

Od tradice k budoucnosti módy Konstrukční a technologický vývoj kojenecké košilky

Ing. Marie Zemanová

Diplomová práce
2023

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ateliér Design oděvu

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Ing. Marie Zemanová**
Osobní číslo: **K21308**
Studijní program: **N0212A310007 Multimédia a design**
Specializace: **Design oděvu**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Od tradice k budoucnosti módy – Konstrukční a technologický vývoj kojenecké košilky**

Zásady pro vypracování

1. Teoretická část:

Prostudování a analýza dostupných materiálů a informací, obrazová příloha, vlastní závěry v minimálním textovém rozsahu 30-35 normostran. Práce se zaměřuje na historický vývoj z hlediska konstrukčních střihů a technologického pracovního postupu kojeneckého spodního oděvu v časovém období od 19. století po současnost na českém území.

2. Praktická část:

Výtvarné zpracování a realizace finálních návrhů v počtu 9-12 modelů. Dámská oděvní kolekce inspirovaná kojeneckým oblečením; konstrukčními střihy, technologickými postupy a způsoby zdobení. Teoretická a technická příprava projektu, sběr potřebných informací. Dokumentace realizace dle zadaných parametrů: moodboard, storyboard, skici s naznačenými siluety, celkový náhled kolekce, barevnost, popis materiálů, technické nákresy modelů, technické opisy, střihové řešení, módní doplňky a styling kolekce. Práce musí být doplněna o dokumentační fotografie z procesu tvorby, módními fotografiemi, případně krátkým promo-videem. Rozsah práce: minimálně 45 normostran. Formát A4. Odevzdejte v 2 stejnopisech v pevné vazbě (1 může být kroužková). Součástí předané písemné práce je dodání elektronické verze diplomové práce na Flash disku, který bude obsahovat taktéž samostatné fotografie v tiskové kvalitě z praktické části diplomové práce. Formát pro bitmapové podklady: JPEG, barevný prostor RGB, rozlišení 300 dpi, 250 mm delší strana. Formát pro vektory: AI, EPS, PDF. Loga a texty v křivkách.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- BURIANOVÁ, Miroslava. *Móda v ulicích protektorátu*. Praha: Národní muzeum, 2013. ISBN 978-80-7036-397-3.
- KONDROVÁ, Marta. Dětský lidový oděv na Slovácku: na příkladu sbírky a fotodokumentace Slováckého muzea. *Slovácko*. 2012, roč. 54, s. 11-25. ISSN 0583-5569.
- NIEDNEROVÁ, Marie; WEBEROVÁ, Helena: *Kniha k samostatnému hotovení dětského oděvu*. Praha: Nakladatelství F. Šimáčka, 1908.
- PRIGLOVÁ, Helena, KAMMERLINGOVÁ, Kateřina, ed. *Kniha střihů: návod ku přistřihování prádla pro školu i domácnost*. Vídeň: R. z Waldheimu, 1906. Ženský výrobní spolek ve Vídni.
- UCHALOVÁ, Eva. Od panýrů k legínám. Dětské odívání na cestě k účelnosti. In: KUBEŠ, Jiří a Tomáš JIRÁNEK, ed. *Dítě a dětství napříč staletími: 2. pardubické bienále: 4. až 5. dubna 2002 Pardubice*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2002. Sborník vědeckých prací Univerzity Pardubice. ISBN 80-7194-515-3.
- Žena a móda*. Oblékáme batolátko od narození do dvou let. Příručka časopisu *Žena a móda*. Praha: Rada žen, 1950, č. 1. Dostupné také z <https://kramerius5.nkp.cz/>

Vedoucí diplomové práce: **doc. MgA. Kristýna Petříčková, Ph.D.**
Ateliér Design oděvu

Datum zadání diplomové práce: **1. listopadu 2022**

Termín odevzdání diplomové práce: **19. května 2023**

L.S.

Mgr. Josef Kocourek, Ph.D.
děkan

---

doc. MgA. Kristýna Petříčková, Ph.D.
vedoucí ateliéru

Ve Zlíně dne 1. prosince 2022

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ / DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užit své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské/diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že:

- jsem na bakalářské/diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně dne: .....

Jméno a příjmení studenta: .....

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Diplomová práce se v teoretické části bude zabývat analýzou vývoje spodního dětského prádla vyrobené z tkaniny (konstrukční střih, technologické zpracování, zdobnost), založené na metodě pozorování. Dále bude analyzován současný stav, podoba a užití tohoto specifického kusu oděvu. Praktická část bude zaměřena na tvorbu dámské oděvní kolekce s využitím technologických a konstrukčních prvků spodního dětského prádla, o nichž získané poznatky budou uvedené v teoretické části.

Klíčová slova: kojenecká košilka, spodní kojenecké prádlo, tkanina, oděv

ABSTRACT

In the theoretical part, the diploma thesis will deal with analyzing the development of children's underwear made of fabric (construction pattern, technological processing, decoration), based on the method of observation. It will also try to record the current condition, form and use of this specific piece of clothing. The practical part will be focused on the creation of a women's clothing collection using the technological and structural elements of children's underwear acquired from the knowledge in the theoretical part.

Keywords: baby shirt, children's underwear, fabric, clothes

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 SPODNÍ KOJENECKÝ ODĚV ŠITÝ Z TKANINY 19. A 20. STOLETÍ NA ÚZEMÍ ČECH	11
1.1 DĚTSTVÍ 19. A 20. STOLETÍ	11
1.2 ODÍVÁNÍ KOJENCŮ V 19. A 20. STOLETÍ	12
1.2.1 19. století.....	12
1.2.2 1/2 20. století.....	16
1.2.3 2/2 20 století.....	18
1.3 KONSTRUKCE SPODNÍHO KOJENECKÉHO ODĚVU ŠITÉHO Z TKANINY.....	19
1.3.1 Vývoj konstrukce spodního kojeneckého oděvu.....	19
1.3.2 Popis vybraných konstrukcí spodního kojeneckého oděvu	21
1.4 TECHNOLOGIE ŠITÍ SPODNÍHO KOJENECKÉHO ODĚVU ŠITÉHO Z TKANINY	24
1.4.1 Technologické prvky hotovení spodního kojeneckého oděvu	24
1.4.2 Popis vybraných technologických postupů hotovení spodního kojeneckého oděvu	25
1.5 SPODNÍ KOJENECKÝ ODĚV V MUZEJNÍCH SBÍRKÁCH	29
1.5.1 Severočeské muzeum v Liberci.....	29
1.5.2 Městské muzeum a galerie Břeclav	31
1.5.3 Horácké muzeum Nové Město na Moravě	32
2 SOUČASNÝ SPODNÍ KOJENECKÝ ODĚV ŠITÝ Z TKANINY	35
2.1 SIDUMILU	35
2.2 NAŠE MIMI – VÝROBA KOJENECKÉHO TEXTILU	36
2.3 JETEX	37
2.4 SPODNÍ KOJENECKÝ ODĚV ŠITÝ Z TKANINY V ZAHRANIČÍ.....	38
2.4.1 La petite Alice	39
2.4.2 Kruopa	41
2.4.3 OMOLOKO	42
3 INSPIRACE DĚTSTVÍM V SOUČASNÉM ODĚVU	43
3.1 SIMONE ROCHA.....	43
3.1.1 Kolekce SS18	43
3.1.2 Kolekce AW19	44
3.1.3 Kolekce SS20	45
3.2 VINDT.....	47
3.3 KOLEKCE ZE STUDENTSKÉHO PROSTŘEDÍ	48
3.3.1 Karolína Černá	48
3.3.2 Kateřina Koutková.....	49
3.3.3 Eliška Zemanová	50

II PRAKTICKÁ ČÁST.....	51
4 ISNPIRACE	52
4.1 SPODNÍ KOJENECKÝ ODĚV	52
4.2 BÁSEŇ	52
5 MOODBOARD	56
6 BAREVNOST, MATERIÁLY, TEXTILNÍ VZORKY	61
6.1 BAREVNOST.....	61
6.2 MATERIÁLY	61
6.3 TEXTILNÍ VZORKY	64
7.1 MODELACE	65
7.1.1 Spodní kojenecký oděv	65
7.1.2 Modelace podprsenky	71
7.1.3 Kombinace spodního kojeneckého a dámského prádla	72
7.1.4 Modelace plenkových kalhotek.....	73
7.1.5 Princip zavínování	74
7.1.6 Uzel, nadměrná velikost.....	76
7.1.7 Krejzlík, slinták, límec.....	78
7.2 SKICI	79
7.3 LINE-UP	80
8 ODĚVNÍ KOLEKCE.....	82
8.1 PRVNÍ MODEL.....	83
8.2 DRUHÝ MODEL.....	84
8.3 TŘETÍ MODEL	87
8.4 ČTVRTÝ MODEL	90
8.5 PÁTÝ MODEL.....	93
8.6 ŠESTÝ MODEL	96
8.7 SEDMÝ MODEL	97
8.8 OSMÝ MODEL.....	99
8.9 DEVÁTÝ MODEL	104
III PROJEKTOVÁ ČÁST	109
9 FOTODOKUMENTACE.....	110
ZÁVĚR	127
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	128
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	135
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	136
SEZNAM PŘÍLOH	139

ÚVOD

Diplomová práce si dala za cíl v teoretické části zanalyzovat vývoj spodního kojeneckého oděvu šitého z tkaniny od 19. století po současnost na českém území. Zaměřuje se na rozdíly zpracování konstrukčních stříhů, technologický postup a způsob hotovení zdobení. Mimo jiné popíše způsoby, zvyky a tradice odívání dětí od jejich narození po batolecí věk. Další kapitola se zaměří na zaznamenání současného stavu spodního kojeneckého oděvu vyráběného z tkaniny, na jeho podobu a způsob výroby. Informace bude hledat u firem a menších značek, jež se výrobou tohoto specifického kusu oděvu zabývají. Zároveň tato kapitola porovná získané poznatky se zahraniční situací. Následující kapitola se zaměří na módní návrháře, značky a tvůrce ze studentského prostředí, kteří se inspirojí dětským oděvem.

Cílem práce je předat možné postupy ve zhotovování kojeneckého spodního oděvu z tkaniny lidem, kteří by se rozhodli pro vlastní tvorbu kojeneckého oděvu.

Záměrem praktické části diplomové práce bude využít znalosti nabyté v teoretické části.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 SPODNÍ KOJENECKÝ ODĚV ŠITÝ Z TKANINY 19. A 20. STOLETÍ NA ÚZEMÍ ČECH

Dětské odívání je velmi rozsáhlé téma, jež se dělí podle pohlaví a věkových kategorií od kojenců a batolat přes školní věk dětí až k pubescentům. Vliv na dětský oděv je dán společenskou a vědeckou úrovní dané doby, sociálním postavením rodiny, vzděláním a finanční situací. Dále je oděv určován tradicemi, zvyklostmi a pověrami místa jeho vzniku.

[1]

Dětskému svátečnímu oděvu nebyla v rámci badatelské činnosti v minulosti věnována větší pozornost. Byl mnohdy uveden velmi stručný popis, a to například při příležitosti pojednání o jednotlivých regionálních typech kroje. [2] Dalším důvodem, proč je dochováno méně dokladů o dětském než o dospělém oděvu, je skutečnost, že se dětské oblečení předávalo z dítěte na dítě nebo z rodiny na rodinu, a často se tak zcela zničilo. [3]

1.1 Dětství 19. a 20. století

Dětství v 19. století je ve všeobecnosti podmíněno stupněm kultivace populace příslušnosti rodiny k sociální vrstvě, případně její sociální podskupině, a to z hlediska funkce, kterou sociální vrstva/skupina ve společnosti vykonává. Na začátku století má zásadní význam, jestli rodina či jedinec mají status privilegovanosti, zda je jedinec svobodný, nebo naopak poddaný či židovského vyznání. Na konci 19. století stále záleží na sociálním původu, ale postupně se stává rozhodujícím faktorem vlastnictví majetku, osobní iniciativa a výkon. [4]

V nemovité rodině se dítě rodí do početné rodiny, o čemž vypovídá zápis z matrik; vysoké porodnosti odpovídá i vysoká úmrtnost. Navíc s každou narozenou dívkou vyvstává neblahý ekonomický problém, a to záležitost věna. Oproti tomu ve vzdělanějších a movitějších rodinách sociálních vrstev se od 70. let 19. století začíná projevovat plánované rodičovství. Ačkoli v odívání těch nejmenších se ještě na konci 19. století prosazují trendy, které byly typické pro módu dospělých, kojenecké a křesťanské výbavičky, jež se v rodinách pečlivě uchovávají, zůstávají svým střihem téměř neměnné. Nejsou do takové míry ovlivněny rychle se měnícími módními trendy tak, jako je tomu u jiných kusů dětského oblečení. [5]

Ve 20. století se přístup k dětem a výchově mění. V této době se začíná prosazovat liberální pojetí výchovy dítěte. Začíná se věnovat více pozornosti jeho psychickému a

fyzickému vývoji, hygieně a vzdělání. Zároveň probíhají i reformní snahy v oblasti dětského odívání, a to souběžně se společenskými změnami a rozvojem vědy a techniky. Dětské oblečení přestává na počátku 20. století kopírovat módu dospělých. Začíná být více praktické, pohodlné a hygienické s cílem zaručit spokojenost a zdraví dítěte. [5] Dále o něj projevují větší zájem teoretikové svými články a příručkami. Pozornost je rovněž upírána na masovou výrobu produktů určených pro děti, jako jsou hygienické potřeby, hračky, oblečení a nábytek. [6]

V 2. polovině 20. století se s nástupem komunistického režimu zcela mění přístup k rodině a výchově dítěte. Péče o dítě a jeho výchovu převzal státní resort školství. Cílem je formování „nového socialistického člověka“, jenž je oprostěn od „buržoazních přežitků“ minulé doby. Stát si však brzy uvědomí důležitost rodiny jako zdroj současné a budoucí pracovní síly. Proto se přikloní k novému způsobu ideologie – rodina je základem společnosti. Navzdory tomu se však, oproti předchozí době, objevuje stále více svobodných matek. Kolem roku 1980 se uvádí, že nemanželské děti představují 4-8 % z celkového počtu narozených dětí. Dále se v této době rozrůstá síť jeslí a mateřských škol kvůli vyšší zaměstnanosti žen - matek. [7, 8]

1.2 Odívání kojenců v 19. a 20. století

1.2.1 19. století

Mezi základní prvky ošacení novorozenců v 19. století patří jak ve venkovském, tak v městském prostředí košilka, pokrývka hlavy (čepeček nebo karkulka) a plena. V chladném období přibyl navíc ještě kabátek. Dále se však přístup ke kojeneckému oděvu v městském a vesnickém prostředí odlišuje. [3, 5]

Zatímco běžný kojenecký oděv je jednoduchý, šat ke křtu je velmi bohatě zdobený. Křtící výbava je v minulosti často děděna nebo darována kmotrou novorozeňátkou. [3, 5] Křestní souprava obsahuje kromě košilky, křestní čepeček, kabátek, peřinku zdobenou kanýrky, která se převazovala vytkávaným povijanem, křestní vínek, obřadní roušku a další textilie, které jsou bohatě zdobené. [9] Čepeček a kabátek jsou bohatě vyšívány nebo jinak zdobené v jednotném stylu. [10]

Zdobnost křestní soupravy se liší nejen ve městech a vesnicích, ale i v jednotlivých regionech. Ve městech je soupravička ve znamení bílé barvy, na vesnicích hýří barvami,

hlavně v barvě červené, jejíž symbol je ochranný. Nejzdobnějším kouskem této soupravičky je čepeček, který je nejnápadnější. [10, 11] Košilka je dekorována vyšíváním nebo krajkou předně na místech, která jsou vidět, tedy u krku, na hrudníčku a na okrajích rukávků. [5] Ve středních Čechách je na počátku 19. století soupravička šitá z jemného bílého plátna, vyšívána je červeným hedvábím. Styl vyšívky se odvíjí od ženské vyšívky na šátcích a zástěrách. V okolí Prahy a Polabí je křestní oblečení z červeného hedvábí, zdobené zlatou vyšívkou a náběrkou z bílé krajky. Čepeček je malý a pevný, vyšitý v reliéfním vzoru zlatou nití, kolem tvářiček je nabíraná jemná valencienská krajka a na vrcholu je přišitá růžová stužková kokarda a stejná mašlička k uvázání pod bradou. [10] Pod vlivem města se ale koncem 19. století začínají křtiny na vesnici uskutečňovat v bílé barvě. Někde rychleji, jinde pomaleji začínají nahrazovat tradiční vyšívané plátěné komplety kabátky a čepečky, které jsou háčkované, pletené nebo síťované. [10]

Obřadem křtu se u novorozeňátka na dlouho vyčerpává velká společenská pozornost. Další momenty života dítěte se následně srovnávají s běžným rytmem rodiny, nevykazují tak zvláštní pozornost. [10]

V městském prostředí je materiál košilek podmíněn postavením rodiny dítěte. Bohatší měšťané a aristokratické rodiny volí, pro běžné užití seprané materiály. Dále se uplatňují měkké textilní tkaniny, jako mušelin, batist nebo linon. Slavnostní košilky jsou zhotovovány z jemného batistu. Kabátky jsou šity z kanafasu, nebo jsou háčkované či pletené, pro chladné měsíce šité například z barchetu. Pro slavnostnější příležitosti je kabátek ještě podšíván barevným atlasem, hedvábím nebo brokátem, vyrobeným z jemného organtýnu. Na vesnici jsou oděvy pro kojence šité podomácku ze sepraného plátna, které je šetrné k pokožce novorozence. Dítě se následně klade do peřinky „na rožky“, tedy podélně. Teprve až od 2. poloviny 19. století se dítě pokládá „do cípu“ po diagonále a pevně se utáhne povijanem. Lidé totiž věří, že tak zajistí „rovný růst“ dítěte. [3, 5]

V souvislosti s ustrojením nemluvněte je třeba zmínit tzv. *chovačky*. Jedná se o dlouhé šatičky, které jsou delší než samotné dítě. Užívají se více ve městech nebo v místech, jež jsou pod jejich vlivem. Zdobení a materiály se už více podřizují dobové módě, než tomu bylo u novorozeneckého oblečení. Do *chovaček* se dítě obléká přibližně do jednoho roku při slavnostních chvílích. Maminka dítě drží na rukou bez peřinky, šatečky volně splývají a zakrývají nožky dítěte. Zvláštní skupinu tvořily *chovačky*, jež

plnily funkci reprezentativní a byly užívány ve chvílích, kdy bylo dítě uváděno do společnosti. Mívají výrazně prodlouženou délku, typická je pro ně velmi bohatá výšivka, zdobení krajkou a stuhami. Stejně jako pro křestní oděv, je pro *chovačky* typický nákladný materiál, zejména hedvábí. Dobové trendy ovlivňují především materiál šatiček, ale i délku, tvar rukávků, střih límce a jeho zdobení. [5, 12]

Když se dítě začne batolit, délka šatiček se zkrátí a nahrazují je šatičky kratší, které jsou složeny ze dvou spojených dílů a překryté zástěrkou. V městském prostředí jsou pro dítě určeny kratší šatečky. Ve městech navíc jsou součástí výbavičky punčošky, pletené nebo háčkované bačkůrky, spací košilky, plenkové kalhotky s odepínáním v přední části a bryndáčky. Šatečky pro běžný den jsou šité z plátna, barchetu nebo flanelu, pro sváteční chvíle nebo neděli je určen brokát či samet. Základním úborem pro dítě ve vesnickém prostředí, které se začíná batolit, je plátěná košilka, která je nyní chápána jako vnější oděv. [5, 10]

Přístup k dětskému oděvu ve městech je ovlivněn především módními časopisy, jako byly *Česká móda*, *Styl*, *Nové pařížské módy*, *Bazar* nebo *Illustrierte Wäsche-Zeitung*. [5]

Od 80. let 19. století ovlivňuje výrazně svět ženské módy a následně oděv těch nejmenších nástup umělého hedvábí – viskózy, a to i navzdory tomu, že první česká továrna na umělé hedvábí byla založena až v roce 1921 v Lovosicích, ve spolupráci s německým koncernem Vereinigte Glanzstoff-Fabriken v Elberfeldu. [5]

Na obrázku č. 1 je ukázka kojeneckého oděvu a textilu 19. století.

Obrázek 1 Kojenecký oděv a textil 19. století [13]

1.2.2 1/2 20. století

Již počátkem 20. století začíná být dětská móda díky reformním snahám méně formální, svébytná a více nezávislá na odívání dospělých. Vznikají obchody, jež se specializují na dětské odívání (v Praze to je například Dětský dům Hnát a Magazín Jeřábek, v Brně potom odborný závod Josefa Koubka Jarmila). [5]

Výbavička pro novorozeně na počátku 20. století obsahuje vedle různých plen, košilek, kabátků, zavinovacích nebo plenkových kalhotek i slintáky. Některé publikace dokonce uvádějí přesný počet daných kusů oděvu s přihlédnutím na finanční dostupnost rodiny. Jako příkladem lze uvést seznam z brožury *Pro mého miláčka* – košilek 12 - 18, plenek 24 - 36, peřinky 3, cíšek 6, 2 - 3 povijany, 6 kabátků pletených, 3 čepičky. Pro pozdější období dítěte se připravuje 6 košilek na zapínání na ramínka a 3 sukénky s křížovým vázáním. Do kočárku se potom počítá 6 kabátků, 3 čepičky, troje nebo čtyři šatičky a kombiné. Do postýlky pak patří noční košilky na zavazování dole a u ručiček. Množství může být upravováno dle potřeby. Brožura dále zařazuje do výbavy 4 břišní pásy, 4 flanely a 2 osušky na koupání, kočárek. Punčochy a bačkůrky jsou používány postupně. Jiný příklad není už tak přesný, nicméně stále dává přehled o potřebném množství kousků oděvu pro kojence. Výbava je složena ze 2 tuctů košilek, 1 tuctu kabátků, kalhotek a 4 peřinek. Dále je uváděno množství slintáků, jichž může být „celé množství“. [14, 15] Jedna z publikací doporučuje pořizovat výbavu ve 3 velikostech z důvodu rychlého růstu dítěte. V době protektorátu se přístup k pořizování výbavy změnil. Většina dětí v oblečení „plandala“. Ostatně přidělový systém v podobě lístků na oděv doporučoval pořizovat dětem větší oblečení, aby jim oděv déle vydržel a tím se ušetřilo na materiálu. [16, 17]

Výběr materiálu se v 1. polovině 20. století neliší od předchozí doby. Všeobecně je doporučována zdravotní nezávadnost materiálů, měkkost, poddajnost, hebkost a jemnost. Dále je doporučováno, aby materiály byly vhodné z hlediska udržitelnosti – praní, žehlení. Jsou doporučovány materiály jako batist, šifon, košilové jemné plátno, linon nebo stará sepraná bavlněná plátna. Na kabátky je užíván kepr, satin, barchet s vlasem, organtýnu nebo etamínu. Slintáčky jsou šité z různých zbytků materiálu, převážně však z barchetu nebo piku. Výběr materiálu je volen v závislosti na finančních možnostech rodiny. V městském prostředí je možné se setkat s rozlišováním barevnosti – modré tóny pro chlapce a růžové pro děvčátka. [2, 14, 15, 17]

Přístup ke zdobení kojeneckého spodního oděvu se liší. Z praktických důvodů není doporučováno, aby byl oděv bohatě zdoben. Je kladen důraz na jednoduchost. Jiný přístup ke zdobení kojeneckého oděvu je závislý na finančních možnostech rodiny. Jako spořivější způsob je uváděn strojová nebo ruční výšivka. Nákladnější je zakázková práce. Zcela jiný přístup je ke křestní výbavičce, jež je stále nejhonosnější, a to zvláště ve vesnickém prostředí, kde je zdobnost výbavičky ovlivněna krojem daného kraje. [2, 15, 17] V krajích, kde se kroj udržel celé 20. století, hlavně na Slovácku, se dětské šatičky zdobí honosněji, šijí se z barevného (sytě růžového nebo světle modrého) hedvábí, na *sedýlku* mají barevnou výšivku, spodní košilka má vyšívání krejzlík a k tomu zdobený čepeček. [10]

V 1. polovině 20. století je stále nejhonosnějším kojeneckým oděvem křestní výbava. V této době se nijak výrazně neliší od křestní soupravy 19. století, již se rozumí košilka, čepeček, kabátek, dále křestní rouška či přikrývka, která se dává přes peřinku, šitá z tylu s aplikací stuh, po obvodu je lemována krajkou z vyšívaného tylu. Soupravu doplňuje povijan na peřinku, jež je z hedvábné stuhy a krajky. Od 20. let 20. století jsou zejména v městském prostředí nebo v bohatších selských rodinách, v oblibě přízové křticí soupravy zhotovované z pružného úpletu nebo háčkované z jemné příze. V obcích se pletené soupravičky objevují nejvíce v 30. až 40. letech 20. století. [2] V 19. století jsou křestní soupravy na vesnicích pestrobarevné (viz kapitola 1.2.1.). To se však pod vlivem města mění a postupně se křtiny na vesnici odbývají ve znamení bílé barvy. [3]

Za první republiky se rozmáhá domácí výroba dětského ošacení, a to díky rozšíření šicích strojů (jako příklad lze uvést továrnu na výrobu šicích strojů Lada v Soběslavi založenou v roce 1919). S tím souvisí i rozvoj časopisů a publikací, které podávají návody na to, jak pečovat o miminko, jak ho oblékat, nebo dokonce jak zhotovit celou výbavičku. [5] Později jsou kabátky, čepečky a jiné oděvy nahrazovány továrními výrobky. Soupravičky tvořené plátěnými nebo damaškovými košilkami a čepečky se dají zakoupit od 40. let 20. století. Do některých obcí, zejména slováckých, přichází postupně se ujímající konfekce až kolem poloviny 20. století. [2, 3, 10]

V době protektorátu se základem kojeneckého oděvu stává pletení a háčkování. Není to z důvodu módních trendů, ale z nutnosti. Vlněné kalhotky, kabátky a overaly se pletou ze starší vlny, která se získává rozpáráním jiného obnošeného či nemoderního oblečení. Na příděl ač v omezeném množství není jen vlna, ale i bavlna a další materiály. Jejich výhodou je možnost je znovu rozpárat a za pomoci dalších zbytků zhotovit nový

oděv. Jinou možností, jak šít pro nejmenší v době protektorátu, je přešívání. Pro batolecí kalhotky stačí malý kus látky. Pokud je jí ještě méně, vystačí na slintáček. [16]

Ačkoli se v průběhu 1. poloviny 20. století chovací šatičky stále využívají, mění se především jejich materiál, zdobení a barvy. V meziválečném období jsou barvy jemné pastelové. [5]

1.2.3 2/2 20. století

Od 2. poloviny 20. století se mění přístup k získávání kojeneckého oblečení. Je velmi těžké oblečení sehnat. Oděvy se získávají od známých, které již mají odrostlé děti, nebo se dědí od rodinných příbuzných. Další způsob, jak oblečení získat, je si jej uplést, uháčkovat či ušít. Návody k výrobě dávají například časopisy jako *Žena a móda* nebo *Vkus*. [18]

Ohledně samotného oblékání - upouští se od mnohých dětských textilií například povijanu. Objevují se také nové střihy košilek, jako je zavazování na rameni nebo střih s hladkým zadním dílem a zavazování na bocích předního dílu. [19]

Avšak základní výbava pro novorozence se nijak výrazně neliší od předchozích období. Příručka k časopisu *Žena a móda* uvádí jako základ 6 kusů košilky velikost I, 6 kusů košilky velikost II – III, 6 kusů kabátků velikost I, 6 kusů kabátků velikost II – III, zavinovačky, 6 povlaků, 3 vložky, 6 prostěradel do kočárku, 6 prostěradel do postýlky, 1 pokrývku teplou, 5 čepiček, 1 vlněnou soupravu, 3 kaučukové pleny, 2 osušky třecí, 2 nepromokavé podložky, 2 měkké žínky, bačkorky (pletené), 6 flanelových plen, 6 pupečních obinadel, 2 - 4 láhve. Nové kousky se pořizují větší. Tato publikace dále uvádí návrhy hraček, návody na pletení, vyšívání, háčkování a jiné postupy pro tvorbu kojeneckého a dětského oděvu. Dále je zde možné najít rady a pokyny k péči o dítě nebo modely obleků a prádla pro samotné matky. [18, 19]

Stále je kladen důraz na účelnost, praktičnost a hygienu dětského spodního oděvu. Jako materiály jsou doporučovány bavlněné plátno nebo seprané staré plátno, ale objevují se i jiné, například hladký strojní úplet. [19, 20]

Od poloviny 50. let 20. století je programově zaváděno *vítání občánků*, které nahrazuje křty. Tento slavnostní rituál se tak stává soukromou záležitostí. Systém vítání občánků na obecních úřadech se stal společenskou rutinou až po roce 1970. Tato událost se

nese ve znamení bílé barvy. V obcích, kde se zachovává oblékání kroje ke slavnostním příležitostem, je dítě ke křtu, potažmo k vítání občánků baleno do úvodní plachty. [21, 2]

1.3 Konstrukce spodního kojeneckého oděvu šitého z tkaniny

Tato kapitola popisuje konstrukční střihy a vývoj konstruování spodního kojeneckého oděvu v průběhu 19. a 20. století. Kromě základního popisu se tato kapitola podrobněji zaměřuje na postup konstruování 6 konstrukcí spodního kojeneckého oděvu z období 19. a 20. století. Jedná se pouze o výběr, ne o přímý vývoj střihu spodního kojeneckého oděvu.

1.3.1 Vývoj konstrukce spodního kojeneckého oděvu

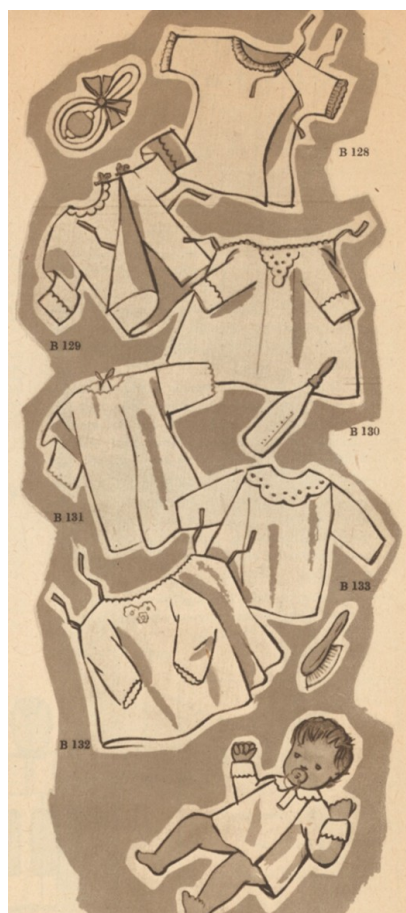
V základě je kojenecká košilka rovného volnějšího střihu, délkou je ke kotníkům novorozence, ve většině případů je s dlouhými rukávy. Kolem krku má malý krejzlík, je vyšívána nebo doplněná krajkou. Spodní kojenecký oděv se vzadu za krkem zavazuje na tkaničku. Zadní část je po celé délce rozstřižena. Tento střih umožňuje jednoduchý hygienický provoz. [5, 10]

V 19. století uvádí časopis Bazar několik typů spodního kojeneckého oděvu. Oděv je rovný s krátkým rukávem. Konstrukce využívá prvek řasení pro docílení volnosti. Objevuje se střih s přinechaným límcem. Časopis obsahuje střihové přílohy a krátké technologické postupy hotovení. [22]

Od konce 19. století a zejména počátkem 20. století začínají vznikat odborné publikace určené nejen pro školy, ale i pro domácnost. Publikace se zaměřují na srozumitelnost a jednoduchost komunikace při předání znalostí. Jako příklad lze uvést *Knihu střihů: návod ku přistřihování prádla pro školu i domácnost* nebo *Střihy prádla podle míry*. V těchto publikacích lze nalézt drobné rozdíly v konstruování dětského spodního kojeneckého oděvu. Největší rozdíl je v přístupu konstruování průramku – v *Knize střihů* je průramek konstruován podle předem vykonstruovaného rukávu (rukávové hlavice). V této publikaci je trupová část konstruovaná symetricky. V knize *Střihy prádla podle míry* je konstrukce zaměřena na detailnější vypracování průkrčníku předního a zadního dílu. V 1. polovině 20. století se v knize *Praktická hospodyňka: souhrn nauk,*

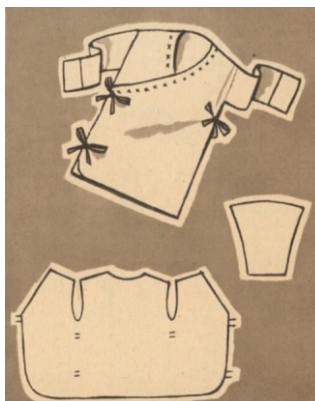
pokynů a předpisů ke správnému a úspornému vedení domácnosti a návod, jak si může hospodyňka svou namáhavou a zpravidla neutěšenou práci neobyčejně ulehčit objevuje konstrukce střihu spodního kojeneckého oděvu s kimonovým rukávem. [17, 23, 24]

Příručka časopisu *Žena a móda Oblékáme batolátko od narození do dvou let* v roce 1950 představuje nové vzory spodního kojeneckého oděvu. Dosud byl přední díl hladký a zadní díl rozstřižený ve středu, za krkem se zavazoval na tkanici. Na obrázku č. 2 je ukázka nových střihů, které vychází z příručky časopisu *Oblékáme batolátko od narození do dvou let*. Vzor B128 ukazuje košilku, jejíž zapínání je v podobě zavazování na levém rameni, překládají se díly předního dílu, zadní díl je hladký. Vzor B132 ukazuje opačný princip – zavazování je taktéž na rameni, ale překládá se zadní díl, přední díl je hladký. Další vzor spodního kojeneckého oděvu je zobrazen na obrázku č. 3. Oděv se překládá na předním díle, zavazuje se na bocích – střih zahrnuje naznačení dírek a umístění našití tkanic, zadní díl je hladký. [19]

Obrázek 2 Vzory spodního kojeneckého oděvu 1950 [19]

Obrázek 3 Vzory spodního kojeneckého oděvu 1950 [19]

V roce 1980 lze v publikaci *Modely střihové služby VKUS* nalézt kromě již známých střihů kojeneckého spodního oděvu i podrobný návod na pletení. Objevuje se zde vzor spodního kojeneckého oděvu s raglánovým rukávem. Zapínání oděvu je na knoflíky. [25]

V tomto období vzniká i nová metodika konstruování NVS (Nový velikostní sortiment), jež je určena pro vzdělávání středních oděvních škol. Oproti konstrukcím na počátku 20. století se liší konkrétními výpočty pomocných rozměrů. Dochází k podrobnějšímu konstruování průkrčníku předního, zadního dílu a rukávu. [26]

1.3.2 Popis vybraných konstrukcí spodního kojeneckého oděvu

Níže popsané konstrukce se nacházejí spolu s postupem konstruování v příloze P I – Konstrukce spodního kojeneckého oděvu. Konstrukce jsou parafrází podle dostupných střihů ze střihových příloh časopisů, knih a jiných publikací.

Konstrukce jsou kótovány podle metodiky Müller & Sohn.

Konstrukce spodního kojeneckého oděvu – Bazar, 1869 I.

Konstrukce vychází ze střihového dílu, jenž je součástí střihové přílohy časopisu Bazar z roku 1869.

Konstrukce trupové části je obdélníkového tvaru a konstruována v poloviční šíři. Přední díl je na přehyb a navazuje na zadní díl. Průkrčník předního a zadního dílu je rovný a je dán šířkou průkrčníku s přídavkem na volnost. Náramenice je vodorovná s dolním

krajem (rameno tvaruje ramenní klínek). Průramek je konstruován v polovině šířky trupové části oděvu, vyznačením hloubky průramku – princip nástřihu.

Dále je konstruován ramenní klínek, který tvaruje a rozšiřuje průkrčník. Ramenní klínek nabývá tvaru čtverce.

Rukáv je krátký, konstruovaný v poloviční šíři. Hlavice rukávu je tvarovaná. Rukáv se směr k dolnímu kraji zužuje. [27]

Konstrukce spodního kojeneckého oděvu – Bazar, 1869 II.

Konstrukce vychází ze stříhového dílu, který je součástí stříhové přílohy časopisu Bazar z roku 1869.

Konstrukce je rovná, širší kvůli požadovanému řasení v průkrčníkové části, konstruovaná v poloviční šíři. Přední díl je na přehyb a navazuje na zadní díl. Průkrčník předního a zadního dílu je tvarován snížením. Hloubka průkrčníku předního a zadního dílu je stejná – liší se v umístění a počtu pomocných bodů. V šířce průkrčníku je započítán přídavek kvůli volnosti a řasení. Náramenice je tvarovaná snížením. Průramek je konstruován v polovině trupové části oděvu, je tvarován.

Dále je konstruován pásek do průkrčníku, který je tvaru obdélníku a v poloviční šíři. V dolní části pásku jsou vyznačeny pomocné body.

Rukáv je krátký, tvarovaný, konstruovaný v poloviční šíři. Délka rukávové hlavice je větší kvůli překladu v nadpažkové části. Rukáv je širší v dolní části než nadpažkové. [27]

Konstrukce spodního kojeneckého oděvu – Střihy prádla podle míry, 1914

Konstrukce je podle knihy Střihy prádla podle míry z roku 1914. Kniha je určena pro oděvnictví průmyslových škol.

Konstrukce trupové části oděvu je rovná, konstruovaná v poloviční šíři. Přední díl je na přehyb, užší o 1 cm než zadní díl. Hloubka průkrčníku předního dílu je větší než u zadního dílu. Šíře průkrčníku předního dílu je kratší než u zadního dílu. Náramenice je tvarovaná snížením. Průramek je konstruován podle boční přímky a je tvarován v hloubce průramku.

Rukáv je konstruován v poloviční šíři, je dlouhý. Hlavice rukávu je tvarována snížením. Rukáv se směrem k zápěstí zužuje. Je konstruován s přinechanou manžetou, která je rovná. [24]

Konstrukce spodního kojeneckého oděvu – Žena a móda, Oblékáme batolátko od narození do dvou let, 1950

Konstrukce vychází ze stříhového dílu z příručky časopisu Žena a móda Oblékáme batolátko od narození do dvou let z roku 1950.

Konstrukce je v poloviční šíři, zadní díl je na přehyb, přední díl přechází do přepínání. Průkrčník zadního dílu je tvarovaný snížením stejně jako náramenice. Průramek je v polovině trupové části (střed zadního dílu – střed předního dílu) tvarován v podpažní části. Průkrčník předního dílu přechází do přepínání předního dílu. Dolní kraj přepínání předního dílu je tvarovaný. V konstrukci předního dílu je vyznačeno umístění dírek a našití tkaniček pro zavázání.

Rukáv je konstruován v poloviční šíři. Hlavice rukávu je tvarovaná snížením. Rukáv se směrem k dolnímu kraji zužuje. [19]

Konstrukce spodního kojeneckého oděvu – Modely stříhové služby VKUS, 1980

Konstrukce vychází ze stříhového dílu obsaženého v časopisu Modelové stříhové služby VKUS z roku 1980.

Konstrukce trupové části je v poloviční šíři. Konstrukce tohoto spodního kojeneckého oděvu je s raglánovým rukávem, přední a zadní díl s bočním krajem. Přední díl je s přepínáním a přinechanou podsádkou.

Raglánový rukáv je dlouhý a konstruovaný symetricky. [25]

Konstrukce spodního kojeneckého oděvu – učební pomůcka pro výuku konstrukcí Střední umělecko-průmyslové školy Jihlava-Helenín, cca 2000

Konstrukce spodního kojeneckého oděvu je podle metodiky NVS (Nový velikostní sortiment) a vychází z učební pomůcky pro Střední umělecko-průmyslovou školu Jihlava-Helenín.

Konstrukce je v poloviční šíři, rovná, přední díl je na přehyb, zadní díl je asymetrický – levá část zadního dílu je dána šířkou náramenice, pravá část zadního dílu sahá po zadní průramek levé části zadního dílu. Průkrčník zadního dílu je konstruován zvýšením krční přímky. Náramenice je tvarovaná snížením. Průramek je tvarován v hloubce průramku. Průkrčník předního dílu je konstruován zvýšením předního dílu, průkrčník předního dílu je hlubší než zadního dílu.

Rukáv je dlouhý, konstruovaný v poloviční šíři. Rukávová hlavice je tvarovaná, tvar je dán podle výpočtu výšky rukávové hlavice a šířky rukávové hlavice. Rukáv se směrem dolů zužuje a rukáv je konstruován s přinechanou manžetou, jež je tvarovaná. [28]

1.4 Technologie šití spodního kojeneckého oděvu šitého z tkaniny

Tato kapitola popisuje základní obecné prvky technologického postupu šití spodního kojeneckého oděvu v průběhu 19. a 20. století. Dále předává technologické postupy hotovení spodního kojeneckého oděvu vycházející z konstrukcí popsanych v předchozí kapitole (viz kapitola 1.3)

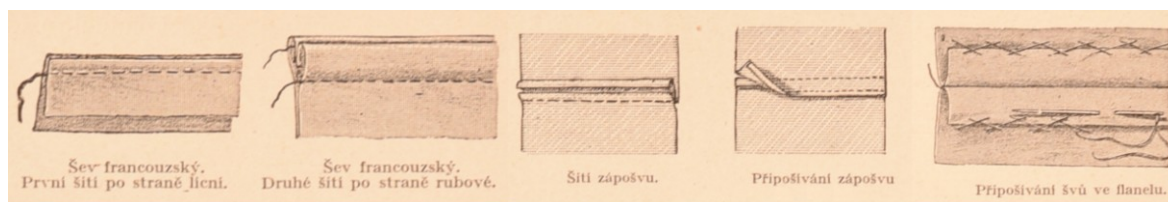
1.4.1 Technologické prvky hotovení spodního kojeneckého oděvu

Stále je kladen důraz na pohodlí miminka. Tomu je uzpůsoben i technologický postup hotovení spodního kojeneckého oděvu. Jsou používány předně francouzské švy a přeplátované. Pro tvorbu podšívkového oděvu se využívá hřbetový rozžehlený šev. Oděvy ze silnějších materiálů se zpracovávaly hřbetovým rozžehleným švem. Aby se materiál netřepil, ručně se švové záložky zapošívaly *kosticovým* stehem. [14]

S příchodem nových materiálů (strojní úplet) se objevuje nový přístup k hotovení spodního kojeneckého oděvu – třída 400 Vícenitné řetízkové stehy. [20]

Francouzský šev se provádí přiložením rubních stran dílů na sebe, sešijí se. Poté se šev otočí a přiloží se lící strany na sebe a v šíři 0,5 cm se prošijí. Na lící straně látky není vidět žádný steh. Přeplátovaný šev se provádí tak, že dvojité prošití je viditelné na rubní straně. Díly se přiloží lící stranou na sebe (přední díl přečnává o 0,5 – 0,75 cm přes zadní díl), sešijí se. Přečnávající kraj se založí, přehne a připošije jako obruba. Hřbetový rozžehlený šev pro silnější materiály se začisťuje kosticovým stehem (ručně). Zachycovat

lze pouze vrchní vlákna na rubní straně materiálu, aby stehy nebyly viditelné na lící straně. Ukázky švů lze vidět na obrázku č. 4. [14]

Obrázek 4 Technologické zpracování švů [14]

1.4.2 Popis vybraných technologických postupů hotovení spodního kojeneckého oděvu

Technologický postup zůstává stejný, mění se pouze jazyková forma sdělení, odborná terminologie, šití ručně, případně pokud jde o strojové šití, o jaký konkrétní stroj se jedná (viz školní pomůcka technologického postupu šití – TOS – třínitý obnitkovací stroj).

Technologický postup hotovení spodního kojeneckého oděvu – Bazar, 1869 I.

Košilka je zhotovená z jemného plátna, v zadu otevřená a kolem krku i rukávů je lemovaná krajkou.

Obroubit dole i na stranách košilku; na horním kraji nastříhnout podle dvojité čáry – průramky. Sešít ramena vždy od 40 po 41 štepovacím stehem, vsadit na konci švu klínek dle stejných čísel. Nyní štepovat košilku kolem krku na 1 cm. Obruba je na provléknutí tkanice.

Rukávy sešít od 44 do 45, obroubit a všít širokým švem dle stejných čísel do průramků košilky. [27]

Technologický postup hotovení spodního kojeneckého oděvu – Bazar, 1869 II.

Košilka je vzadu otevřena. Sešít hrudní část na ramenou (od 46 po 47) štepovacím švem. Obroubit dole v zadu. Nahoře nabrat přední část košilky od prostředku k oběma stranám až ke křížku na zádech, od hvězdy k puntíku do záhybů, přištepovat pásek. Na

druhé straně podložit vyšivaným pruhem širokým 2 cm a přištepnout k němu pásek. Provléknout skrze průvlak tkanici.

Sešít části rukávků od 50 po 51 štepovacím švem a lemovat vyšivanou podlinkou. Všíť rukáv 50 na 50 do průramku tak, že rohy rukávků leží od křížku do 46 (nahore i dole). [27]

Technologický postup hotovení spodního kojeneckého oděvu – Praktická hospodyňka: souhrn nauk, pokynů a předpisů ke správnému a úspornému vedení domácnosti a návod, jak si může hospodyňka svou namáhavou a zpravidla neutěšenou práci neobyčejně ulehčit, 1927

Nejprve vyzdobit přední díl, míněna je ozdoba velmi jednoduchá – pouze záložky *mřížkou* zachycené nebo drobným ozdobným stehem ušité. Poté sešít náramky *zápošvovým* (přeplátovaným) švem. Poté obroubit po délce na 0,5 cm, dole 1 cm široko. Průkrčník je zapraven volánem a začistěn páskem. Volán je po celé délce zřasen; je-li pásek 26 cm, volán je dlouhý 52 cm a široký je 4 cm. Zřasený volán všít do dvojitého pásku. Všitý volán přišít ke košilce jeho lícní stranou na rubní stranu košilky, šev *vyškrtnout* a poté vrchním páskem začistit. Nejdřív pásek na obou koncích *zaobroubit*, aby zůstal otvor k protažení tkaničky. Rukávek sešít jemným *zápošvem*. Dolní okraj ozdobit jako volánek. Poté rukáv všít do průramku opět zápošvem. [17]

Technologický postup hotovení spodního kojeneckého oděvu – Žena a móda, Oblékáme batolátko od narození do dvou let, 1950

Obstřížené díly podle stříhu sešít plochým švem, doporučován je nejjemnější. Nejprve sešít náramky a rukávy. Založit okraj košilky a rukávů, začistit výstřížek ke strannímu švu stužkou nebo proužkem stejného materiálu široký 1 cm. Rukávy všít do průramků. Podle označení našít stužky na zavazování a vyšít dírky na protažení. K dohotovení košilky obšít výstřížek ozdobným stehem $\frac{3}{4}$ cm od kraje výstříhu. [19]

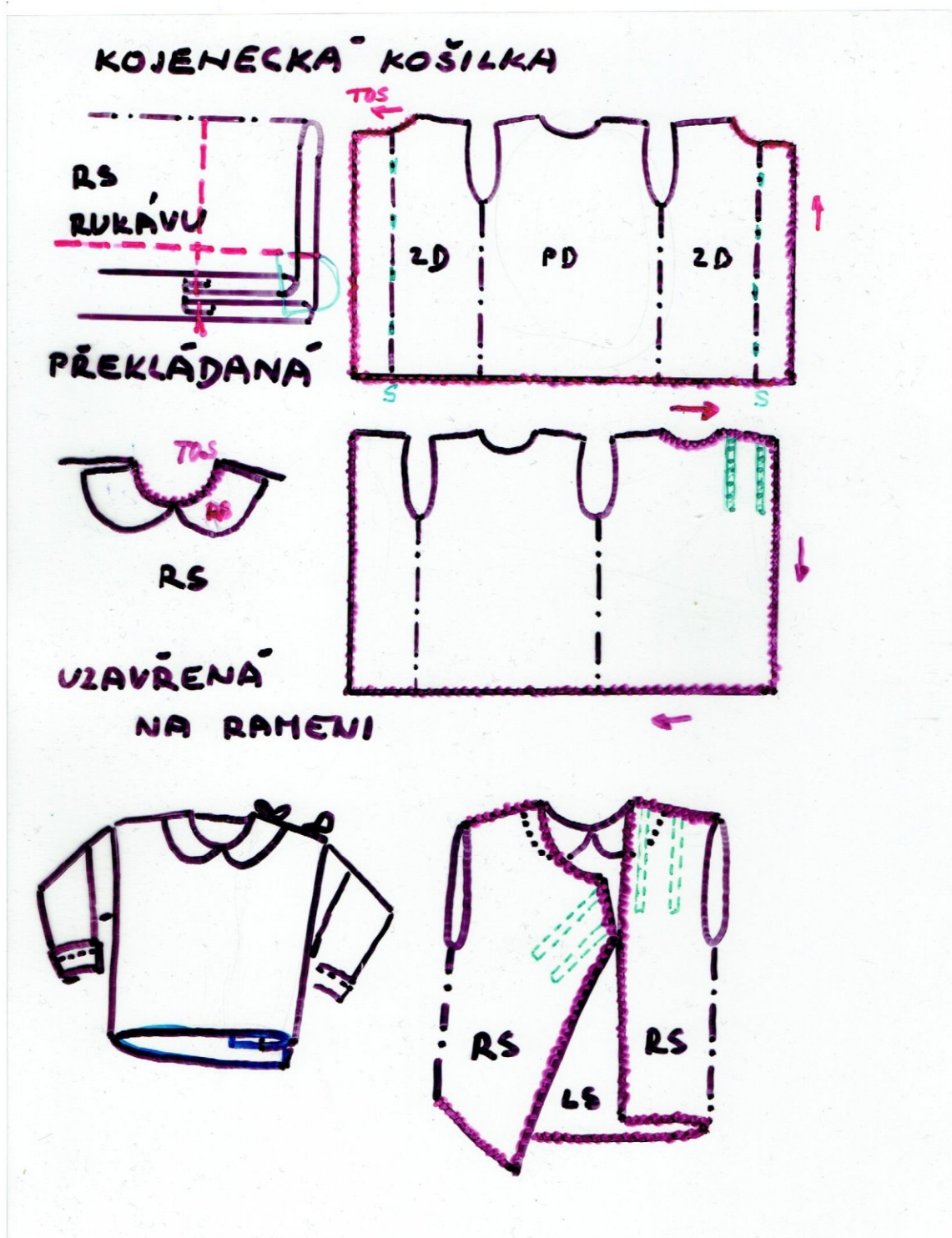
Technologický postup hotovení spodního kojeneckého oděvu – Modely stříhové služby VKUS, 1980

Vystříhnout díly a sešít. Přední kraje přeložit do lící strany, u výstřihu ke středové značce sešít, látku na šev nastříhnout a podložení obrátit do rubní strany. Sešít stranní švy a rukávy v obou švech. Založit délku a rukávy všít do průramků podle značení. Límeček ušít z dvojité látky a všít do krčního výstřihu. Založit délku a záložku přišít. Vyšít dírky (pro dívky na pravé straně, pro chlapce na levé straně) a přišít knoflíky. [25]

Technologický postup hotovení spodního kojeneckého oděvu – učební pomůcka pro výuku konstrukcí Střední umělecko-průmyslové školy Jihlava-Helenín, cca 2000

Jedná se o učební pomůcku, kde je technologický postup vyjádřen obrazově s textovými poznámkami. Ukázka učební pomůcky je na obrázku č. 5.

Zhotovit tkanice na zavázání. Začistit průkrčník zadního dílu, v pokračování náramenici s vložením tkanic, kraj zadního dílu, dolní kraj košilky a kraj zadního dílu. Zažehlit švovou záložku dolního kraje manžety do lící strany, zažehlit manžetu rukávu do lící strany, prošít. Složit rukávové kraje lící stranou na sebe, sešít. Zhotovit jednoduchý límeček, vložit ho lící stranou na rubní stranu průkrčníku předního dílu, všít. Otočit límeček do lící strany dílu. Složit náramenice předního a zadního dílu lící stranou na sebe s vložením tkanic na zadní dílek, sešít. Vložit rukávy do průramků, střed rukávu na náramenici, lící stranou na sebe, všít. Otočit košilku do lící strany. [28]

Obrázek 5 Učební pomůcka technologického postupu hotovení spodního kojeneckého oděvu [28]

1.5 Spodní kojenecký oděv v muzejních sbírkách

Jak již bylo zmíněno v úvodu kapitoly, dětskému svátečnímu oděvu nebyla věnována pozornost. Nicméně jsou muzea, v jejichž sbírkách se nachází ukázky spodního kojeneckého oděvu. Nejpočetněji je zastoupen oděv z 1. poloviny 20. století, ale lze najít i ukázky z 19. století, stejně tak mladší z přelomu nového tisíciletí.

V této kapitole se nachází popis vybraného spodního kojeneckého oděvu z některých muzejních sbírek. Spodní kojenecký oděv je dochován v různých stavech, od dobře zachovalého, lehce poničeného, s chybějícími částmi, po zachovaný pouze částečně. Obrazové ukázky spodního kojeneckého oděvu navazující na popis se nachází v příloze P II – Spodní kojenecký oděv v muzejních sbírkách.

1.5.1 Severočeské muzeum v Liberci

Sbírka Severočeského muzea v Liberci zahrnuje ukázky napříč koncem 19. a celého 20. století. Ukazuje různorodost zdobení, ale i materiálový vývoj a rozdílnost konstrukcí.

T00864

Kojenecká dvouvrstvá košilka – kabátek z křestní soupravy ručně ušitá z polotransparentního bavlněného etamínu krémové barvy, zdobeného ruční vegetabilní výšivkou, provedenou bílou bavlněnou přízí, plným a stonkovým stehem v kombinaci s dírkami. Spodní díl střihu ušitý z hedvábného atlasu stejné barvy. Zadní zavínovací část u krku s tunýlkem provlečeným stuhou na zavazování. Ke košilce přísluší zavínovačka a polštářek. Barva krémová. Čechy, 1875-1900. [29]

T00865

Dlouhá kojenecká košilka ručně ušitá z bílého jemného lněného plátna, s dlouhými rukávy zakončenými volánem z paličkované krajky. Košilka vzadu na zavnutí, u krku hustě nabraná do nízkého stojacího límečku vzadu s nitěnými očky na provlečení stuhy na zavazování. Barva bílá. Čechy, 1875-1900. [30]

T13201

Kojenecká křticí souprava – košilka a čepička – ušitá ze strojově vyšívaného tylu podloženého hedvábným atlasem. Košilka s rukávy vcelku se zadním zavínovacím dílem. Hrudní část zdobí aplikace ve tvaru štítu z úzké hedvábné stuhy. Výstřih a rukávy lemuje

skládaná strojová bavlněná krajka. Čepička kolem obličejce s krajkovými volánky a dvěma květy z hedvábné stuhy. Uvnitř bavlněná podšívka. Po stranách zavazování. Barva slonová kost. Čechy, kolem roku 1880. [31]

T11218

Kojenecká křestní souprava – košilka a čepička – strojově šitá z bílé polotransparentní viskózové tkaniny. Košilka s dlouhými rukávy, vzadu se zavínovacími díly, v hrudní části zdobená náprsenkou z našivaných pásů strojové krajky a drobnými puntíky z bleděmodré stužky. Okraje rukávů a výstřihu lemuje bílá strojová krajka. Čepička ze stejného materiálu i způsobu zdobení, po stranách se dvěma rozetami z bleděmodré stužky, vpředu stužky se zavazováním pod bradou. Barvy bílá, bledě modrá. Čechy, 1928–1930. [32]

T13189

Kojenecká košilka s dlouhými všitými rukávy, se zadními díly na zavínování, strojově ušitá z bílého bavlněného plátna. Průkrčník opatřen tunýlkem pro protažení tkalounu na stažení a zavazování a našaseným 5,5 cm širokým límcovým volánkem. Límeček a rukávy na ohrnování lemuje strojově paličková krajka s motivy pavouků. Barva bílá. Čechy, počátek 20. století. [33]

T13196

Kojenecká košilka s dlouhými všitými rukávy do tvarovaných průramků, se zadními díly na zavínování, strojově ušitá z bílého bavlněného batistu. Průkrčník opatřen tunýlkem protaženým tkalounem na stažení a zavazování a v přední části 5 cm širokým nabíraným volánem ze strojové dírkové výšivky madeiry. Stejná výšivka lemuje spodní kraj košilky a rukávy. Vpředu šest sámků. Barva bílá. Čechy, 2. čtvrtina 20. století. [34]

T13200

Kojenecká košilka s dlouhými všitými rukávy, vpředu se zapínáním na tři nitěné knoflíky, strojově ušitá z bílého bavlněného plátna. Malý výstřih v přední části zdobí 3 cm široký límeček, v zakulacených špičkách zdobený strojovou výšivkou z lesklé bílé příze, stejné jako obloučkový okraj. Barva bílá. Čechy, 70. léta 20. století. [35]

T13217

Kojenecká košilka s dlouhými všitými rukávy, ušitá z bílého hladkého strojního úpletu, vzadu se zaoblenými díly na zavazování. Průkrčník opatřen dírkovaným tunýlkem k provlečení šňůrky na zavazování. Uvnitř firemní visačka: Veb Wirkunade, vel. 50 a symboly k údržbě. Barva bílá. Německo, kolem roku 1975. [20]

T13219

Kabátek – košilka pro batole s dlouhými rukávy, vpředu se zapínáním na čtyři knoflíky, ušitý z potištěného bavlněného úpletu se vzorem stylizovaných květin a sluníček. K průkrčníku přišitý malý kulatý límeček, lemovaný bílou začišťovací stuhou. Spodní okraj kabátka a rukávy začištěné stejnou stuhou. Uvnitř málo čitelná visačka: PLEAS se symboly k údržbě. Barva bílá, žlutá, oranžová, červená, fialová. Čechy, kolem roku 1975. [36]

1.5.2 Městské muzeum a galerie Břeclav

V břevlavském muzeu lze najít spodní kojenecký oděv datovaný 1. polovinou 20. století. Ve sbírce této kategorie se nacházejí košilky převážně z bavlněného plátna, ale vyskytuje se i košilka z celoplošně vyšíváného tylu nebo košilka ušitá z hedvábí.

T-641

Košilka pro kojence z jemného bílého plátna, vepředu ozdobená 8 svislými sámkou, dlouhé rukávy zdobené 5 sámkou a ukončené jemnou bílou výšivkou a vyšíváním *ocanglováním*. Kolem krku zapínání na šňůrky – ty chybí. Materiál bavlna. 20. – 30. léta 20. století. [37]

T-734

Novorozenecká košilka z bílého bavlněného plátna. Rukávy zdobené 4 sámkou, bílou výšivkou a *ocanglováním*. Vzadu zavazování na šňůrky. Materiál bavlna. 30. – 40. léta 20. století. [38]

T-748

Košilka pro novorozence z vyšíváného tylu, po obvodu našitá úzká nitěná stužka. Materiál bavlna. Po roce 1945. [39]

T-797

Košilka pro novorozence z jemného béžového saténu, zdobeného krajkou a mašličkami z téže látky. Zavazování vzadu na šňůrky. Materiál hedvábí. 30. léta 20. století. [40]

T-836

Bílá plátěná košilka pro novorozence s dlouhými rukávy, našitá plátěná krajka s bílou výšivkou kolem krku (nařaseno), zavazování šňůrkami na levém rameni. Materiál bavlna. 1944. [41]

T-837

Bílá plátěná (jemná) košilka pro novorozence s dlouhými rukávy, bílá výšivka a canglové ukončení kolem krku a zápěstí, zapínání knoflíčkem na levém rameni. Materiál bavlna. 1944. [42]

T-1256

Plátěná novorozenecká košilka, bílou dírkovou a plnou výšivkou ozdobený límeček. Plátěné zdobné vyšívané ocanglování rukávků. Materiál bavlna. 1947. [43]

T-1257

Slavnostní plátěná novorozenecká košilka, drobnou bílou dírkovou výšivkou ozdobený límeček. Rukávky ukončeny našitou kupovanou nitěnou kraječkou. Vepředu svislé sámky, nabírání a drobná plná výšivka. Materiál bavlna. Kolem roku 1920. [44]

T-1258

Slavnostní plátěná novorozenecká košilka, drobnou bílou dírkovou výšivkou ozdobený špičatý límeček. Rukávky ukončeny našitou kupovanou nitěnou kraječkou. Vepředu 4 svislé ozdobné prošití. Materiál bavlna. Kolem roku 1920. [45]

1.5.3 Horácké muzeum Nové Město na Moravě

Spodní kojenecký oděv nacházející se ve sbírce Horáckého muzea v Novém Městě na Moravě není v níže uvedeném popisu datován. V níže uvedeném výběru lze najít jeden střih košilky, který se od ostatních liší.

4613NM-A

Košilka – pro kojence, bílé plátno, vzadu rozstřižená, zavazování na tkanice, kulatý límeček s bílou výšivkou – plná, dírky, zoubky, zásuvky zakončeny bílou výšivkou, vpředu 2 zámečky, délka 32,8 cm. [46]

4614NM-A

Košilka – pro kojence, bílé plátno, vzadu rozstřižená, zavazování na tkanice, kulatý límeček s bílou výšivkou – plná, dírky, zoubky, táž výšivka na zakončení rukávků, vpředu 2 dvojice zámků, délka 33,4 cm. [47]

4615NM-A

Košilka – pro kojence, bílé plátno, vzadu rozstřižená, zavazování na tkanice, kulatý límeček s bílou výšivkou – uzoučké dírky, zoubky, táž výšivka na zakončení rukávků, vpředu 2 dvojice zámků, délka 33,1 cm. [48]

4616NM-A

Košilka – pro kojence, bílé plátno, vzadu rozstřižené, zavazování na tkanice, kulatý límeček s bílou výšivkou – plné dírky, zoubky, táž výšivka na manžetkách s 2 zámků, délka 36,5 cm. [49]

4617NM-A

Košilka – pro kojence, bílé plátno, vzadu rozstřižená, zavazování na tkanice, kulatý límeček, s bílou výšivkou – plné vyšívání, dírky, zoubky, táž výšivka na manžetkách, délka 39,4 cm. [50]

4618NM-A

Košilka – pro kojence, bílé plátno, vzadu rozstřižená, zavazování na tkanice, kulatý límeček s bílou výšivkou – plné lístečky a zoubky, též výšivka na manžetkách s 2 (manžetkami) zámků, vpředu 2 dvojice zámků, délka 33,5 cm. [51]

4619NM-A

Košilka – pro batole, bílé plátno, bez límečku, výstřih a zakončení krátkých rukávků zdobený zoubky, zapínání vpředu na 2 knoflíčky, po stranách po 3 zámcích, natržený rukávek, délka 44 cm. [52]

4620NM-A

Košilka – pro batole, bílé plátno, bez límečku, hranatý výstřih, krátké rukávky lemované zoubky, zapínání vpředu na 2 knoflíčky, po stranách po 3 zámcích, místy potrhaná, délka 43 cm. [53]

18183NM-A

Dětská košilka, bílé bavlněné plátno, 3 nitěné knoflíky, bavlněný límeček s bíle vyšívaným zdobením, dlouhý rukáv. [54]

18184NM-A

Košilka – kojenecká, bílá bavlna, otevřená záda, bílá tkanice na zavazování u límečku, nařasený límeček s dírkovou výšivkou (strojová), lem z vroubkované výšivky (strojová). [55]

18185NM-A

Košilka – kojenecká, bílá barva, otevřená záda, bílá tkanice na zavazování u límečku, batistový nařasený límeček s dírkovou výšivkou (strojová), lem z vroubkované výšivky (strojová). [56]

2 SOUČASNÝ SPODNÍ KOJENECKÝ ODĚV ŠITÝ Z TKANINY

V současnosti je tvorba spodního kojeneckého oděvu šitého z tkaniny záležitostí malých, spíše rodinných, podniků, které usilují o udržení tradičního přístupu. Firmy a značky se nezabývají pouze výrobou spodního kojeneckého oděvu, ale nabízený sortiment pokrývá celou škálu, od ložního prádla, přes hračky po deky a jiné.

2.1 Sidumilu

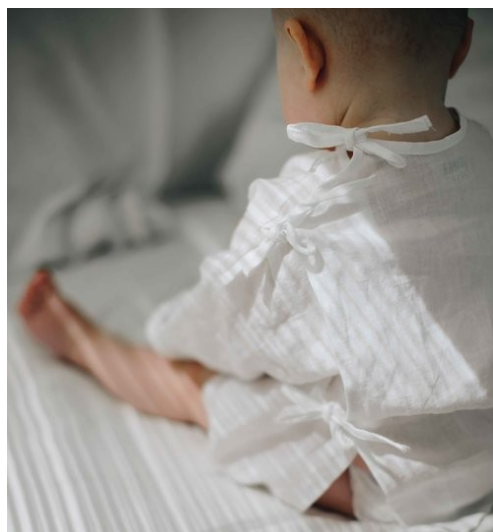
Sidumilu je rodinná značka sídlící na Slovensku. Rodina a tedy i sídlo je na vesnici u lesa. S tím souvisí i filozofie značky, tedy příroda, přírodniny, jednoduchost, minimalismus na všechny možné způsoby, jenž vnáší nejen do módy, ale i do bytového designu, kuchyně, období Vánoc nebo dětského světa v podobě hraček. Jejich přístup celkově vede ke zpomalení, slow fashion, nejsou podporovateli konzumu. Svoji tvorbu prezentují na sociálních sítích a na drobných slovenských marketech a eventech. [57]

Módní design je dělen do kategorií podle zákazníka – žena, muž, dívka, chlapec a mini baby. Dále lze najít sekce určené pro interiér, jako je *dobrou chuť, sladké sny, lněné a dřevěné hračky a milovník svíček*. [57]

Sekce mini baby obsahuje košilky, overaly, kalhoty, zavinovačky, peřinky, plenky, přítulky a jiné doplňky. Oděv je šit ze sepraného lnu. Sekce je inspirovaná minulostí a je zaměřená na *labky, uzlíky a svobodu*. V roce 2022 sekce mini baby zahrnuje novou zimní kolekci šitou z bavlněného manšestru. Tato kolekce je tvořena overaly a šaty, jež jsou určeny jako svrchní vrstva. [57]

Spodní kojenecký oděv (košilka), jenž Sidumilu nabízí, je určen pro běžné nošení. Střih je jednoduchý, přední díl je hladký na přehyb, zadní díl se skládá přes sebe, zavazuje se na levém rameni a levém boku. Rukávy jsou hladké, delší. Zkrácením délky vyhrnutím se docílí vytvoření manžet. Oděv je šit ve větší velikosti, což byl záměr nejen kvůli estetičnosti, která vzbuzuje dojem nedbalosti, ale také kvůli pohodlí a vzdušnosti. Střih košilky je unisexový, tedy vhodný pro chlapce, i pro děvče. Protože Sidumilu pracuje formou zakázkového šití, je možné si vybrat barevnost, kterou nabízí. [57]

Na obrázku č. 6 je ukázka výrobku značky Sidumilu.

Obrázek 6 Spodní kojenecký oděv SIDUMILU [57]

2.2 Naše mimi – výroba kojeneckého textilu

Podnik Naše mimi – výroba kojeneckého textilu sídlící v Přerově se zabývá výrobou kojeneckého textilu na velmi kvalitní úrovni. Jedná se především o kompletní vybavení do postýlek a kočárků. V jejich nabídce lze nalézt kojenecký textil, hnízdečka pro miminka, zavinovačky, peřinky, plymo do kočárku, povlečení, prostěradla, mantinely a výbavu do postýlek, zástěrky, fusaky, i oblečení pro děti a speciální sady, mezi něž se řadí křtící souprava složená z roušky a svíce. Dále ji tvoří sada čepička a košilka nebo šaty. [58]

Podnik Naše mimi nabízí dva střihy spodního kojeneckého oděvu, jenž je určen pro křest. První střih je rovný, přední díl je hladký na přehyb, zadní díl se skládá přes sebe se zavázáním na levém rameni. Rukávy jsou rovné, hladké. Druhý střih se liší v dolním rozšíření trupové části. Podnik nabízí možnost do průkrčníku všít límec. Spodní kojenecký oděv je šit z bavlněného batistu nebo plátna v bílé barvě. Protože je tento typ kojeneckého oděvu určen ke slavnostní příležitosti – křtu, je zdoben buď krajkou, nebo výšivkou. Výšivka může uvádět jméno a příjmení dítěte, datum narození, datum křtu, dále pak lze zvolit motiv obrázku, nakonec je možná volba mezi dvěma verzemi textu, a to *Jsem dítě Boží* nebo *Svatost křtu*. To vše podle požadavků zákazníka. Volit lze v barevnosti nitě a vzoru krajky. [58]

Na obrázku č. 7 je ukázka výrobku rodinného podniku Naše mimi.

Obrázek 7 Spodní kojenecký oděv Naše mimi [58]

2.3 Jetex

Podnik Jetex je rodinný podnik sídlící ve Višňové u Znojma. Název Jetex pochází od původní majitelky a zakladatelky paní Jedličkové – JEdličková TEXtil. Firma vyrábí a prodává bytový a kojenecký textil, a to látkové pleny, osušky, povlečení, kojenecké zboží či bryndáky. Ke své výrobě používá kvalitní a zdravotně nezávadné materiály, které jsou příjemné na dotek. [59]

Spodní kojenecký oděv, který je určen pro běžné nošení a jenž firma Jetex nabízí ve dvou stříhových variantách. [59]

První jeho varianta má hladký přední díl na přehyb, zadní díl se překládá přes sebe se zavazováním na pravém rameni. Průkrčník je ozdoben řasenou krajkou. Rukávy jsou hladké, směrem k zápěstí se zužují. Dolní kraj zadního dílu je tvarovaný. Dolní kraj a kraje zadního dílu jsou technologicky zpracovány obnitkovacím stehem třídy 400 – vícenitné obnitkovací stehy. [59]

Druhá varianta střihu spodního kojeneckého oděvu je rovná, hladká. Přední díl je na knoflíky. Zadní díl je hladký, na přehyb. V průkrčníku je všitá krajka. Rukávy jsou hladké, směrem k zápěstí se mírně zužují. Dolní kraj je technologicky zpracovaný obnitkovacím stehem třídy 400 – vícenitné obnitkovací stehy. [59]

Spodní kojenecký oděv tohoto typu je zhotovován ze 100% bavlny. [59]

Ukázky spodního kojeneckého oděvu značky Jetex jsou na obrázcích č. 8 a č. 9.

Obrázek 8 Spodní kojenecký oděv Jetex [59]

Obrázek 9 Spodní kojenecký oděv Jetex [59]

2.4 Spodní kojenecký oděv šitý z tkaniny v zahraničí

Spodní kojenecký oděv šitý z tkaniny v zahraničí je, stejně jako na území České a Slovenské republiky, doménou malých a rodinných podniků. Střih spodního kojeneckého oděvu se ne vždy objevuje v klasickém pojetí, ale může být upraven do podoby kojeneckého body, jehož nohavice jsou stažené gumou.

2.4.1 La petite Alice

Značku La petite Alice, jež sídlí na území Litvy, založila Justina, když se jí narodila dcera Alice za účelem potřeby jemného, organického a estetického oblečení. Filozofií značky je touha růst v souladu s přirozeným tempem se zaměřením na etickou výrobu s důrazem na udržitelnost a slow fashion. S tím souvisí i přístup k výrobě, jež je spuštěn až po objednání zákazníkem. Podnik tak nevytváří nadprodukcí. [60]

Výrobky jsou vyráběny lokálně z litevského plátna. Materiály jsou z místních zdrojů, stejně jako výroba. La petite Alice ke své výrobě používá certifikované materiály OEKO-TEX, které splňují humánně-ekologické požadavky STANDARD 100 od OEKO-TEX®. Označení zaručuje, že jejich oděvy úspěšně projdou testovacími postupy a jsou nezávadné pro lidské zdraví. Z konkrétních materiálů nejvíce používají len a vlnu z alpaky. [60]

La petite Alice do své nabídky výrobků zahrnuje kromě kojeneckého oblečení, i dětský a ženský oděv a textil pro domácnost. Každý design lze doplnit o ruční výšivku s jednoduchým motivem rostliny nebo zvířete, a to dle přání zákazníka. [60]

Spodní kojenecký oděv ze lnu, jež je na obrázku č. 10, je střihově upraven do tvaru body, které se ve spodní části zapíná na patentky, nohavice jsou staženy gumou. Střih má dlouhé rukávy, boční zavazování a je uvnitř zajištěn patentkami. [60]

Obrázek 10 Spodní kojenecký oděv Le petite Alice [60]

Spací kojenecký oděv ze lnu, jež je na obrázku č. 11, je střihově prodloužen. Jeho délku lze nastavit. Střih má dlouhé rukávy, boční zavazování a je uvnitř zajištěn patentkami. [60]

Obrázek 11 Spodní kojenecký oděv La petite Alice [60]

Dětská volánková vesta ze lnu, jež je na obrázku č. 12, má dvouvrstvé zapínání na kokosové knoflíky v přední části. Střih je zdoben volány a je opatřen zavazováním na boční straně. [60]

Obrázek 12 Spodní kojenecký oděv La petite Alice [60]

2.4.2 Kruopa

Kruopa je malý rodinný podnik sídlící v Litvě. Zabývá se tvorbou kojeneckého a dětského oděvu, dětských doplňků a dětského textilu ve skandinávském venkovském stylu. Designem a výběrem materiálu se zaměřuje na jemnost doteku, volnost pohybu a přirozenost. Produkty jsou nejčastěji šity z bavlněného mušelínu. [61]

Spodní kojenecký oděv, který firma Kruopa nabízí, je určen pro běžné nošení. Nabízený produkt vyrábí ve dvou možných variantách – pro teplejší a chladnější klimatické podmínky. [62]

Střih spodního kojeneckého oděvu je rovný, zadní díl na přehyb, přední díly se překrývají přes sebe. Ve vnitřní straně je možné spodní přední díl zajistit patentkou. Vrchní přední díl je na zavázání, dolní kraje předního dílu jsou tvarované. Průkrčník, přední kraje a dolní kraj jsou zapraveny lemováním. Rukávy jsou rovné a dlouhé. Ukázka je na obrázku č. 13.

Druhá varianta střihu spodního kojeneckého oděvu se liší technologickým zpracováním. Oděv je dvojitý, zapravený předšitím a prošitím. Zapínání vrchního i spodního předního dílu je řešeno patentkami. Ukázka spodního kojeneckého oděvu je na obrázku č. 14. [62]

Obrázek 13 Spodní kojenecký oděv Kruopa [62]

Obrázek 14 Spodní kojenecký oděv Kruopa [62]

2.4.3 OMOLOKO

Firma OMOLOKO sídlící na Ukrajině se zabývá výrobou a prodejem kojeneckého a dětského oděvu, dětského textilu, ale kvůli válce na Ukrajině musela svoji činnost omezit. [63]

Střih spodního kojeneckého oděvu, který OMOLOKO nabízí, je vodorovně střižen v hrudní části, spodní část předního a zadního dílu je tvarována řasením a směrem k dolnímu kraji se rozšiřuje. Přední díl se překládá a je na zavázání. Průkrčník, přední kraje a dolní kraj jsou technologicky začištěny lemováním. Rukávy jsou hladké a dlouhé. Ukázka je na obrázku č. 15. [63]

Obrázek 15 Spodní kojenecký oděv OMOLOKO [63]

3 INSPIRACE DĚTSTVÍM V SOUČASNÉM ODĚVU

Tato kapitola popisuje kolekce a přístup značek a designérů, kteří se inspirojí nebo jsou ovlivněni tématem dětství, dětským oděvem, dětskými hrami, zvyky nebo potřebami, jež vychází právě z potřeb dětí.

3.1 Simone Rocha

Simone Rocha je značka, která byla založená irskou designérkou Simone Rocha, jež je dcerou návrháře Johna Rochy pocházejícího z Hong Kongu. Její práce ukazuje hluboké uznání pro všechny aspekty kultury. Zkoumá mnoho prvků svého asijského a irského dědictví, díky čemuž, jak sama říká, staví svůj svět do protikladů. Díky svému původu se ve své tvorbě velmi odkazuje na domov a rodinu. Sarah Mower o její tvorbě napsala, že příběhy, které jsou zasazené do vývoje značky Simone Rocha, se čtou jako epizody sezóny v rodinném seriálu. Dále se nechává inspirovat mnoha fotografy, umělci a spisovateli. Vždy uznávala vliv umělkyně Louise Bourgeois, kdysi popisované jako matku amerického feministického umění identity. Neodmyslitelným prvkem, který je silně spjat s její tvorbou, je vyjádření ženskosti. Považuje všechny typy žen za inspirativní, nehladě na jejich věk nebo velikost oblečení. Dále o své tvorbě říká, že jejím étosem je představa ženskosti a toho, jak je tato představa začleněna do ženských životů, jak se díky tomu cítí. Její oblečení oslovuje ženy všech věkových kategorií, přičemž každá nová sezóna odkrývá někdy protichůdné vrstvy ženskosti, od dívčí nevinnosti po odvážnou nezávislost. [64, 65, 66, 67, 68]

Simone Rocha byla průkopnicí nové vlny „po domácku“ tkaných, ručně vyšíváných jedinečných kousků. Ač se její kolekce neustále mění a vyvíjí, základními ideály její práce je ruční práce, textil, siluety a krása. Její design je vždy kombinací tvrdých a měkkých materiálů, nebo umělých a přírodních prvků. Silueta se opírá o *alžbětinský* a *viktoriánský* styl, jež svým přístupem modernizuje. Dále se v její práci uplatňuje *edwardovský* princip vrstvení. Styling je dotvořen ženskými doplňky z perel a korálků. [64, 65, 69]

3.1.1 Kolekce SS18

Hlavní inspirací pro kolekci spring/summer 18 byla panenka viktoriánského stylu. Motiv vychází z autorčina dětství, kdy si jako malá s panenkami tohoto typu hrála.

Inspirace vycházela z touhy udělat něco nevinného, hravého a naivního. Výsledkem byl velmi mladě vypadající vzhled modelek s bledou pletí a růžovými tvářemi. Kolekce experimentovala s balónovými tvary z bílé bavlny, řasením, nabíranými rukávy a vrstvením z korálových výšivek. Modely byly ovlivněny edwardovským a viktoriánským stylem. Kolekce nesla nádech minulosti, přičemž zároveň byla svěží a nadčasová. Dojem roztomilosti a dětské hravosti je podtržen květinovými vzory a motivy „postaviček vystřižených z papíru“. Součástí kolekce jsou modely tzv. *bais-cut charmeuse*. Silueta těchto modelů navozovala dojem štíhlosti. [66, 67, 70]

Klíčová slova pro tuto kolekci byla červená panenka. Pozastavená váha. Datum hry. Pruhy a stehy. Make and do. Tkané tikání. Hravá hra. Fil Coupe. Ručně malované květiny. Bavlněné halenky s děrovanými květinami. Vyprané hedvábí. Hedvábný tyl a sbíhající se volány. Michael Borremans. Made by hand. Pohodlí. Křehkost. Rok 1850. [71]

Ukázka z kolekce je na obrázku č. 16.

Obrázek 16 Ukázka z kolekce SS18 [66]

3.1.2 Kolekce AW19

Tato kolekce je jasným ukazatelem toho, jak Rocha vnímá ženskost. Z kolekce vychází silný pocit celogeneračního posílení žen. Modely předváděly ženy různého věku, vznikl tak kontrast starší ženy a modelu určeného pro mladší nositelku. Kolekce byla studií ženské erotiky a nejednoznačného napětí mezi touhou být vlastněna a chtít vlastnit. Soubor byl o intimitě, soukromí, bezpečí a nejistotě. Inspirace pro tuto kolekci byla rozdílná. První

z nich byla práce filmového režiséra Micheale Powella (*The Red Shoes*), naproti tomu byl stavěn hororový snímek *Perping Tom*, jenž pojednává o sériovém vrahovi voyeuristického kameramana vraždícího ženy během natáčení. Jiná úroveň kolekce byla inspirovaná dílem umělkyně Luise Bourgeois, jejíž témata byla upřímným bojem mezi něhou a sexualitou, často vyjadřovaná v textiliích. [72]

Tkané látky vytvářely střapcovité textury doplněné flitrovými výšivkami a složitými korálky. Spodní prádlo se stalo svrchním. Kabáty byly vrstvené, šité z průhledných organzových materiálů. [73]

Klíčová slova pro kolekci byla intimita. Soukromí. Bezpečí. Ženskost. Spodní a svrchní prádlo. Tkaní. Výšivky. Květinové a *falické* (slovo vyjadřuje podobnost s mužským genitálem a zároveň jistou míru plodnosti, pozn. autora) tvary. Tkané dítě. *Femme Maison. Nevím proč a nepotřebuji vědět proč, abych dělala svou práci - nebo někomu to proč dlužím* – Louis Bourgeois (kolem srpna 1986). Jakékoli tělo. [74]

Ukázka kolekce Simone Rocha AW19 je na obrázku č. 17.

Obrázek 17 Ukázka z kolekce AW19 [72]

3.1.3 Kolekce SS20

Kolekce vychází z dětské již zaniklé tradice tzv. střízlíkových chlapců. Jedná se o tradici irské minulosti, kdy chlapečci na svatého Štěpána, den po Vánocích, „lovili“ falešného střízlíka. Chlapečci chodili ve slaměných kloboucích a nevhodném oblečení dům od domu, tančili, zpívali a žádali peníze. [68]

Látky z kolekce měly podobu vybledlého tapetového tisku na hedvábném taftu, vzory obleků připomínaly čalounění a vyšívání tyl barvy slonovinové kosti odkazoval na modré delfské nádoby. Rocha se tímto odkazuje na moment otevřených dveří, kdy bylo možné nahlédnout do interiéru majitele domu. Kontrast mezi *střízlíkovými chlapci* a charakteristickou krásou Rochy vyústil v divokost, která pokračovala ve zkoumání mužské a ženské estetiky. Jinde autorka odkazovala na samotné střízlíky, a to vrstvami flitrů evokujícími ptačí peří. Záblesky krvavě rudé naznačovalo násilný konec střízlíka. Siluety balónových šatů působily jako pták se staženými křídly. V kolekci bylo použito lýko, které odkazovalo na slamáky *střízlíkových chlapců*. Dále se v kolekci objevují sedmikrásky a bobule, jež vnesly do kolekce pocit lehkosti v kontrastu s černými modely, jež odkazovaly na ponurost viktoriánské doby nebo na mužnost. [68, 75]

Klíčovou inspirací pro kolekci byla říkanka, již chlapci zpívali. „*The wren the wren that you may see was percht up on a holly tree a bunch of ribbons by his side... Knock at the rocker ring at the bell. Please give us a copper for singing so well. Singing so well...*“ [76]

Ukázka z kolekce SS20 je na obrázku č. 18.

Obrázek 18 Ukázka z kolekce SS20 [77]

3.2 Vindt

VINDT je slovenská značka, která přináší šaty, jež bez kompromisů pojí krásu a estetično s kojením. Holandské slovo *vindt* znamená v překladu *najít*. Záměrem je, aby žena našla v modelech značky VINDT funkčnost, design, styl, požitek a svobodu. [78, 79]

Filozofií značky je, že v období kojení je vhodné, aby se žena cítila žensky a krásně, a to hlavně proto, že pro zakladatelku Andreu Vindt je mateřství a kojení nejkrásnějším a nejsilnějším životním obdobím. Když se stala matkou, musela se vzdát některých krásných kousků, právě proto, že se v nich nedalo kojít. [78]

„Proč by se měla žena, která kojí, omezovat, když právě v tomto období se chce a potřebuje cítit krásně a žensky?“ jsou slova samotné zakladatelky. Šaty této značky spojují obě kritéria – pohodlné kojení v nádherném oblečení. [78]

Oblečení pro kojící matky se v dnešní době, podle slov zakladatelky značky pohybuje ve sportovním stylu teplákoviny s viditelnými zipy. Tento přístup se rozhodla změnit. [80]

Střih šatů je konstruován tak, že v hrudní části se nacházejí zipy. Technologické zpracování všití zipů a celkový design šatů je uzpůsoben tomu, že zipy nejsou vidět. Zakladatelka značky odmítá jít do masové výroby, naopak se svým přístupem k tvorbě a kvalitě výrobků podporuje *slow fashion*. Důraz na kvalitu odpovídá i výběr materiálu, jenž je převážně z vláken přírodního původu, ale šaty jsou šity i ze směsi se syntetickým materiálem. Důležitost je kladena na ekologii a certifikovanost materiálů. Šaty vznikají v chráněné dílně na Slovensku, v rukou krejčířky, která má 25 let zkušeností se šitím krojů. Tento přístup podporuje myšlenku, aby se šaty dědily z generace na generaci podobně jako kroje. [80]

Ukázka produktů značky VINDT je na obrázku č. 19.

Obrázek 19 Ukázka produktů značky VINDT [78]

3.3 Kolekce ze studentského prostředí

Tato kapitola uvádí studentské kolekce, které zpracovávají téma dětství.

3.3.1 Karolína Černá

Autorka absolventské kolekce *Dětství* Karolína Černá se inspiroje svým dětstvím, vzájemnými vztahy mezi sourozenci, rozdílnostmi a podobnostmi mezi nimi.

Kolekce obsahuje tři modely a každý zpodobňuje jedno z dětí. Skrze oděv vyjadřuje individualitu každého z nich. Zároveň však různými textilními technikami propojuje vždy dva ze tří modelů. Vyjadřuje tak sourozenecké vazby mezi sebou.

Modely *Monika* a *Junior* jsou propojeny materiály „svetrového“ typu, které jsou následně přetransportovány aplikacemi. Na modelech *Monika* a *Malá Studecká* se objevuje organza s výšivkou a korálky. Modely *Junior* a *Malá Studecká* mají společný prvek v prošívání materiálu, ačkoli jeden způsob je ruční a druhý strojový. [81, 82]

Ukázka kolekce je na obrázku č. 20.

Obrázek 20 Kolekce *Dětství* Karolíny Černé [82]

3.3.2 Kateřina Koutková

Autorka kolekce *Together again* Kateřina Koutková reaguje na nutné karantény kvůli covidu-19, během nichž nebylo možné se stýkat s přáteli a širší rodinou. Díky poklesu počtu nakažených lidí, bylo znovu možné se setkávat se svými blízkými a užít si čas strávený spolu.

Kolekce je koncipována tak, že se oblečení stává i hrací plochou deskových her.

Hlavním cílem kolekce je udržitelnost, která je podpořena minimalismem, výběrem materiálů a oversize střihy, které díky tkaničkám a pruženkám umožní nositelům oblečení nosit i po případné změně tělesných rozměrů. [83]

Ukázka z kolekce je na obrázku č. 21.

Obrázek 21 Ukázka z kolekce *Together again* Kateřiny Koutkové [83]

3.3.3 Eliška Zemanová

Autorka kolekce *Hravost* Eliška Zemanová v kolekci zpracovává kontrast dospělosti a dětského světa. Dva odlišné, navzájem naprosto nepochopitelná období v životě každého člověka.

Klasický oděv pro dospělého je rozzářený dětskou rukou. Strohé řezy jsou doplněny o pohodlné kraťasy do gumy. Dospělost, jež se s nikým nemazlí, je spojena ruku v ruce s dětskou bezstarostností.

Jednotlivé modely jsou stříhově co nejčistší kvůli dosažení velkých ploch pro malbu. Ta je umocněna asociací na malířské plátno. Všechny pomalovaný oděv je zhotoven z běleného plátna ze 100% bavlny. Samotné malby jsou autentickými díly malovanými dětmi samotnými. Jediný zásah do desénu ze strany je autorkou doplněný text získaný z ankety na Insagramu. [84]

Ukázka z kolekce je na obrázku č. 22.

Obrázek 22 Ukázka z kolekce *Hravost* Elišky Zemanové [83]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 ISNPIRACE

Pro formu kolekce byly použity prvky spodního kojeneckého oděvu. Konstruování spodního kojeneckého oděvu spočívá v jednoduchosti a v minimálním užití členících švů (střihy většinou neobsahují ani boční kraje). Konstruování průkrčníku předního a zadního dílu se mnohdy shodovalo. Až postupným vývojem během staletí byla metodika konstruování průkrčníku propracovanější. Stejný princip platí i u konstruování průramků. Prvky sloužily jako volná inspirace, nebyly použity pro vývoj kolekce.

Inspirací pro vizuál a zdobnost kolekce se stala báseň od Jaroslava Seiferta Jarní den. Hlavním prvkem, který vychází z této básně, je bříza, její barevnost, charakteristické rysy, struktura kůry. Bříza se stala hlavním vizuálním prvkem kolekce. Původním záměrem bylo tuto strukturu zpracovat pouze technikou ruční výšivky. Po absolvování stáže u značky Sheio, jež je výrobcem dámského spodního prádla, byla do kolekce zapojena krajka, se kterou značka hojně pracuje. Krajka se stala hlavní prostředkem pro vyjádření struktury.

Postupem času byla inspirace rozšířena o vjemy a klíčová slova jako jaro, rozkvět, rozpuk.

4.1 Spodní kojenecký oděv

Kolekce vychází z několika typů spodního kojeneckého oděvu, a to nejen z kojenecké košilky, ale i zavinovacích šatiček nebo plenkových kalhotek. Dalším prvkem, který byl volně použit a který je zároveň typický pro tuto kategorii oděvu, je způsob zapínání a technologické zpracování. Pro zpracování byly zvoleny ploché, obrubovací a francouzské švy. Způsob zapínání představuje zavazování tkanicemi. Tento typ zapínání zároveň umožňuje určité přizpůsobení velikosti.

4.2 Báseň

Jarní den

Jaroslav Seifert

Na trávě ležím, všude květ,

vánek jde voňavým ložem,

bože, můj bože, to je let,
co jsem tu srdce ryl nožem.

Do bílé kůry vlhkých bříz
srdce jak poupátko růže.
Vrátit se? Ještě mohl bys,
nic však nepomůže.

Z břízy strom už vysoký,
však co se se srdcem stalo?
Tak něžné, drobounké před lety,
srdíčko okoralo.

Je – jak když osel na blátě
zanechá otisk svých kopyt.
Nedívej se tak dojatě,
jak bys chtěl nepochopit!

Vzpomínka letí nad hlavou,
obrázek spatříš jen v mihu.
Hrál jsem si rukou váhavou
s knoflíčky u výstřihu.

To všechno je tak dávno už
a zbytečně ztrácet tu slova

Vytáh jsem z kapsy rychle nůž
a nové ryl jsem tam znova. [85]

Úvod básně nás zavádí do prostředí jara (*Na trávě ležím, všude květ*), rozkvětu, mladosti. Z prvního verše lze vyčíst, že autor je velmi mladého věku, věku dítěte. Další verše (*vánek jde voňavým ložem, bože, můj bože, to je let*) nás nutí do procitnutí, prožití přítomného okamžiku, být přítomen tady a teď. Tento stav je pro děti typický. V činu

vyrytí srdce nožem (*co jsem tu srdce ryl nožem*) nelze vidět žádný akt násilí nebo vandalství. Naopak. Je to upřímné vyjádření pocitu lásky v přítomném okamžiku. Ve vyjádření lásky/zaznamenání vzpomínky lze cítit bezpodmínečnost, nezištnost.

(*Do bílé kůry vlhkých bříz srdce jak poupátko růže*) Strom (bříza vyzařuje lásku, životní energii, je symbolem plodnosti, je zasvěcena ženám a dětem [86]) a srdce v tomto dvouverší nás utvrzuje ve vyjádření pocitu lásky. Zmíněná barva vyjadřuje čistotu úmyslu, avšak je silně v kontrastu s přídavným jménem „vlhkých“. To může znamenat, že aktér už není zcela dítětem, ale není ještě úplně dospělý. (*Vrátit se? Ještě mohl bys, nic však nepomůže*) Toto dvouverší nás vede k tomu, že dítětem nelze být navždy. Můžeme se do dětství vracet pouze skrze vzpomínky, avšak nevrátí nás fyzicky do dané doby.

Následující sloka nás posunula v čase (*Z břízy strom už vysoký, však co se se srdcem stalo? Tak něžné, drobounké před lety, srdíčko okoralo.*). Z malého dítěte je již dospělý člověk. Avšak památka na lásku uchovávaná v kůře stromu vybledla. Zůstala jen mlhavá vzpomínka, mizející pocit, jaké to je cítit lásku, dětsky milovat – upřímně, bezpodmínečně.

Vzpomínka se sice vtiskne do naší paměti (*Je – jak když osel na blátě zanechá otisk svých kopyt.*), zpočátku je vzpomínka ještě silná, ale časem mizí, stává se pomíjivou (*Nedívej se tak dojatě, jak bys chtěl nepochopit!*).

Tato sloka nám říká, že vzpomínky jako obrazy si pamatujeme jen slabě (*Vzpomínka letí nad hlavou, obrázek spatříš jen v mihu.*). Dění si pamatujeme na základě pocitů. Aktér se znovu snaží prožít minulost, snaží si ji připomenout činem. Avšak tentokrát váhá (*Hrál jsem si rukou váhavou s knoflíčky u výstřihu.*). Snad proto, že vrátit se do dětství skrze připomenutí považuje za zbytečné. Nevidí v tom žádný smysl.

Poslední sloka (*To všechno je tak dávno už a zbytečně ztrácet tu slova. Vytáh jsem z kapsy rychle nůž a nové ryl jsem tam znova.*) nám chce říct, že vzpomínání není špatné. Spíš ale než vzpomínání myšlenkami, můžou být silnější vzpomínky na činy – vyrytí srdce do kůry.

Klíčová slova

Bříza

Láska

Dětství

Čas

Vzpomínka

Jaro

Rozkvět

Jarní den

5 MOODBOARD

Pro kolekci byly vytvořeny dva typy moodboardů. První z nich dává náhled na detailnější studii charakteristiky břízy, barevnost, vzor, strukturu. Druhý moodboard byl vytvořen čistě pro účely navození nálady kolekce.

Moodboardy vznikly v době, kdy ještě původním záměrem bylo pracovat pouze s ruční výšivkou. Odpovídá tomu i barevnost, která se postupně rozšiřovala a rozvíjela.

Obrázek č. 23 ukazuje moodboardovou studii břízy. Na obrázcích č. 24 až 29 jsou moodboardové studie oděvní kolekce.

Obrázek 23 Moodboardová studie břízy

Obrázek 24 Moodboard kolekce I

Obrázek 25 Moodboard kolekce II

Obrázek 26 Moodboard kolekce III

Obrázek 27 Moodboard kolekce IV

Obrázek 28 Moodboard kolekce V

Obrázek 29 Moodboard kolekce VI

6 BAREVNOST, MATERIÁLY, TEXTILNÍ VZORKY

6.1 Barevnost

Jako základní barva pro kolekci byla zvolena bílá, která odkazuje na barevnost spodního kojeneckého oděvu, jenž byl nejčastěji šitý v bílé barvě. Bílá barva také odkazuje na bělost břízy, jež je pro tento strom charakteristická. Dalšími barvami, se kterými se pracovalo, byly zelená, odstíny šedé a jemně růžové. Tato paleta barev odkazuje přímo na barevnost břízy. Postupně byly přidány barvy jako modrá a červená. Ty primárně odkazují na zvyk oblékání kojenců – modrá barva pro chlapce, červená/růžová pro děvčata.

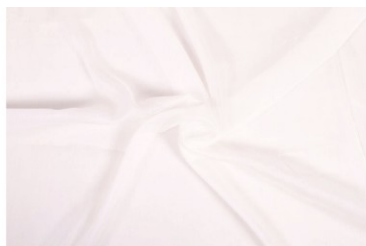
6.2 Materiály

Nejvíce je v kolekci zastoupen hedvábný batist, to ve dvou provedeních vždy ve složení bavlna/hedvábi v poměru 70/30 a v poměru 50/50. Hedvábný batist je použit nejčastěji v bílé barvě. Tento materiál byl zvolen kvůli tomu, že je příjemný na omak. Odkazuje tak na požadavek, aby materiál byl šetrný k dětské pokožce. Dalším zvoleným materiálem byl len, taktéž ve dvou provedeních – lehký len v gramáži 111 g/m² a strečový len v gramáži 260 g/m². Len byl zvolen, protože v minulosti byl jedním z materiálů používaným ke zhotovení spodního kojeneckého oděvu.

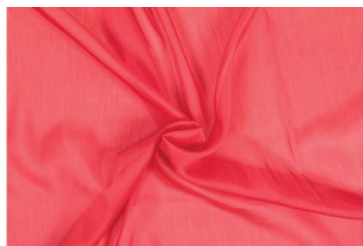
Výběr krajek je převážně ze syntetických materiálů, případně ve směsi s bavlnou. Použitá krajka byla vyrobena buď v metráži, nebo v pruhu, kde se šíře pruhu pohybuje od 3,5 cm do 22 cm, její vzor je květinový.

Pro ruční výšivku byly použity klasické vyšivací příze ze 100% bavlny ve dvou provedeních – jednobarevná v barvě bílé a starorůžové a v provedení ombré v barvě šedé a olivově zelené.

Materiálová karta je zobrazena na obrázcích č. 30 a 31.

hedvábný batist v bílé barvě

hedvábný batist v červené barvě

hedvábný batist v šedé barvě

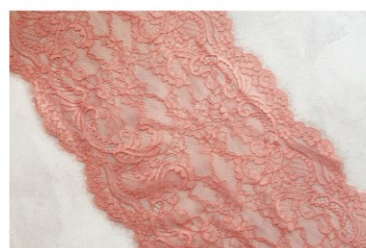
strečový len ve světle modré barvě

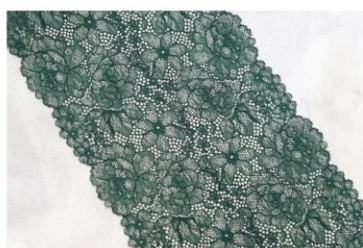
bílé jemné lněné plátno

voál s hedvábím, světlé zelený

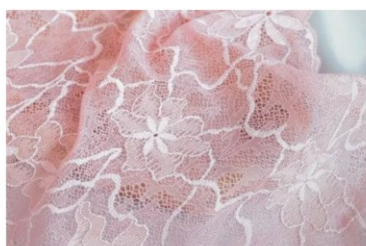
krajkový lem v korálově růžové barvě

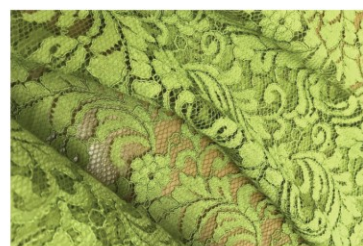
krajka v zelené barvě

elastická bavlněná krajka
šíře 16 cm S5668

elastická bavlněná krajka
šíře 22 cm 64032

krajka tylová olivově zelená
s florálním vzorem

elastická krajka 16 bílá

Obrázek 30 Materiálová karta I

elastická krajka, šíře 35 mm

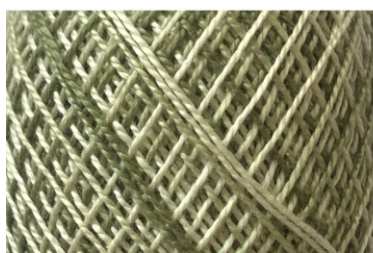
elastická krajka, šíře 50 mm

elastická krajka, šíře 90mm

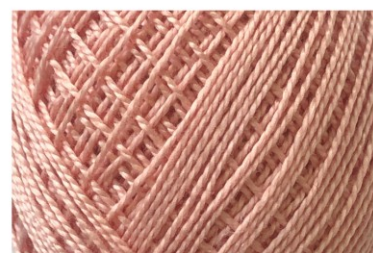
elastická krajka

vyšivací příze olivově zelená

vyšivací příze šedá

vyšivací příze starorůžová

vyšivací příze bílá

Obrázek 31 Materiálová karta II

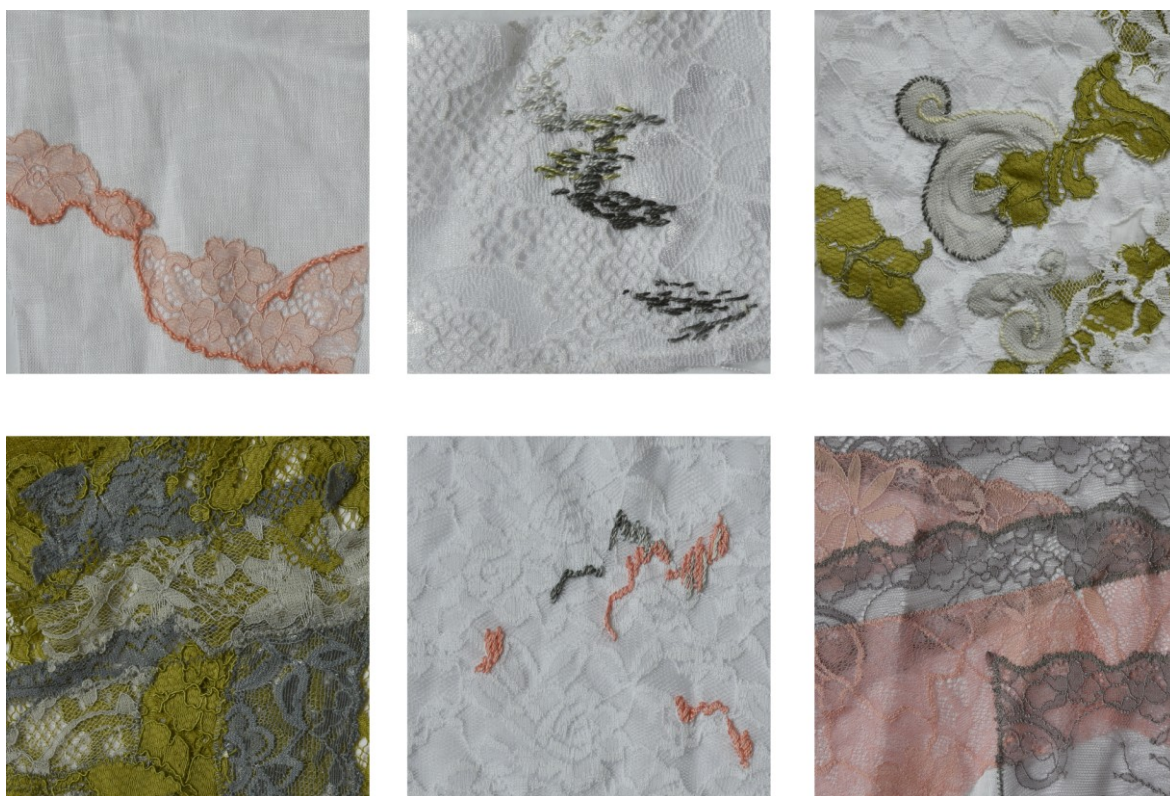

6.3 Textilní vzorky

Textilní vzorky vznikly za účelem co nejlépe vyjádřit barevnost břízy (bílá, šedá, zelená, jemně růžová) a struktura kůry stromu, jež jsou zpracovány ruční a strojovou výšivkou v kombinaci s krajkou.

Jak práce na kolekci postupovala, postupně se rozvíjelo nejen téma, ale i inspirace a práce s krajkou. Ruční výšivka byla postupně zjednodušována.

Ukázka vytvořených textilních vzorků je na obrázku č. 32.

Obrázek 32 Textilní vzorky

7 MODELACE, LINE-UP

7.1 Modelace

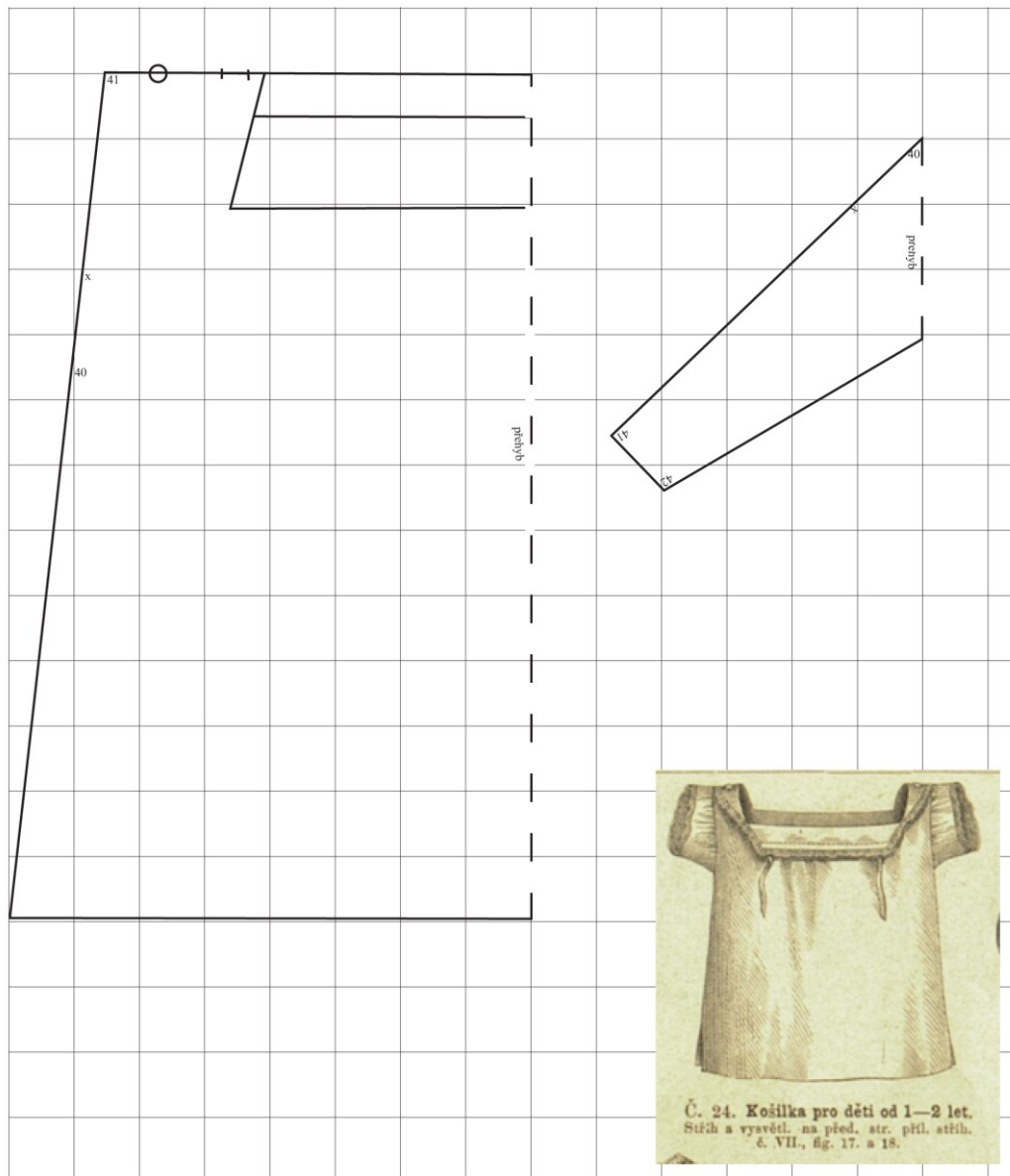
7.1.1 Spodní kojenecký oděv

Pro tvorbu kolekce byly zvoleny tři typy kojeneckých košilek. V základě šlo o ověření a úpravy střihu pro dospělé ženu v oblasti předního a zadního průkrčníku a průramků.

Střih z časopisu Bazar čísla 34 z roku 1896 byl zkoumán velmi dopodrobna. Byla zde snaha zachovat přesný princip funkčnosti (nástřih průkrčníku, vytvoření průvleku a stažení provlečených tkanic v oblasti průkrčníku). Avšak doložený popis, nákres a konstrukční střih neukazují podrobněji princip. Proto byl tento střih zjednodušen a využit byl pouze v základní siluetě.

Tento střih nabízel možnost práce s rukávem, jež je překládán v oblasti rukávové hlavice. Další možností, kterou střih nabízel, byla práce s límcem. Tyto možnosti nebyly dále rozvíjeny.

Obrázek č. 33 ukazuje konstrukci v čtvercové síti 1 x 1 cm. Konstrukce je v polovičním měřítku. Obrázek č. 34 zobrazuje sbírku fotografií modelací, které vychází z této konstrukce.

Časopis Bazar, číslo 34, rok 1869

Košilka č. 24, vyobrazení VII, fig. 17. Polovička podolku (skrácená), Fig. 18. Polovička rukávu

Obrázek 33 Konstrukce spodního kojeneckého oděvu z časopisu Bazar, číslo 34, z roku

1869

Obrázek 34 Modelace spodního kojeneckého oděvu I

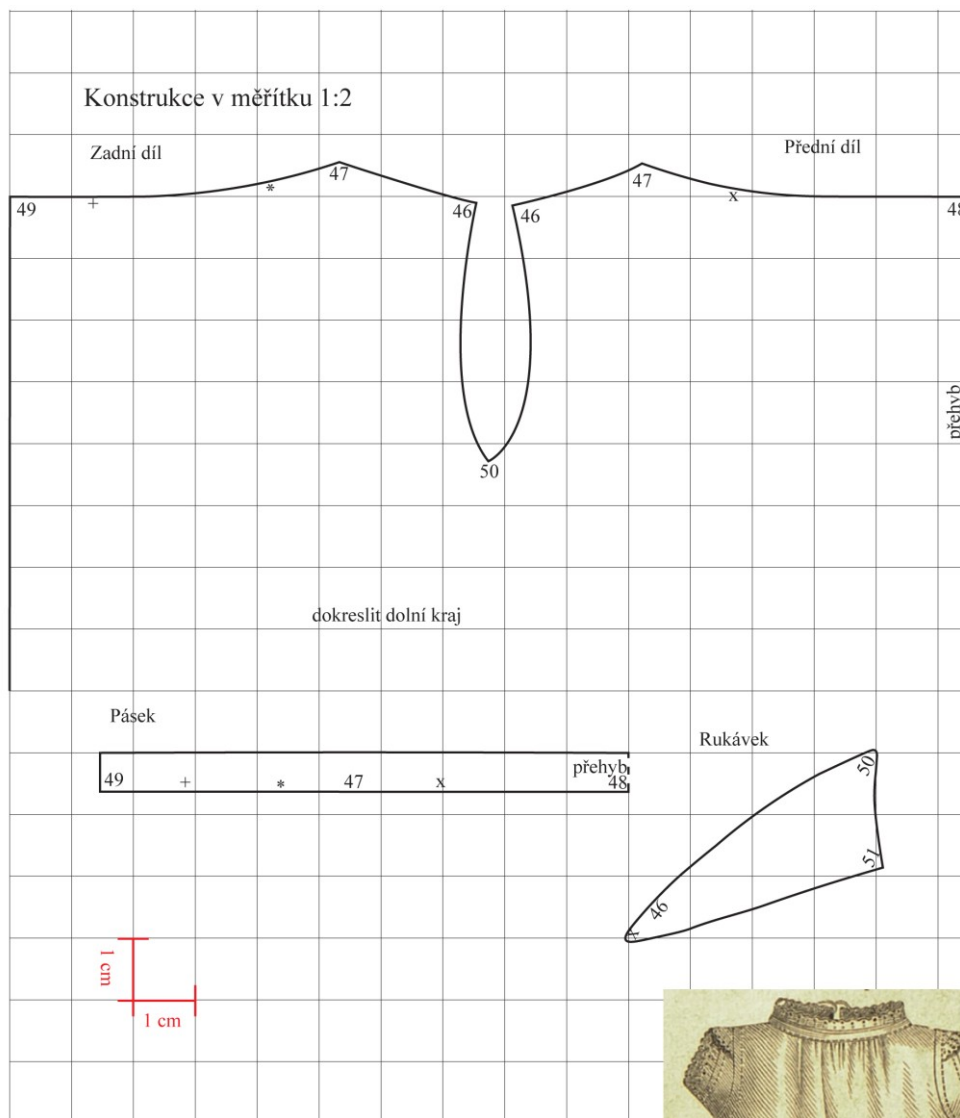
Původní střih z časopisu Bazar čísla 10 z roku 1869 je v celém obvodu průkrčníku zřasen. Během modelování byl vypuštěn rukáv, jehož princip je stejný jako u předchozího střihu (viz obrázek 33). Původní konstrukce pracuje na principu nastavování obvodu průkrčníku. Tím, že je v průkrčníku vytvořen tunýlek, je skrze něj provlečena šňůrka, díky níž lze nastavovat obvod průkrčníku řasením. Během modelace byl tento princip zjednodušen. Dále se pracovalo s možností tvarování siluety pomocí prodloužených zavazovacích tkanic.

Střih, který vychází z učební pomůcky pro střední školy, je bez bočních a členících švů. Přední díl je hladký, zadní díl je dvojitý (pravý zadní díl je přes celá záda a končí svislou linií vycházející z levého ramenního bodu, levý díl je menší v šíři levého ramene) a překládá se na levém rameni. V této části se nachází zapínání v podobě zavazování na tkanice.

Během modelace vznikla úvaha použít komponenty, které jsou běžně používány u dámského spodního prádla. Tato úvaha vychází z absolvované stáže u značky Sheio.

Obrázek č. 35 zobrazuje konstrukci v čtvercové síti 1 x 1 cm. Konstrukce je v polovičním měřítku. Obrázek č. 36 ukazuje učební pomůcky konstruování spodního kojeneckého oděvu pro střední školy. Na obrázku č. 37 je ukázka modelací, které vychází z těchto konstrukcí.

Časopis Bazar, číslo 10, rok 1869

Košilka pro děti až do roka, fig. 48 polovička podolku, fig. 49 polovička pásku, fig. 50 polovička rukávu

Obrázek 35 Konstrukce spodního kojeneckého oděvu z časopisu Bazar, číslo 10, z roku

1869

KOJENECKÁ KOŠILKA UZAVŘENÁ NA RAMENI

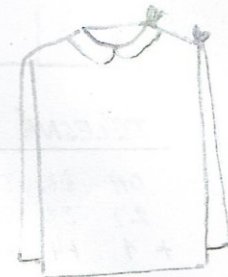
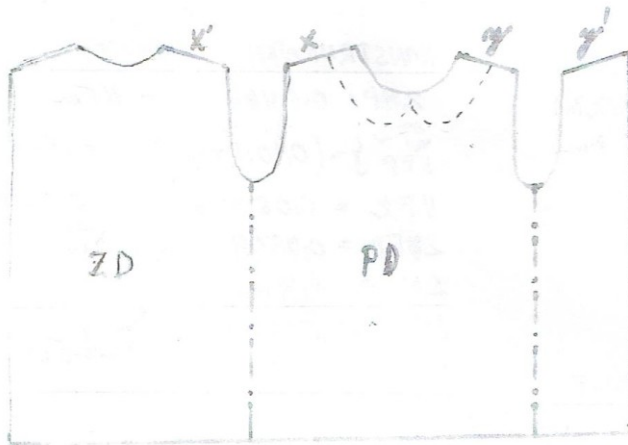
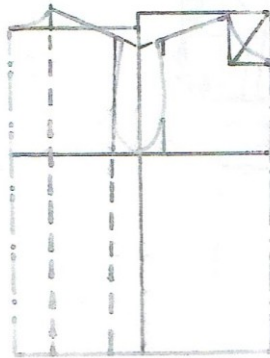
VEL. 70

MATERIÁL: INTERLOKOVÁ PLETENINA

TEĚLESNÉ ROZMĚRY:

OH = 24 DK = 30 DR = 22
+1 +4 +1

OZ = 5,5 SR(PN) =
+2 =

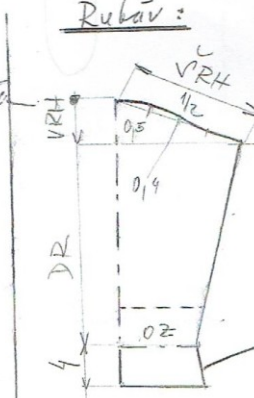

ROZLOŽENÁ KONSTRUKCE

KONSTRUKČNÍ VÝPOČTY:

$$\begin{aligned} ZHP &= 0,1VP + 4,5 = 7 + 4,5 = 11,5 \\ SPED &= 0,1OH + 2,4 - 1 = 3,9 \text{ cm} \\ VPE &= 0,05OH + 0,25 = 1,1 \text{ cm} \\ ZPD &= 0,05OH + 0,25 = 1,15 \\ SMED &= 1,4 \text{ cm} \\ HPP &= SPP + 0,5 = 4,3 \\ SPP &= 0,1OH + 2,4 - 1 = 3,9 \text{ cm} \end{aligned}$$

Rukáv:

$$\begin{aligned} DR &= 22 + 1 = 23 \\ VRH &= 0,2OH - 1 = 3,5 \\ \checkmark RH &= 0,5OPR - 0,5 = 1,1 \\ OZ &= 5,5 + 2 = 7,5 \end{aligned}$$

Přivázaná manžeta

Obrázek 36 Učební pomůcka konstruování spodního kojeneckého oděvu pro střední školy

Obrázek 37 Modelace spodního kojeneckého oděvu II

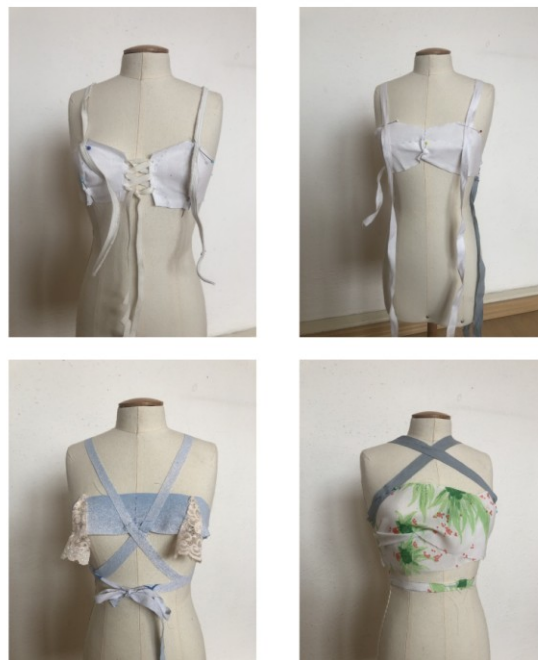
7.1.2 Modelace podprsenky

Zpracovat téma podprsenky vyšlo ze dvou podnětů. Prvním byla stáž u značky Sheio. Druhý podnět vychází z konstrukce obsažené v příloze časopisu *Žena a móda* - Oblékáme batolátko od narození do dvou let z roku 1950. Střih z této publikace, stejně jako značka Sheio pracují s možností nastavit obvod podprsenky podle vlastních měr. Střih z publikace pracuje s principem šněrování a s tím se původně začalo pracovat, nakonec se však od něj úplně upustilo.

Další možnost, jak pracovat s tématem podprsenky, bylo tvarování pomocí klínek. Tento způsob však nebyl dále rozvíjen.

Posledním principem byl způsob ovinování pruhu textilie, jehož střih byl tvarován.

Na obrázku č. 38 je ukázka podprsenky pro kojící ženy z příčky časopisu *Žena a móda*. Dále jsou na obrázku fotografie modelací podprsenky.

Obrázek 38 Modelace podprsenky

7.1.3 Kombinace spodního kojeneckého a dámského prádla

Stříh spodního kojeneckého prádla, jež je zavazováno na levém rameni, byl kombinován s podprsenkou. Vzniklo tak několik možností, kdy spodní kojenecký oděv jako by podhaloval, nebo naopak zakrýval dámské spodní prádlo. Pracovalo se zde s principem zavazování, typickým pro spodní kojenecké prádlo, a komponent běžně používaných v dámském prádle.

Na obrázku č. 39 je ukázka tří modelací, které kombinují prvky spodního ženského a kojeneckého oděvu.

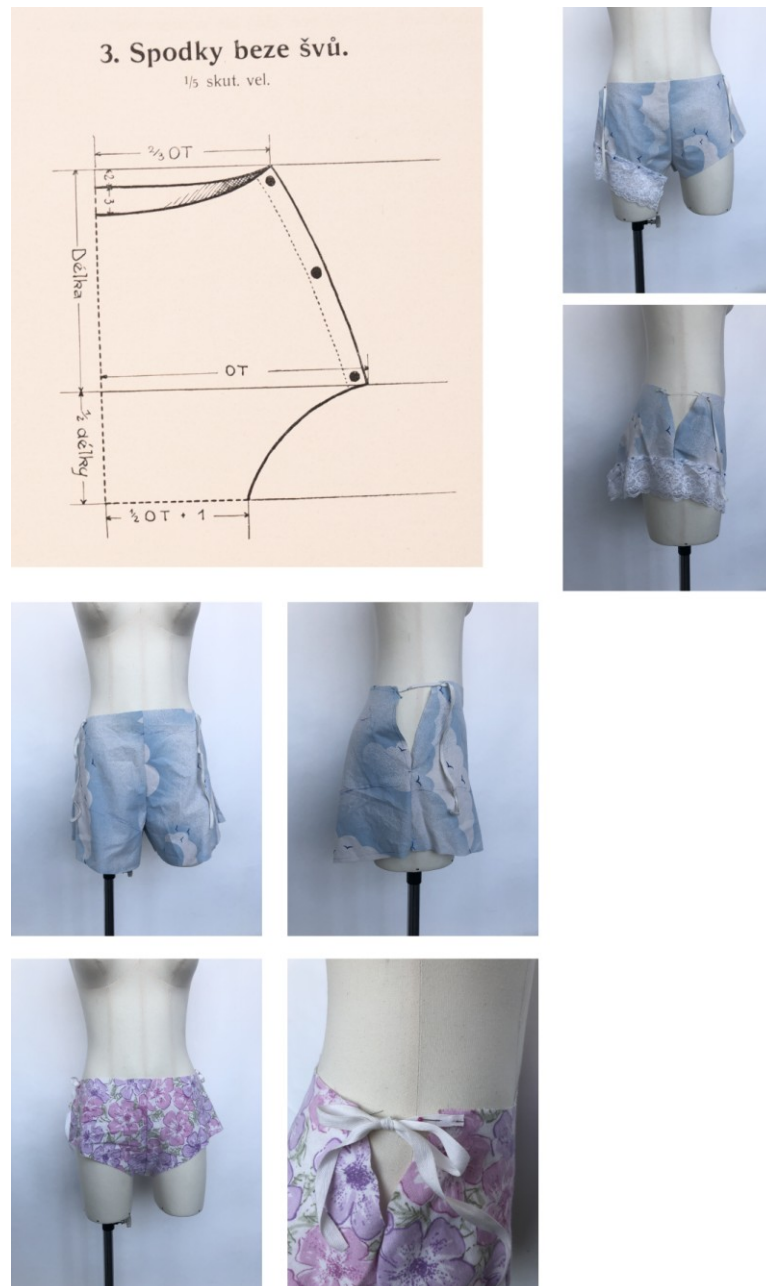
Obrázek 39 Kombinace spodního kojeneckého oděvu a podprsenky

7.1.4 Modelace plenkových kalhotek

Střih plenkových kalhotek byl použit jako volná inspirace spodního oděvu. Záměrem bylo vytvořit střih spodního oděvu pro dolní část těla, u něhož by bylo možné nastavovat obvod podle potřeby, a to pomocí tkanic umístěných v pase.

Obrázek č. 40 zobrazuje modelace kalhotek a krátkých kalhot šitých z tkaniny.

Obrázek 40 Modelace spodního oděvu

7.1.5 Princip zavinování

Základní inspirací byly zavinovací šaty, které jsou bez bočních švů a členěné v pase, přední díl hladký, zadní díl dvojitý. Na levé straně zadního dílu byl průstřih, kudy se protahovala široká tkanice, jež je součástí pravého a levého zadního dílu. Tkanice se v přední části zavazovaly. Umožňovaly tak nastavení obvodu pasu podle potřeby.

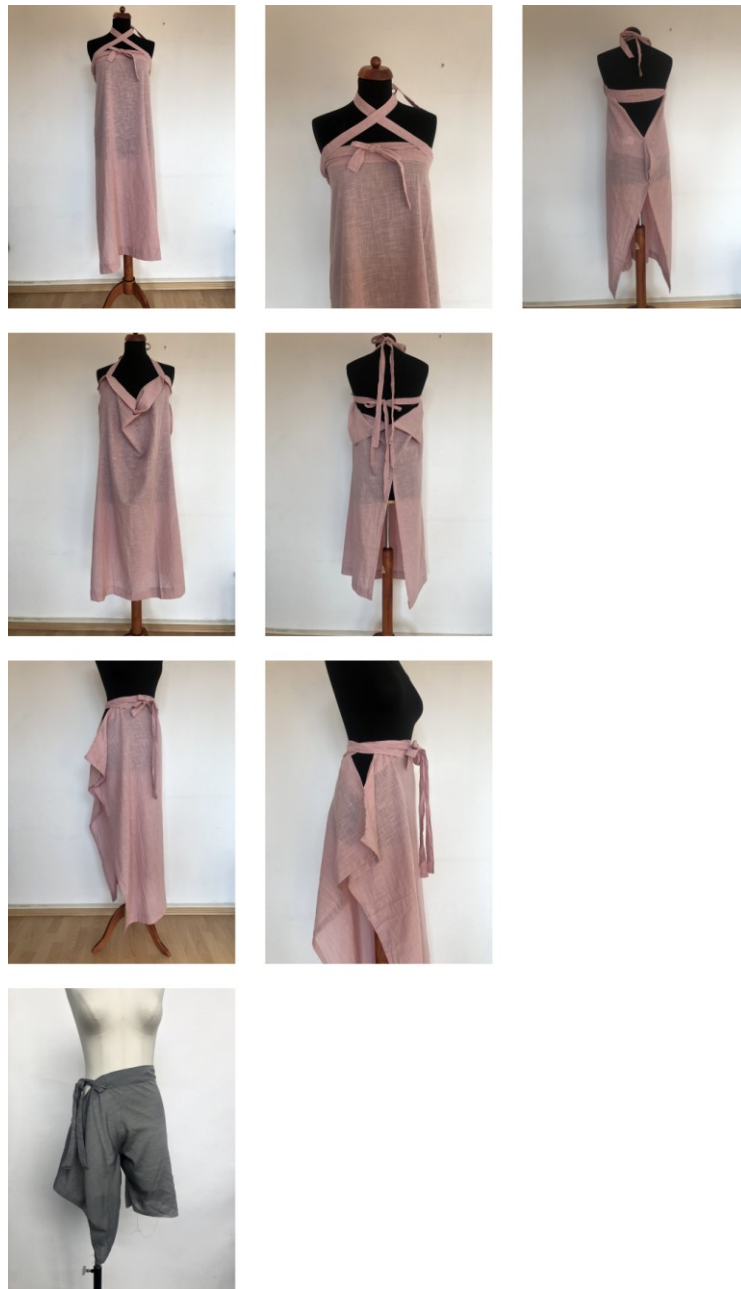
Na modelace šatů byl použit stejný princip s tím rozdílem, že zadní díl byl hladký. Stejný princip byl použit i v případě sukně.

Nakonec se s touto myšlenkou pracovalo jinak. Zavinování vychází z modelace kalhotek, popsané v kapitole 7.1.4. Tento přístup byl použit u sukně a krátkých kalhot, dále pak u šatů.

Obrázky č. 41 a 42 zobrazují princip zavinování a jeho další možnosti využití.

Obrázek 41 Princip zavinování I

Obrázek 42 Princip zavinování II

7.1.6 Uzel, nadměrná velikost

Spodní kojenecký oděv byl velmi často šit ve větší velikosti, hlavně z důvodu úspornosti, protože děti velmi rychle rostou. Tento přístup vedl k nadimenzování velikosti, ale ve zjednodušené stříhové formě (trupová část oděvu, rukávy).

Z této myšlenky vzešla ještě jedna úvaha, a to pracovat s uzlem, který byl využíván u spacího kojeneckého oděvu, aby se děti „neodkopávaly“. Tato myšlenka nebyla dále rozvíjena.

Obrázek č. 43 zobrazuje práci s uzlem a modelace střihů v nadměrných velikostech.

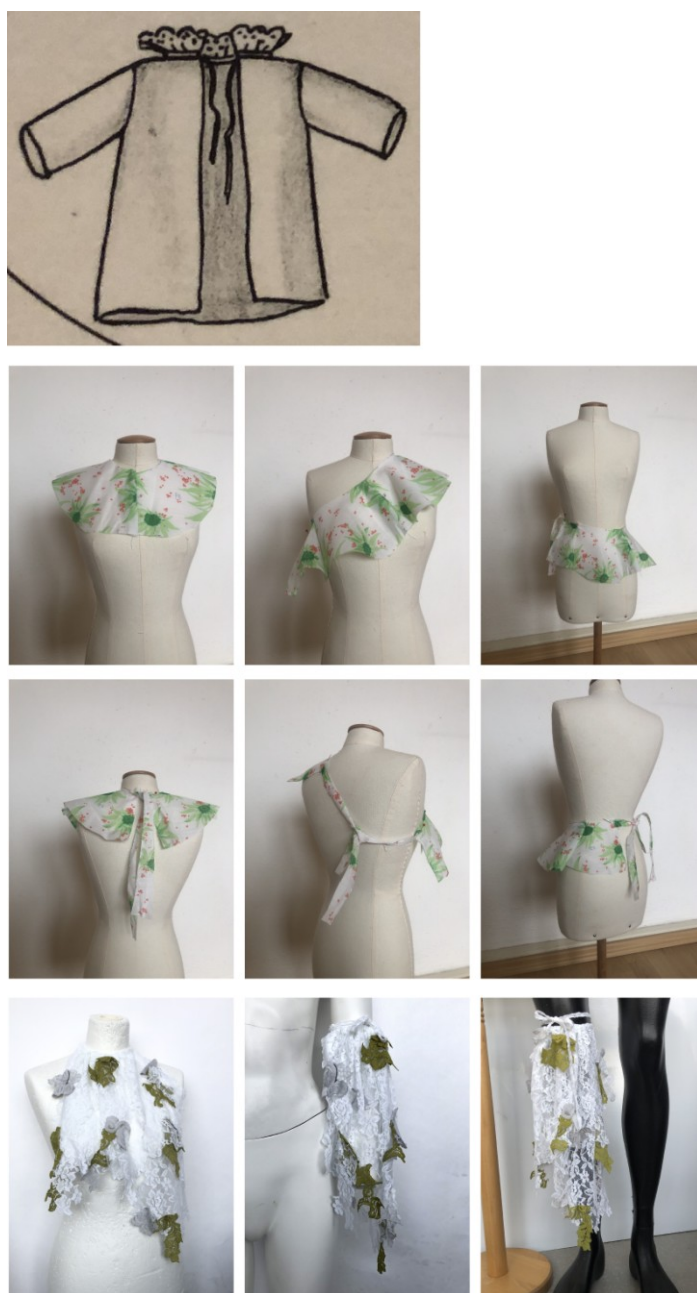
Obrázek 43 Uzel, nadměrná velikost

7.1.7 Krejzlík, slinták, límec

Pojem krejzlík byl užíván pro druh límce, který je odnímatelný. Většinou byl velmi bohatě zdobený.

Původně se pracovalo s jednoduchou formou. Nakonec byl krejzlík zpracován velmi volně z krajek. Dále byla tato forma použita jako návlek na ruce, na nohu nebo kolem pasu.

Obrázek č. 44 zobrazuje krejzlík a práci s ním, dále pak jeho využití ve formě návleků.

Obrázek 44 Krejzlík, slinták, límec

7.2 Skici

Skici daly možnost usměrnit práci s krajkou a výšivkou. Zároveň daly jasnější náhled na jednotlivé možné kombinace vzniklých modelací.

Sbírka skic je zobrazena na obrázku č. 45.

Obrázek 45 Sbíрка skic

7.3 Line-up

Vzniklé modelace a skici daly prostor pro vytvoření line-upu, jenž určil pevnější hranice pro tvorbu kolekce. Stále zde však byla možnost vývoje, ať už v textilní struktuře, siluete nebo v kombinaci jednotlivých kusů oděvu.

Line-up kolekce je na obrázcích č. 46, 47 a 48.

Obrázek 46 Line-up I

Obrázek 47 Line-up II

Obrázek 48 Line-up III

8 ODĚVNÍ KOLEKCE

Oděvní kolekce se skládá z devíti modelů, přičemž jednotlivé kousky lze mezi sebou vzájemně kombinovat. Kolekce se skládá z kousků, které jsou stříhově jednoduché. Tuto jednoduchost rozbíjí struktura vytvořená krajkou. Spojitost mezi touto jednoduchostí a strukturou je dosaženo díky výšivce.

Oděv je v základě zpracován francouzskými švy. Kraje jsou zapraveny obrubovacím švem a lemem. Lem následně přechází do tkanice.

Výsledný line-up oděvní kolekce je na obrázku č. 49.

Obrázek 49 Line-up oděvní kolekce

8.1 První model

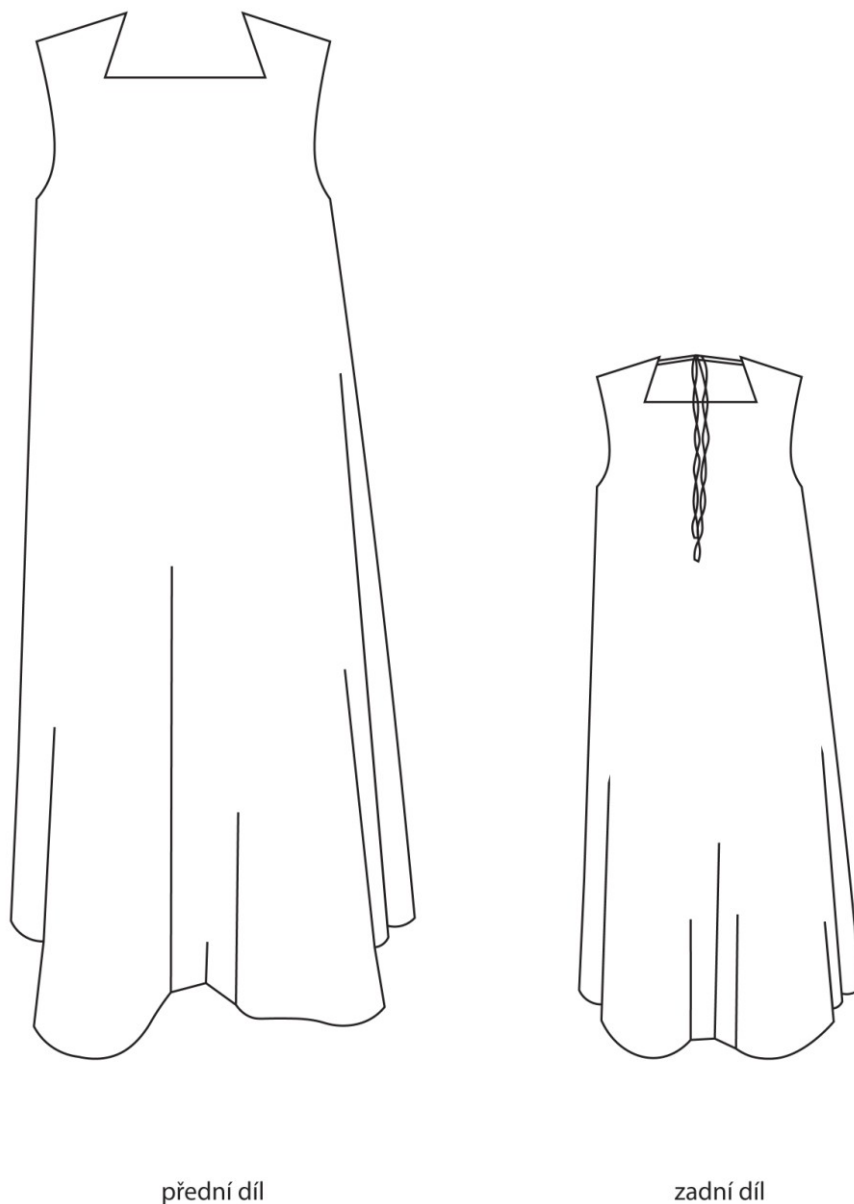
Šaty z bílého hedvábného batistu podšité bílou krajkou s květinovým motivem. Průkrčník je rovný a směrem od ramen dolů se rozšiřuje. V zadním průkrčníku je všitá tkanice pro zavazování. Šaty se od průramků směrem dolů rozšiřují.

Z rubní strany je vytvořena struktura ze zelené a šedé krajky vyjadřující tak charakter břízy. Krajková skladba přechází přes průramky a průkrčník do lícní strany. Struktura v trupové části je z části tvořena výšivkou, která se promítá do lícní strany. Dolní okraj krajkových šatů je střižen podle květinového motivu.

Obrázek č. 50 zobrazuje výsledný model. Na obrázku č. 51 je technický náčrt prvního modelu.

Obrázek 50 První model

Obrázek 51 Technický náčrves prvního modelu

8.2 Druhý model

Druhý model se skládá ze zavinovací podprsenky, zavinovací sukně a návleků na ruce.

Podprsenka z bílého hedvábného batistu je dvojitá, mírně tvarovaná v horním kraji, přední a zadní díl je v celku. Levý přední díl je v dolní části tvarovaný. Dolní kraj

podprsenky je začištěn předstítím, horní kraj podprsenky je zapraven lemy, které přechází do zavazovacích tkanic.

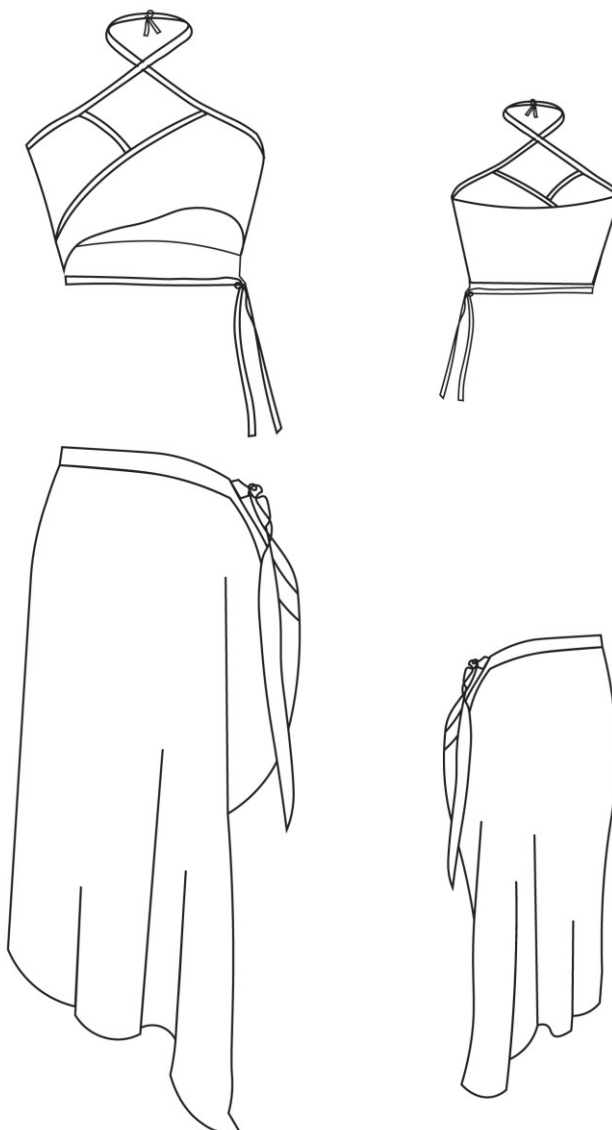
Sukně z jemného bílého lnu je obdélníkového střihu s jedním švem, jenž je umístěn do boku. Boční šev v dolním a horním kraji přechází do rozparku. V pasovém kraji je všitá široká tkanice, která zavazováním umožňuje nastavit obvod podle potřeby. Vzor sukně je vytvořen z růžové krajky, vystřižené podle daného motivu a ručně našité. Vzor je inspirován břízou.

Návleky jsou střižené ze zelené krajky, horní kraj je rovný, ostatní kraje jsou střižené podle vzoru krajky. Horní kraj je zapraven tunýlkem, skrz který je vedena tkanice ze stejného materiálu. Vzor je vytvořen bodovým uchycením jednotlivých vystřižených kousků bílé a šedé krajky.

Ukázka modelu je na obrázku č. 52, technické nákresy na obrázku č. 53. Obrázek č. 54 zobrazuje rozložený střih podprsenky.

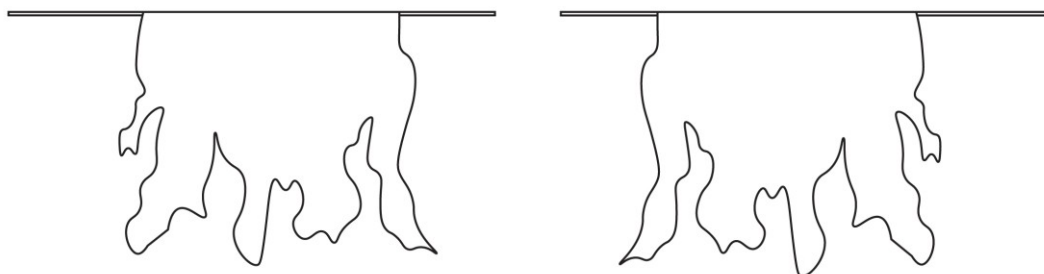

Obrázek 52 Druhý model

přední díl

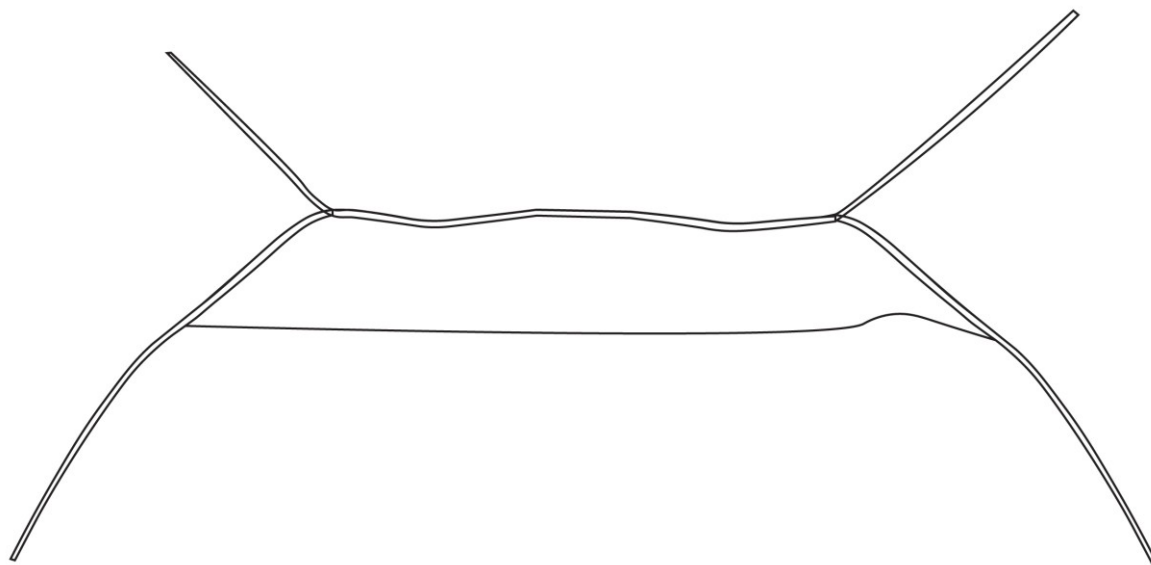
zadní díl

levý a pravý návlek na ruce

Obrázek 53 Technické nákresy druhého modelu

Obrázek 54 Rozložený střih podprsenky

8.3 Třetí model

Třetí model se skládá z košile sahající do pasu, zavínovacích kalhot a návleku.

Košile s rukávy z jemného bílého lnu vychází ze střihu spodního kojeneckého oděvu, který je zavazován na levém rameni. Přední díl je hladký, zadní díl dvojitý a překrývá se na levém rameni. Ramenní švy navazují na rukávové kraje, které jsou nedošíté a vytváří tak rozparky.

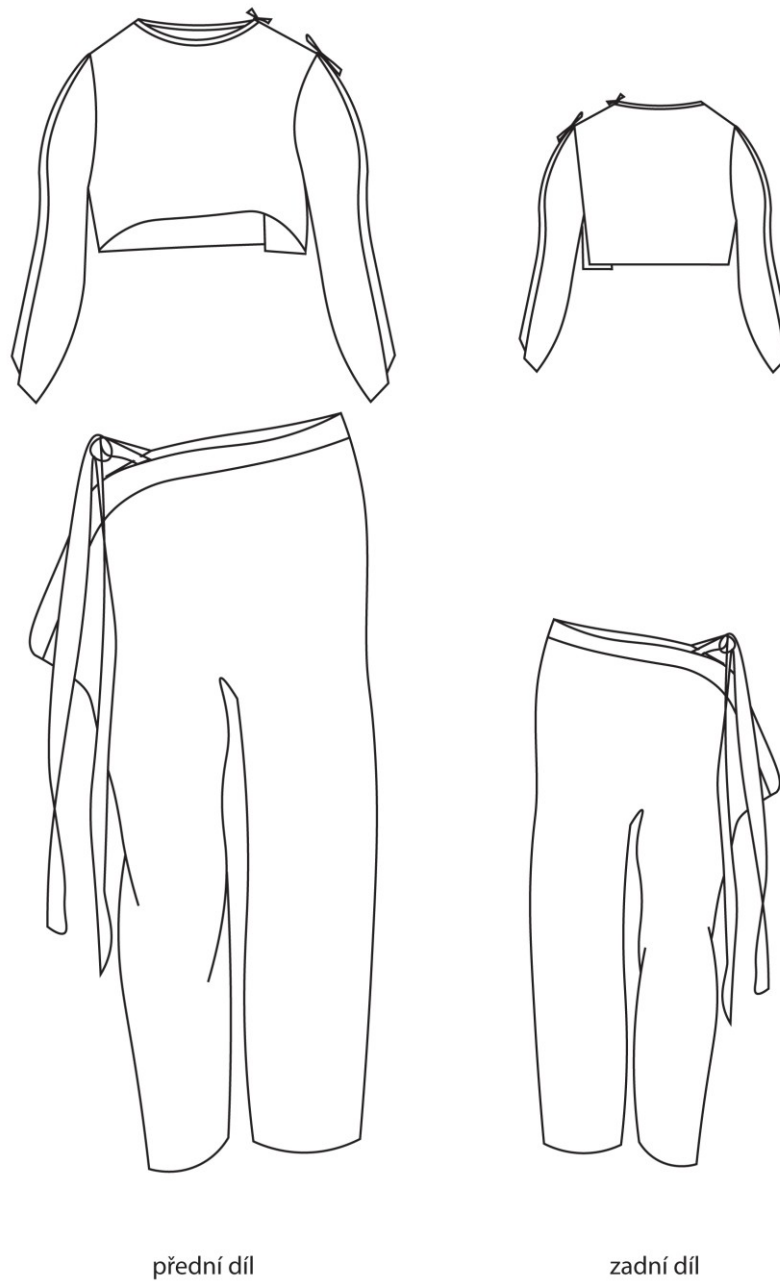
Kalhoty z modrého strečového lnu jsou rovné, střižené na přehyb. V rozkrokové části je všit klín a rozšiřovací pruh. Pravý boční kraj přechází v pase do rozparku. V pasovém kraji z rubní strany jsou našité široké tkanice pro zavazování.

Návlek je střižen z bílé krajky, horní kraj je rovný, ostatní kraje jsou střižené podle vzoru krajky. Horní kraj je zapraven tunýlkem, skrz který je vedena tkanice ze stejného materiálu. Vzor je vytvořen našitím jednotlivých vystřižených kousků ze zelené a šedé krajky ručním stehem.

Třetí model je zobrazen na obrázku č. 55. Technické nákresy modelu jsou na obrázku č. 56.

Obrázek 55 Třetí model

Obrázek 56 Technické nákresy třetího modelu

8.4 Čtvrtý model

Čtvrtý model je v základě podobný jako předchozí model. Je složen z košile, krátkých kalhot a návleku, jenž je v tomto případě aranžován jako límec.

Košile z bílého hedvábného batistu je střižena ve větší délce a stejně tak rukávy. Košile je rovná bez bočních švů, zapíná se v předním průkrčníku zavazováním.

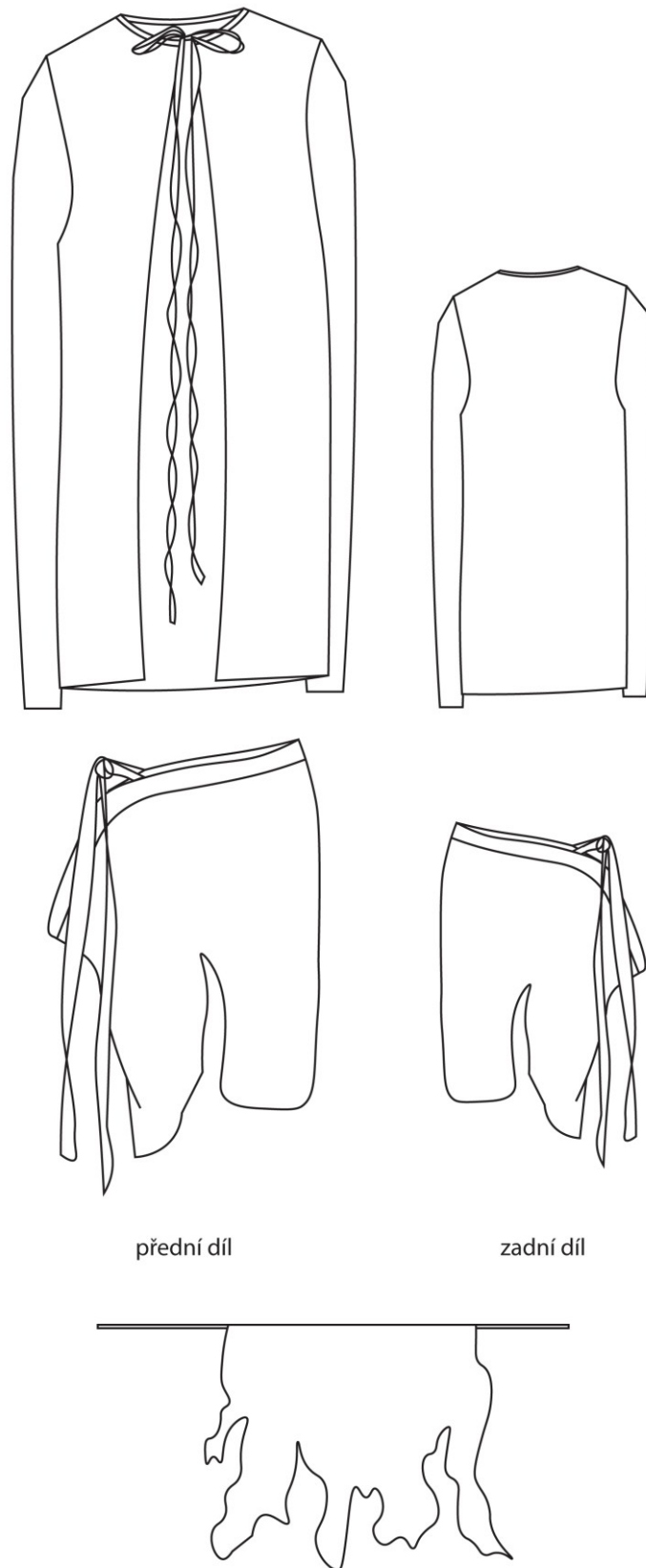
Krátké kalhoty jsou z bílého jemného lnu, rovné a s délkou po kolena. V rozkrokové části je všit klín. Pravý boční kraj přechází v pase do rozparku. V pasovém kraji z rubní strany jsou našité široké tkanice pro zavazování.

Límec je střižen z bílé krajky. Vzor je vytvořen bodovým našitím jednotlivých vystřižených kousků z odstínu růžové krajky. Horní kraj límce je rovný, ostatní kraje jsou střižené podle vzoru krajky. Horní kraj je zapraven tunýlkem, skrz který je vedena tkanice ze stejného materiálu, jako je límec.

Obrázek č. 57 ukazuje čtvrtý model, obrázek č. 58 zobrazuje technické nákresy čtvrtého modelu.

Obrázek 57 Čtvrtý model

Obrázek 58 Technické nákresy čtvrtého modelu

8.5 Pátý model

Model se skládá ze šatů a krajkového pasového límce.

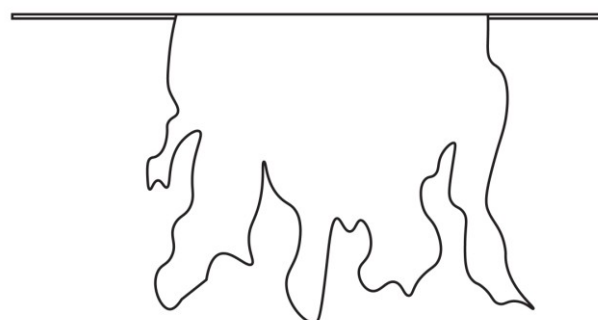
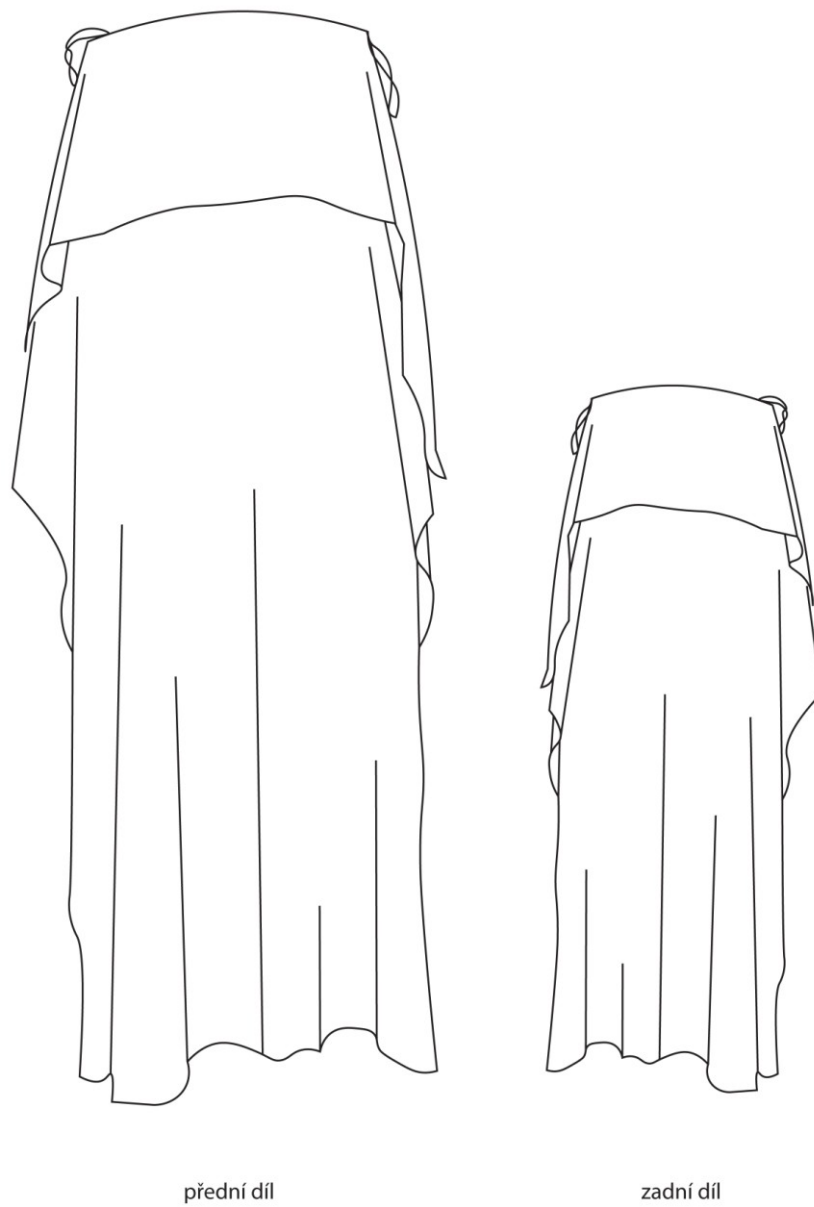
Šaty z červeného hedvábného batistu jsou obdélníkového střihu. Přední a zadní díl jsou stejné. V hrudníkové části je složen široký záhyb. Kraje jsou začištěny obrubovacím švem, v horních krajích předního a zadního dílu jsou všité tkanice, které vzájemným provázáním tvoří siluetu oděvu.

Pasový límec je střižen z bílé krajky. Horní kraj je střižen rovný a je zapraven tunýlkem, skrz který je vedena tkanice ze stejného materiálu jako límec. Ostatní kraje jsou střižené podle vzoru krajky. Vzor je vytvořen bodovým našitím jednotlivých vystřižených kousků ze zelené a odstínů šedé krajky.

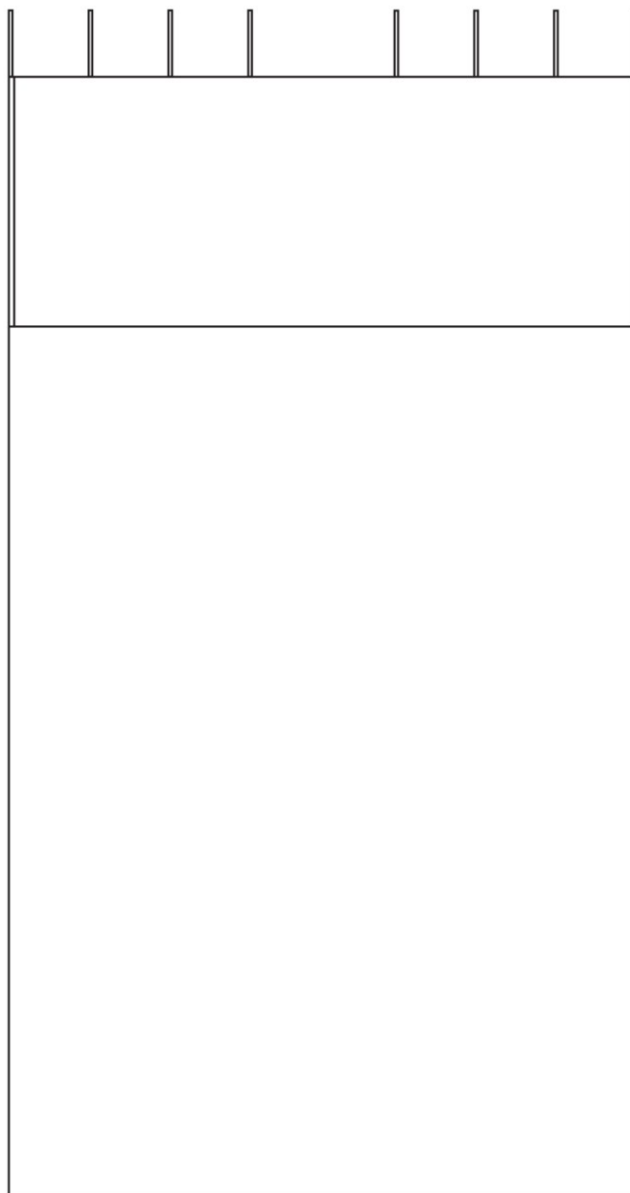
Výsledný model je zobrazen na obrázku č. 59, technické nákresy modelu na obrázku 60, rozložený střih šatů je na obrázku 61.

Obrázek 59 Pátý model

Obrázek 60 Technické nákresy pátého modelu

Obrázek 61 Rozložený střih šatů pátého modelu

8.6 Šestý model

Krajková košile a zavínovací kalhoty tvoří model v pořadí šestý.

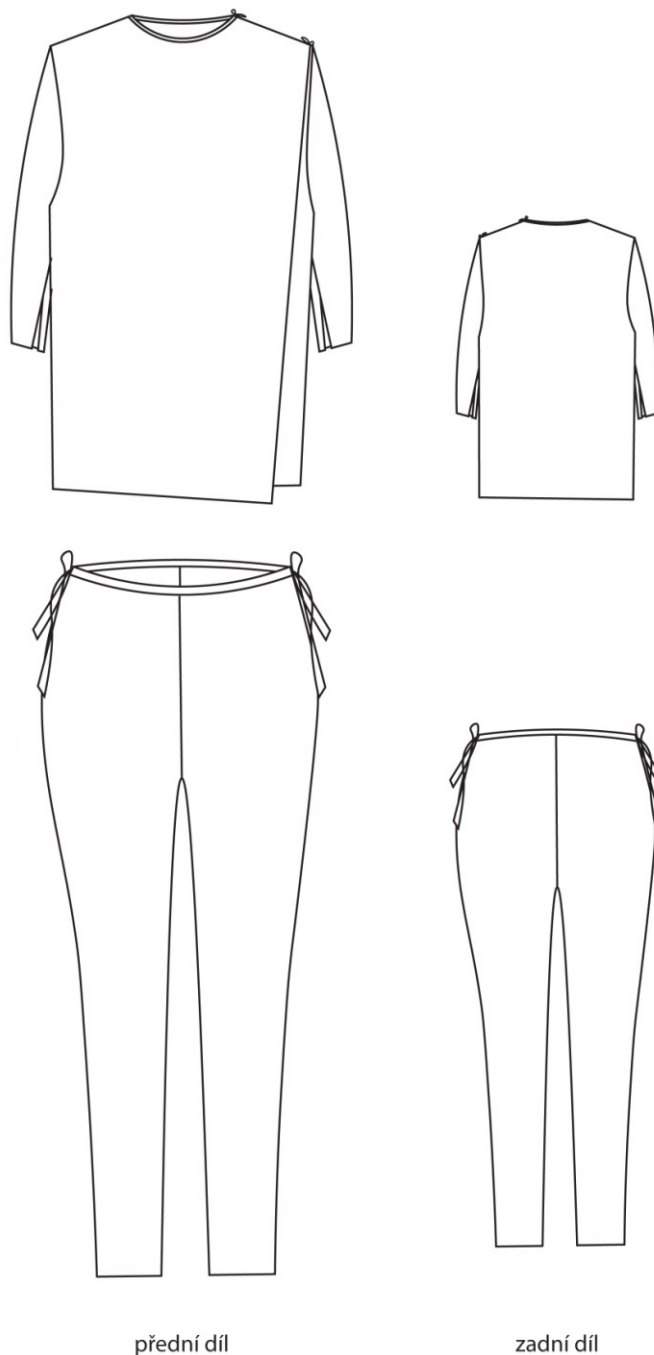
Košile je dvojitá, spodní vrstva je ušita ze starorůžového hedvábného batistu. Vrchní vrstva je šitá z jednotlivých ústřížků bílé, zelené a odstínů růžové krajky. Střih košile s tříčtvrtečními rukávy vychází ze spodního kojeneckého oděvu, který je zavazován na levém rameni. V tomto případě zavazování na levém rameni zůstalo, obměnil se přední a zadní díl. Přední díl je tedy dvojitý, překrývající se na levém rameni. Rukávy sahají po loket, rukávové švy navazují na rozparek v dolním kraji rukávu.

Kalhoty ze zeleného hedvábného batistu v bočních krajích přechází do rozparku v horním kraji. Pasový kraj je začištěn lemem přecházejícím do tkanic, které umožňují nastavit obvod dle potřeby.

Model je zobrazen na obrázku č. 62. Technické nákresy šestého modelu jsou na obrázku 63.

Obrázek 62 Šestý model

Obrázek 63 Technické nákresy šestého modelu

8.7 Sedmý model

Top ze zelené krajky a zavínovací kraťasy tvoří sedmý model.

Top vychází ze střihu spodního kojeneckého oděvu. Střih je v tomto případě velmi zjednodušený. Přední díl je v průkrčníku zřasený. Zadní díl je ve středu střižen. Top je

zavazován na tkanice v průkrčníku zadního dílu. Protože je oděv ušit z krajky o šířce 22 cm, v hrudní části je přeložen a prošit. Top je doplněn bílou krajkou, která je střižena podle daného vzoru a našita ruční výšivkou.

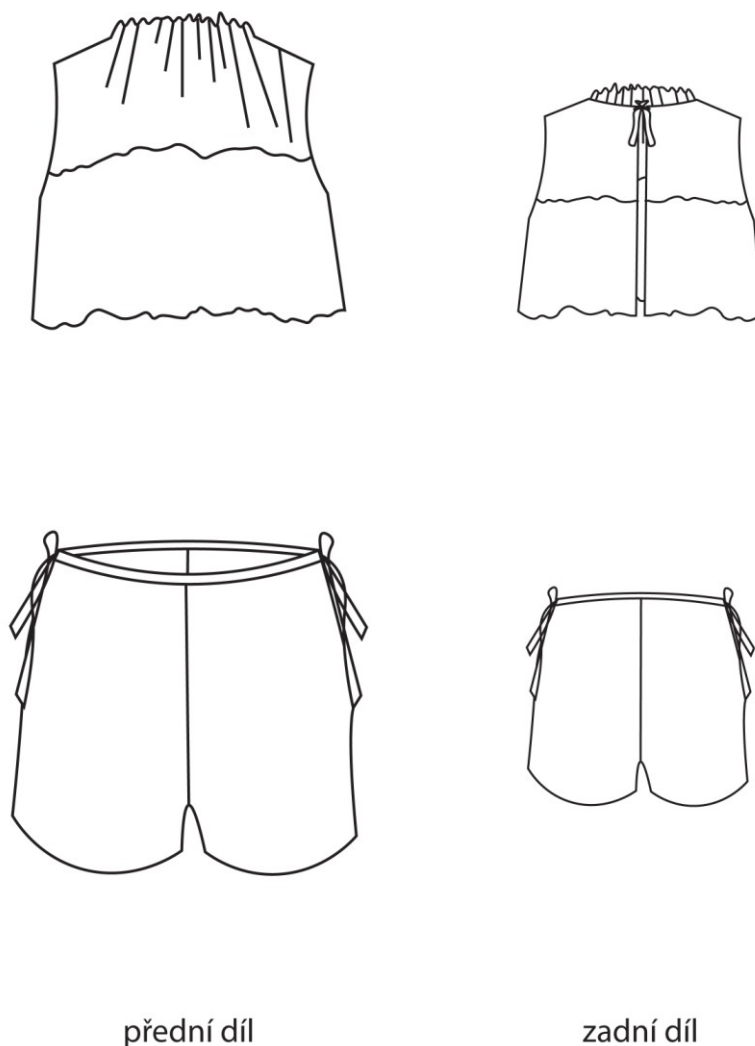
Kraťasy jsou ušité z bílé a odstínů šedé krajky, jež tvoří strukturu. Podšité jsou bílým jemným lnem. Boční švy přechází do rozparku v pasové části, kam jsou všité tkanice z krajky, jež umožňují nastavit obvod dle potřeby.

Sedmý model je na obrázku č. 64, technické nákresy na obrázku č. 65.

Obrázek 64 Sedmý model

Obrázek 65 Technické nákresy sedmého modelu

8.8 Osmý model

Osmý model se skládá ze zavínavacích šatů a dvou přehozů.

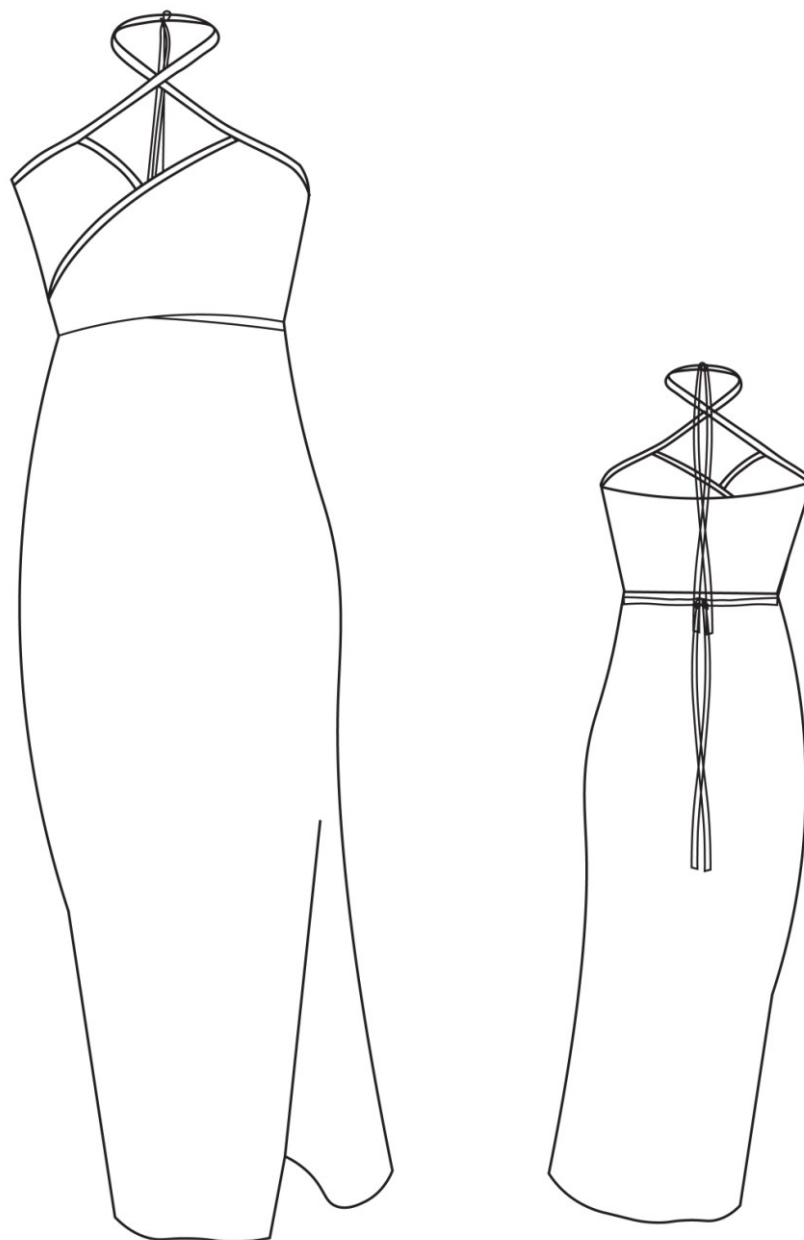
Bezešvé zavínavací šaty z červeného hedvábného batistu vychází ze střihu zavínavací podprsenky. Šaty jsou v horním a levém předním kraji tvarované. V hrudní části jsou dvojité. Dolní kraj je začištěn obrubovacím švem. Horní kraj je začištěn lemy, které přechází do tkanic.

Přehozy z bílého hedvábného batistu jsou obdélníkového střihu se všitými tkanicemi v jednom z kratších krajů. V horních částech přehozu je vytvořena struktura z bílé krajky, která je umístěná z rubní a lícni strany. Krajka je našita ruční výšivkou.

Výsledný osmý model je na obrázku č. 66, technický nákres na obrázku č. 67. Rozložený střih šatů je na obrázku č. 68. Obrázek č. 69 zobrazuje technický nákres přehozů.

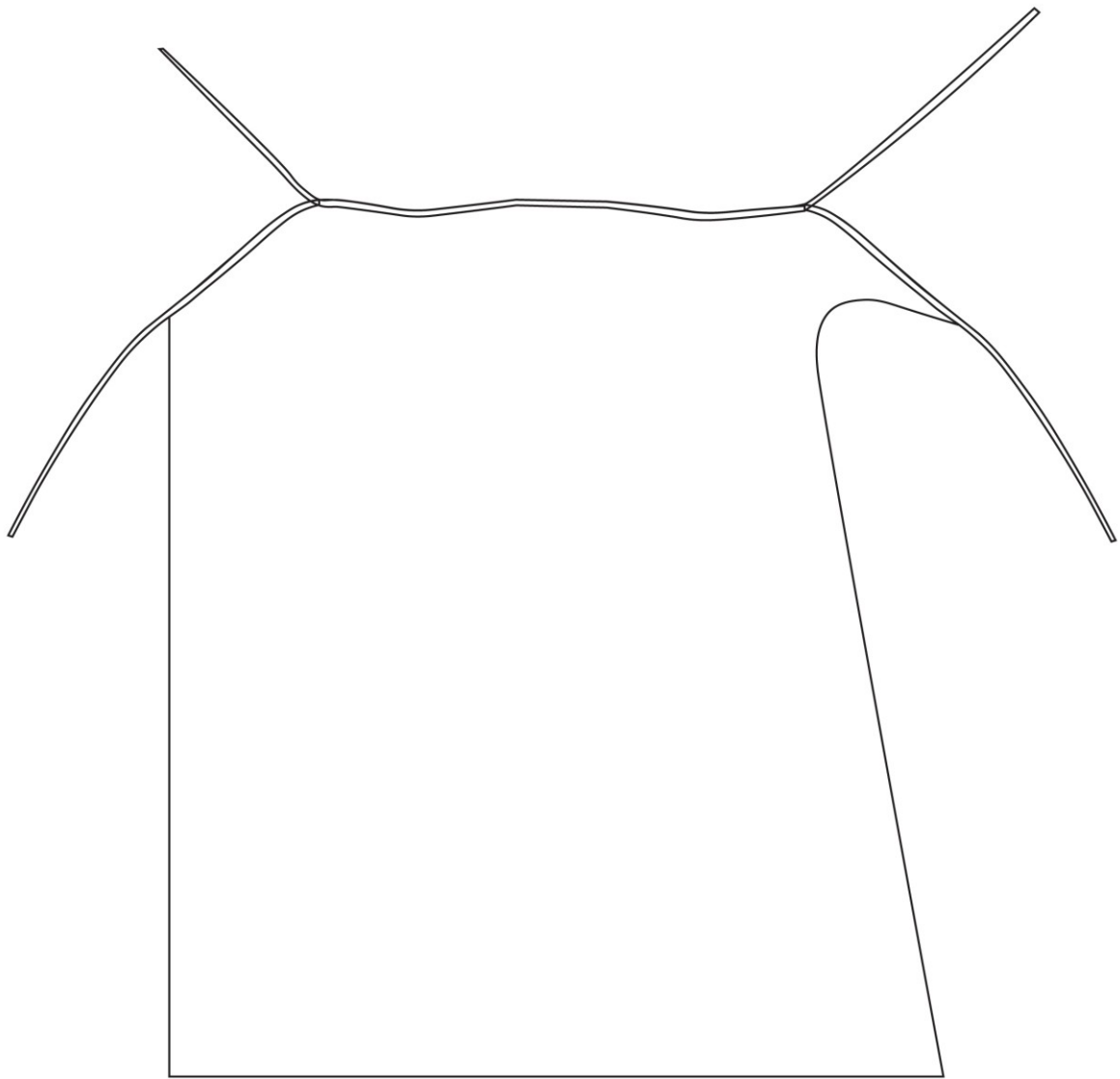
Obrázek 66 Osmý model

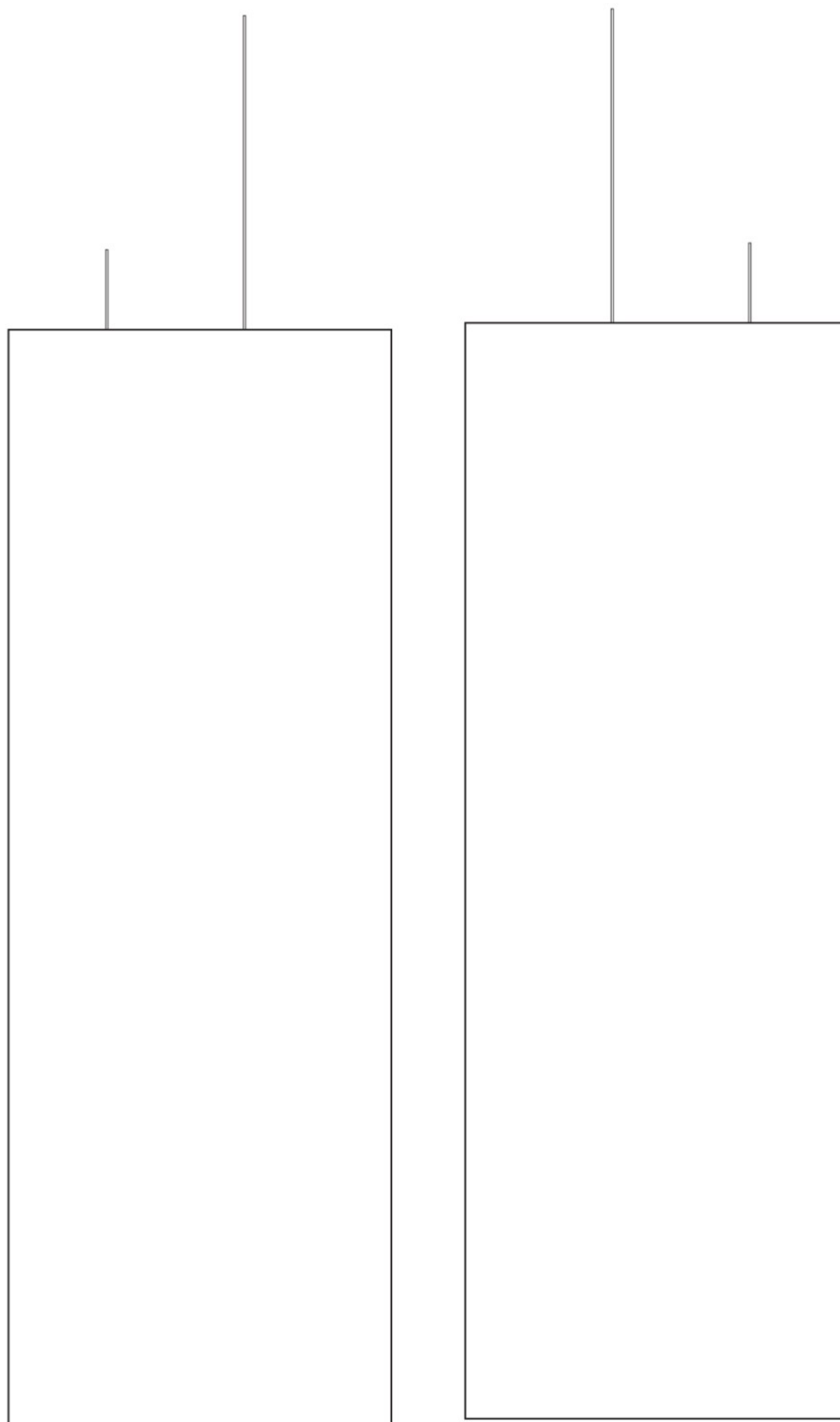
přední díl

zadní díl

Obrázek 67 Technický nákres šatů osmého modelu

Obrázek 68 Rozložený střih šatů osmého modelu

Obrázek 69 Technický náčrt přehozů osmého modelu

8.9 Devátý model

Poslední z devíti modelů jsou šaty v kombinaci s krajkovými kalhotkami.

Šaty z bílého hedvábného batistu jsou obdélníkového střihu. Boční kraje jsou zpracovány hřbetovým švem navazujícím na rozparky, jež jsou začištěné obrubovacím švem. V horním kraji obrubovacího švu předního a zadního dílu jsou všité tkanice. Na předním díle je v hrudní části z rubní strany ruční výšivkou našitá bílá krajka, která je jednotlivě střížena podle vzoru.

Kalhotky jsou dvojité. Vrchní vrstva je ušita ze zelené a odstínů šedé krajky. Spodní materiál je ze šedého hedvábného batistu. Boční švy přechází do rozparku v pasové části, kde jsou pak všité tkanice z krajky. Tkanice zavazováním umožňují nastavit obvod pasu dle potřeby.

Devátý model je na obrázku č. 70, technický náčrt šatů na obrázku č. 71. Obrázek č. 72 zobrazuje rozložený střih šatů. Obrázek č. 73 ukazuje technický náčrt kalhotek.

Obrázek 70 Devátý model

přední díl

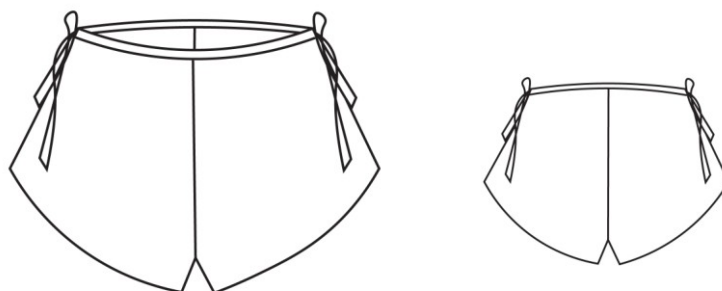

zadní díl

Obrázek 71 Technický náčrt šatů devátého modelu

Obrázek 72 Rozložený střih šatů devátého modelu

přední díl

zadní díl

Obrázek 73 Technický náčrt kalhotek devátého modelu

III. PROJEKTOVÁ ČÁST

9 FOTODOKUMENTACE

Fotograf: Vojtěch Plhák

Make-up: Anita Ščigelová

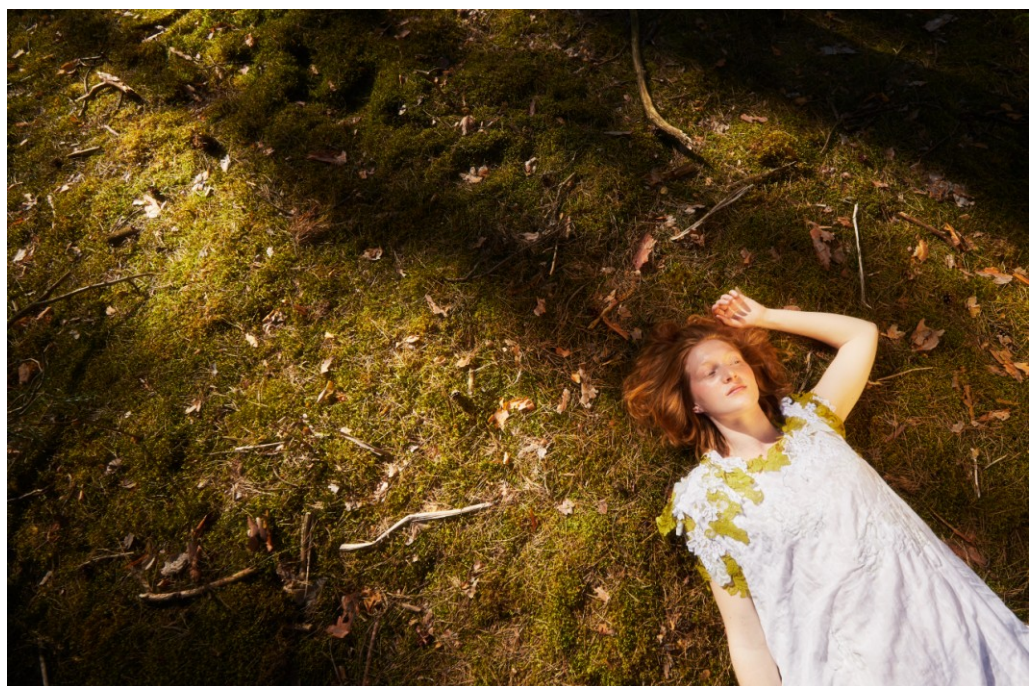
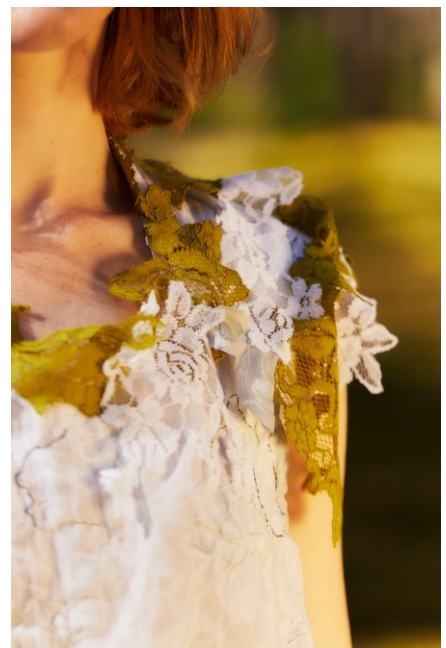
Modelky: Agáta Hnilicová

Mia Nekvapilová

Kateřina Zajícová

Asistence: Peter Polanský

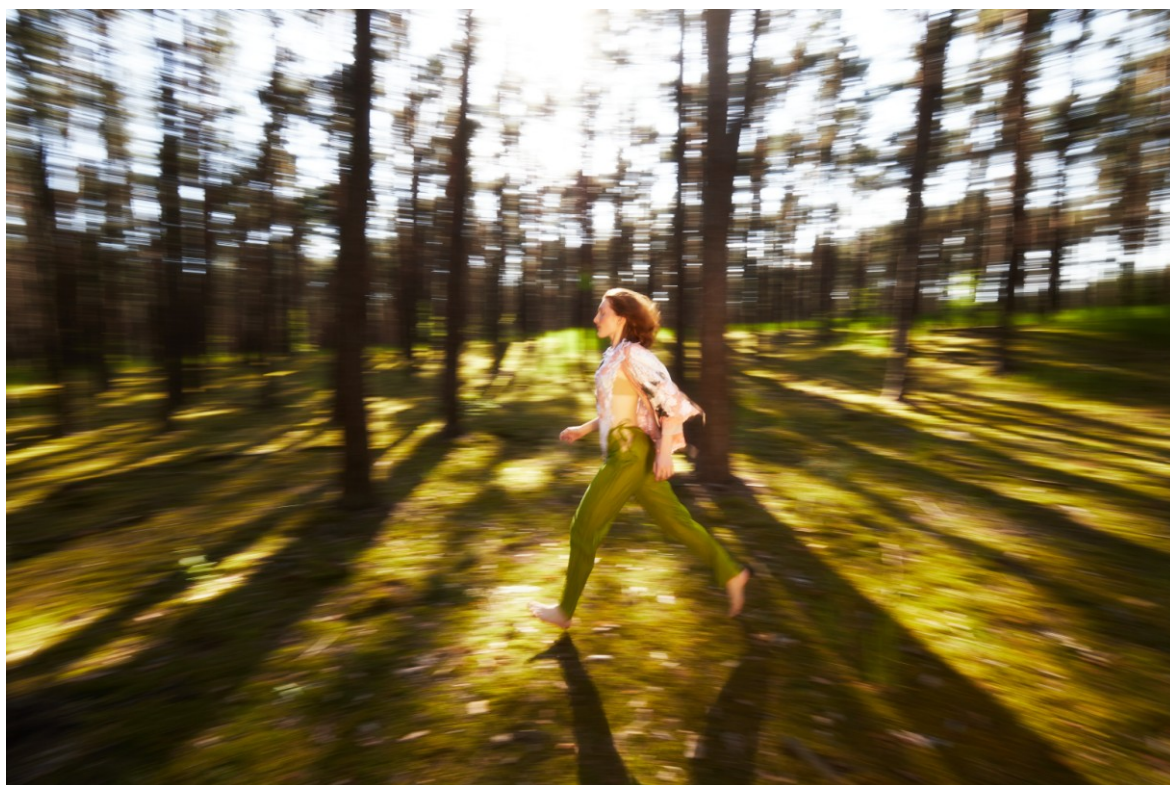

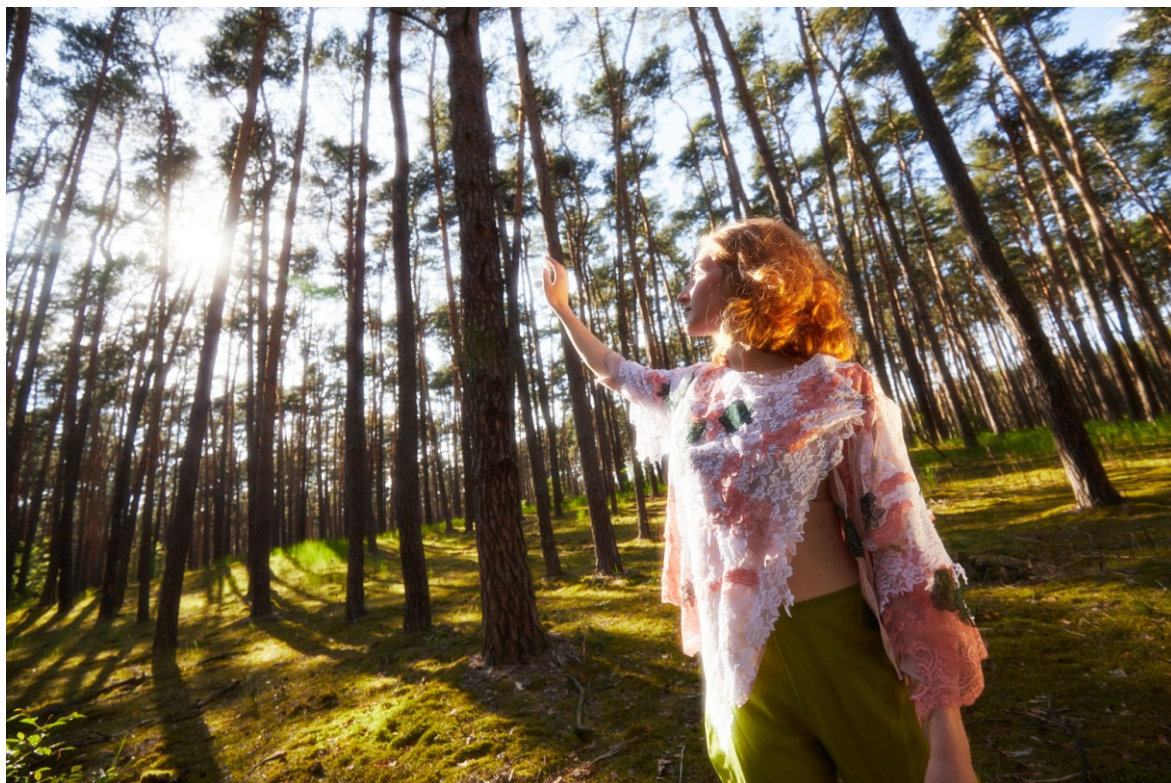

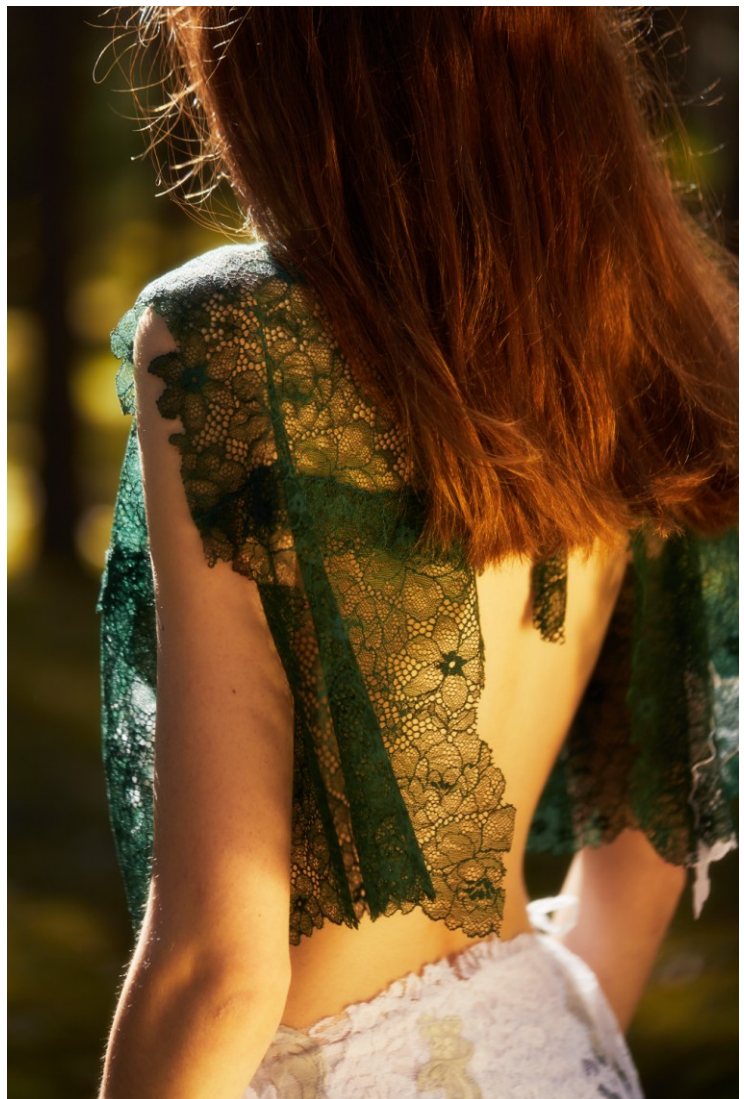

ZÁVĚR

Během práce na teoretické části bylo zjištěno mnoho zajímavých a užitečných informací. Nejvíce poznatků o spodním kojeneckém oděvu šitém z tkaniny na území Čech pochází z 1. poloviny 20. století. Nejméně nalezených informací je z 2. poloviny 20. století, a to především ve všeobecném vývoji oblékání kojenců.

Nejpodstatnější částí diplomové práce je příloha, která obsahuje šest konstrukcí a konstrukčních postupů spodního kojeneckého oděvu. Příloha může být přínosem pro každého, kdo se o toto téma bude dále zajímat.

Oděvní kolekce vychází z nabytých poznatků, a to nejen z hlediska konstrukcí, ale i technologického zpracování spodního kojeneckého oděvu. Avšak ač od začátku byla pevně daná forma a inspirace kolekce, práce na ní se stále vyvíjela a přístup k tvorbě se průběžně obměňoval.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] UCHALOVÁ, Eva. Od panýrů k legínám. Dětské odívání na cestě k účelnosti. In: KUBEŠ, Jiří a Tomáš JIRÁNEK, ed. *Dítě a dětství napříč staletími: 2. pardubické bienále: 4. až 5. dubna 2002 Pardubice*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2002. Sborník vědeckých prací Univerzity Pardubice. ISBN 80-7194-515-3.
- [2] KONDROVÁ, Marta. Dětský lidový oděv na Slovácku: na příkladu sbírky a fotodokumentace Slovákého muzea. *Slovácko*. 2012, roč. 54, s. 11-25. ISSN 0583- 5569.
- [3] BERÁNKOVÁ, Helena, NOVÁKOVÁ, Lenka. *Jaké bylo oblékání od kolébky k dospívání: tradiční oděv dětí na Moravě: katalog výstavy: Brno, Palác šlechticů, červen-září 1996*. Brno: Moravské zemské muzeum, 1996. ISBN 80-7028-086-7.
- [4] MACHAČOVÁ, Jana. Jaké bylo dětství v českých zemích v 19. století? In: KUBEŠ, Jiří a Tomáš JIRÁNEK, ed. *Dítě a dětství napříč staletími: 2. pardubické bienále: 4. až 5. dubna 2002 Pardubice*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2002. Sborník vědeckých prací Univerzity Pardubice. ISBN 80-7194-515-3.
- [5] KUBEČKOVÁ, Ivana. VÁCHOVÁ, Lucie. 12. 11. 2021 – 20. 2. 2022. *Vítej mezi námi, děťátko*. Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy. Návštěva muzea 2. 2. 2022.
- [6] KOVAŘÍKOVÁ, Blanka. Dítě je středem pozornosti až od 20. století. In *novinky*. 7. 7. 2016 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/zena-styl-dite-je-stredem-pozornosti-az-od-20-stoleti-355277>.
- [7] KOVAŘÍK, Jiří. Česká rodina ve 2. polovině 20. století. In *rodina*. 7. 2. 2000 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.rodina.cz/clanek530.htm>.
- [8] Job. RETRO: Výchova dítěte i kvalitního občana aneb rodičem za socialismu. In: *idnes*. 2. 11. 2018 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: http://www.idnes.cz/onadnes/vztahy/socialismus-vychova-matejke-makarenko.A181101_131113_deti_job.
- [9] LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. *Fenomény lidových tradic*. Praha: Grada, 2021. ISBN 978-80-271-3302-4.
- [10] LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. *České tradice v proměnách času: kroje - zvyky - umění*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2017. ISBN 978-80-7422-500-0.
- [11] ČEČETKA, František Josef. *Od kolébky do hrobu: lidopisné obrázky z Poděbradska*. V Praze: V. Kotrba, 1901.
- [12] LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. *Lidové kroje z České republiky*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2001. Dějiny odívání. ISBN 80-7106-293-6.

- [13] MUZEUM HRAČEK, Rychnov nad Kněžnou, 1895, [cit. 21. 12. 2022]
- [14] NIEDNEROVÁ, Marie; WEBEROVÁ, Helena: *Kniha k samostatnému hotovení dětského oděvu*. Praha: Nakladatelství F. Šimáčka, 1908.
- [15] Brožura: *Pro mého miláčka*. Rodina, nakladatelství akciová společnost. Nedatováno (pravděpodobně 20. léta 20. st., Praha). In: Výstava Vítej mezi námi, děťátko: Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy, návštěva muzea 2. 2. 2022, ze sbírky Miroslavy Šormové a Středočeského muzea.
- [16] BURIANOVÁ, Miroslava. *Móda v ulicích protektorátu*. Praha: Národní muzeum, 2013. ISBN 978-80-7036-397-3.
- [17] STRÁNSKÁ, Olga, ed. *Praktická hospodyňka: souhrn nauk, pokynů a předpisů ke správnému a úspornému vedení domácnosti a návod, jak si může hospodyňka svou namáhavou a zpravidla neutěšenou práci neobyčejně ulehčit*. Praha: F. Strnadel, 1927. Dostupné také z <https://kramerius5.nkp.cz/>.
- [18] KAŠKOVÁ, Markéta. Jaké bylo vychovávat děti za socialismu a jaká byla nejoblíbenější jména. In *living prima*. 12. 11. 2019 [cit. 2022-21-11]. Dostupné z: <http://living.iprima.cz/trendy/jake-bylo-vychovavat-deti-za-socialismu-nejpouzivanejsi-jmena-v-historii>.
- [19] *Žena a móda*. Oblékáme batolátko od narození do dvou let. Příručka časopisu *Žena a móda*. Praha: Rada žen, 1950, č. 1. Dostupné také z <https://kramerius5.nkp.cz/>.
- [20] Kojenecká košilka, 1875-1900, [cit. 14. 12. 2022]. Severočeské muzeum v Liberci, musejní sbírka, inv. č. T13217.
- [21] RESEARCH, Writer. Uvítací slavnost „Vítání občánků do života“ – Jaký je její původ. In *researchwriter*. 16. 3. 2016 [cit. 6. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.researchwriter.cz/2016/03/16/uvitaci-slavnost-vitani-obcanku-do-zivota-jaky-je-jeji-puvod/>.
- [22] *Bazar*. Praha: Edv. Grégr, 1869-1929. ISSN 1804-9982. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/>
- [23] PRIGLOVÁ, Helena, KAMMERLINGOVÁ, Kateřina, ed. *Kniha střihů: návod ku přistřihování prádla pro školu i domácnost*. Vídeň: R. z Waldheimu, 1906. Ženský výrobní spolek ve Vídni.
- [24] ČERMÁKOVÁ, Růžena, ŠPRINGEROVÁ Blažena. *Střihy prádla podle míry*. II. doplněné vydání. V Praze: Šolc a Šimáček, nakladatelská společnost s r.o., 1924.
- [25] *Modely střihové služby VKUS 1980*, [cit. 12. 12. 2022]

- [26] BLAŽKOVÁ, Alena. *Analýza a vzájemné srovnání stávajících konstrukčních metodik zemí středoevropského regionu*. Liberec, 4. 5. 2012. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci, Fakulta textilní, Katedra oděvnictví, Vedoucí bakalářské práce Ing. Luboš Zatloukal.
- [27] *Bazar*. Praha: Edv. Grégr, 1869, ročník 1, č. 10. ISSN 1804-9982. Dostupné také z <https://kramerius5.nkp.cz/>.
- [28] *Učební pomůcka*. Střední umělecko-průmyslová škola Jihlava-Helenín, [cit. 12. 12. 2022]
- [29] Kojenecká košilka, 1875-1900, [cit. 14. 12. 2022]. Severočeské muzeum v Liberci, musejní sbírka, inv. č. T00864.
- [30] Kojenecká košilka, 1875-1900, [cit. 14. 12. 2022]. Severočeské muzeum v Liberci, musejní sbírka, inv. č. T00865.
- [31] Kojenecká košilka, 1880, [cit. 14. 12. 2022]. Severočeské muzeum v Liberci, musejní sbírka, inv. č. T13201.
- [32] Kojenecká košilka, 1928 - 1930, [cit. 14. 12. 2022]. Severočeské muzeum v Liberci, musejní sbírka, inv. č. T11218.
- [33] Kojenecká košilka, počátek 20. století, [cit. 14. 12. 2022]. Severočeské muzeum v Liberci, musejní sbírka, inv. č. T13189.
- [34] Kojenecká košilka, 2. čtvrtina 20. století, [cit. 14. 12. 2022]. Severočeské muzeum v Liberci, musejní sbírka, inv. č. T13196.
- [35] Kojenecká košilka, 70. léta 20. století, [cit. 14. 12. 2022]. Severočeské muzeum v Liberci, musejní sbírka, inv. č. T13200.
- [36] Kojenecká košilka, kolem roku 1975, [cit. 14. 12. 2022]. Severočeské muzeum v Liberci, musejní sbírka, inv. č. T13219.
- [37] Kojenecká košilka, 20. – 30. léta 20. století, [cit. 14. 12. 2022]. Městské muzeum a galerie Břeclav, musejní sbírka, inv. č. T-641.
- [38] Kojenecká košilka, 30. – 40. léta 20. století, [cit. 14. 12. 2022]. Městské muzeum a galerie Břeclav, musejní sbírka, inv. č. T-734.
- [39] Kojenecká košilka, po roce 1945, [cit. 14. 12. 2022]. Městské muzeum a galerie Břeclav, musejní sbírka, inv. č. T-748.
- [40] Kojenecká košilka, 30. léta 20. století, [cit. 14. 12. 2022]. Městské muzeum a galerie Břeclav, musejní sbírka, inv. č. T-797.
- [41] Kojenecká košilka, 1944, [cit. 14. 12. 2022]. Městské muzeum a galerie Břeclav, musejní sbírka, inv. č. T-836.

- [42] Kojenecká košilka, 1944, [cit. 14. 12. 2022]. Městské muzeum a galerie Břeclav, musejní sbírka, inv. č. T-837.
- [43] Kojenecká košilka, 1947, [cit. 14. 12. 2022]. Městské muzeum a galerie Břeclav, musejní sbírka, inv. č. T-1256.
- [44] Kojenecká košilka, kolem roku 1920, [cit. 14. 12. 2022]. Městské muzeum a galerie Břeclav, musejní sbírka, inv. č. T-1257.
- [45] Kojenecká košilka, kolem roku 1920, [cit. 14. 12. 2022]. Městské muzeum a galerie Břeclav, musejní sbírka, inv. č. T-1258.
- [46] Kojenecká košilka, není uvedena datace, [cit. 14. 12. 2022]. Horácké muzeum, Nové Město na Moravě, musejní sbírka, inv. č. 4613NM-A.
- [47] Kojenecká košilka, není uvedena datace, [cit. 14. 12. 2022]. Horácké muzeum, Nové Město na Moravě, musejní sbírka, inv. č. 4614NM-A.
- [48] Kojenecká košilka, není uvedena datace, [cit. 14. 12. 2022]. Horácké muzeum, Nové Město na Moravě, musejní sbírka, inv. č. 4615NM-A.
- [49] Kojenecká košilka, není uvedena datace, [cit. 14. 12. 2022]. Horácké muzeum, Nové Město na Moravě, musejní sbírka, inv. č. 4616NM-A.
- [50] Kojenecká košilka, není uvedena datace, [cit. 14. 12. 2022]. Horácké muzeum, Nové Město na Moravě, musejní sbírka, inv. č. 4617NM-A.
- [51] Kojenecká košilka, není uvedena datace, [cit. 14. 12. 2022]. Horácké muzeum, Nové Město na Moravě, musejní sbírka, inv. č. 4618NM-A.
- [52] Kojenecká košilka, není uvedena datace, [cit. 14. 12. 2022]. Horácké muzeum, Nové Město na Moravě, musejní sbírka, inv. č. 4619NM-A.
- [53] Kojenecká košilka, není uvedena datace, [cit. 14. 12. 2022]. Horácké muzeum, Nové Město na Moravě, musejní sbírka, inv. č. 4620NM-A.
- [54] Kojenecká košilka, není uvedena datace, [cit. 14. 12. 2022]. Horácké muzeum, Nové Město na Moravě, musejní sbírka, inv. č. 18183NM-A.
- [55] Kojenecká košilka, není uvedena datace, [cit. 14. 12. 2022]. Horácké muzeum, Nové Město na Moravě, musejní sbírka, inv. č. 18184NM-A.
- [56] Kojenecká košilka, není uvedena datace, [cit. 14. 12. 2022]. Horácké muzeum, Nové Město na Moravě, musejní sbírka, inv. č. 18185NM-A.
- [57] SIDUMILU. *Neonus*. © 2022 [cit. 17. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.sidumilu.sk>
- [58] NASE MIMI. *Eshop-rychle*. [cit. 17. 12. 2022]. Dostupné z: https://www.nasemimi.com/O-NAS-a13_0.htm

- [59] JETEX. *McRAI*. © 2022 Jetex s.r.o. [cit. 17. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.jetex-eshop.cz>
- [60] LA PETITE ALICE. *La Petite Alice*. © 2022 La Petite Alice [cit. 17. 12. 2022]. Dostupné z: <https://lapetitealice.com>
- [60] KŪRĚJŮ KLUBAS. LIETUVOS KŪRĚJŮ KLUBO DRAUGYSTĖS FORMULĖ | 2 + 2 = 5. In *lietuvoskurejai*. [cit. 17. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.lietuvoskurejai.lt/lietuvos-kureju-draugystes-formule-2-2-5/>
- [62] KRUOPAKIDS. *Etsy*. © 2022 Etsy, Inc. [17. 12.2022]. Dostupné z: https://www.etsy.com/shop/KruopaKids?ref=simple-shop-header-name&listing_id=1029006019
- [63] OMOLOKO. *Etsy*. © 2022 Etsy, Inc. [17. 12. 2022]. Dostupné z: https://www.etsy.com/shop/OMOLOKO?ref=simple-shop-header-name&listing_id=998918909
- [64] FASHION DESIGNER. Simone Rocha Designing a Career. In: *52insights*. 11. 5. 2017 [cit. 22. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.52-insights.com/simone-rocha-designing-a-career-fashion-interview-style-runway-irish/>
- [65] McQUILLAN, Deirdre. Simone Rocha's future: „The sky is the limit“. In: *irishtimes*. 2. 9. 2017 [cit. 22. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.irishtimes.com/life-and-style/fashion/simone-rocha-s-future-the-sky-is-the-limit-1.3196054>
- [66] MOWER, Sarah. Simone Rocha Spring 2018 ready-to-wear. In: *vogue*. 16. 9. 2017 [cit. 22. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2018-ready-to-wear/simone-rocha>
- [67] FISHER, Alice. Simone Rocha: ‘With every show I’m telling a story. In: *the guardian*. 24. 9. 2017 [22. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/fashion/2017/sep/24/simone-rocha-fashion-designer-with-every-show-im-telling-a-story>
- [68] PURSLEY, Angelica. Simone Rocha stages dramatic show in Victorian theater. In: *edition*. 18. 9. 2019 [cit. 22. 11. 2022]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/style/article/simone-rocha-alexandra-palace-london-fashion-week/index.html>
- [69] MILLIGAN, Lauren. The Interview Simone Rocha. In: *matchesfashion*. [cit. 22. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.matchesfashion.com/us/womens/the-style-report/2018/04/the-pioneers-issue/the-interview-simone-rocha-ss18>

- [70] Wonderland. LFW: Simone Rocha SS18. In: *wonderlandmagazine*. 18. 9. 2017 [cit. 22. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.wonderlandmagazine.com/2017/09/18/lfw-simone-rocha-ss18/>
- [71] Simone Rocha Spring/Summer 2018 Collection. In: *simonerocha*. [cit. 22. 11. 2022]. Dostupné z: <https://simonerocha.com/blogs/collections/ss18>
- [72] MOWER, Sarah. Simone Rocha Fall 2019 ready-to-wear. In: *vogue*. 16. 2. 2019 [cit. 22. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2019-ready-to-wear/simone-rocha>
- [73] BARLING, Noami. Simone Rocha FW19. In: *hero-magazine*. 17. 2. 2019 [cit. 22. 11. 2022]. Dostupné z: <https://hero-magazine.com/shows/simone-rocha-fw19>
- [74] Simone Rocha Autumn/Winter 2019 Collection. In: *simonerocha*. [cit. 22. 11. 2022]. Dostupné z: <https://simonerocha.com/blogs/collections/aw19>
- [75] HALL, Jake. Simone Rocha SS20. In *heromagazine*. 16. 9. 2019 [cit. 9. 12. 2022]. Dostupné z: <https://hero-magazine.com/shows/simone-rocha-ss20>
- [76] Simone Rocha Spring/Summer 2022 Collection. In: *simonerocha*. [cit. 22. 11. 2022]. Dostupné z: <http://simonerocha.com/blogs/collections/ss20>
- [77] MOWER, Sarah. Simone Rocha Spring 2020 ready-to-wear. In: *vogue*. 15. 9. 2019 [cit. 9. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2020-ready-to-wear/simone-rocha>
- [78] maisonvindt. In: *Instagram* [online]. [cit. 15. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/maisonvindt/>
- [79] MADE IN CZECHO-SLOVAKIA. Vindt: Značka pre matky s citom pre módu. In: *top-fashion*. 28. 10. 2021 [cit. 22. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.top-fashion.sk/vindt-znacka-pre-matky-s-citom-pre-modu>
- [80] PETERKOVÁ, Tamara. Ako matka se prestala cítiť žensky. Preto začala navrhovať elegantnú módu pre mamy. In: *forbes*. 11. 12. 2021, [cit. 15. 12. 2022]. Dostupné z: <http://www.forbes.sk/ako-matka-sa-prestala-citit-zensky-preto-zacala-navrhovat-elegantnu-modu-pre-mamy/>
- [81] ČERNÁ, Karolína. *Dětství*. Praha: Vyšší odborná škola oděvního návrhářství a Střední průmyslová škola oděvní Jablonského 3, Praha 7, Obor: Oděvní návrhářství. 2019 [cit. 25. 1. 2023]
- [82] karolina_cerna. In: *Instagram* [online]. [cit. 25. 1. 2023]. Dostupné z: https://www.instagram.com/karolina._cerna/

- [83] *showcase.fmk.utb.cz* [online]. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, © 2023 [cit. 25. 1. 2023]. Dostupné z: <https://showcase.fmk.utb.cz/design-odevu/together-again/>
- [84] *showcase.fmk.utb.cz* [online]. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, © 2023 [cit. 25. 1. 2023]. Dostupné z: <https://showcase.fmk.utb.cz/design-odevu/hravost/>
- [85] SEIFERT, Jaroslav. *Jablko z klína: Ruce Venušiny; Jaro, sbohem*. Praha: Levné knihy KMa, 2002. Edice českých autorů (Levné knihy KMa). ISBN 80-7309-057-0.
- [86] *medicinashop.cz* [online]. Bříza vrátí dobrou energii a náladu. ©2023 [cit. 6. 4. 2023]. Dostupné z: <https://www.medicinashop.cz/blog/briza-vrati-energii-a-dobrou-naladu/>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

cm centimetr

č. číslo

g/m^2 gramů na metr čtverečný

mm milimetr

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Kojenecký oděv a textil 19. století [13].....	15
Obrázek 2 Vzory spodního kojeneckého oděvu 1950 [19]	20
Obrázek 3 Vzory spodního kojeneckého oděvu 1950 [19]	21
Obrázek 4 Technologické zpracování švů [14]	25
Obrázek 5 Učební pomůcka technologického postupu hotovení spodního kojeneckého oděvu [28].....	28
Obrázek 6 Spodní kojenecký oděv SIDUMILU [57].....	36
Obrázek 7 Spodní kojenecký oděv Naše mimi [58].....	37
Obrázek 8 Spodní kojenecký oděv Jetex [59]	38
Obrázek 9 Spodní kojenecký oděv Jetex [59]	38
Obrázek 10 Spodní kojenecký oděv Le petite Alice [60].....	39
Obrázek 11 Spodní kojenecký oděv La petite Alice [60].....	40
Obrázek 12 Spodní kojenecký oděv La petite Alice [60].....	40
Obrázek 13 Spodní kojenecký oděv Kruopa [62].....	41
Obrázek 14 Spodní kojenecký oděv Kruopa [62].....	42
Obrázek 15 Spodní kojenecký oděv OMOLOKO [63].....	42
Obrázek 16 Ukázka z kolekce SS18 [66]	44
Obrázek 17 Ukázka z kolekce AW19 [72]	45
Obrázek 18 Ukázka z kolekce SS20 [77]	46
Obrázek 19 Ukázka produktů značky VINDT [78]	48
Obrázek 20 Kolekce <i>Dětství</i> Karolíny Černé [82].....	49
Obrázek 21 Ukázka z kolekce <i>Together again</i> Kateřiny Koutkové [83].....	49
Obrázek 22 Ukázka z kolekce <i>Hravost</i> Elišky Zemanové [83].....	50
Obrázek 23 Moodboardová studie břízy	57
Obrázek 24 Moodboard kolekce I.....	58
Obrázek 25 Moodboard kolekce II.....	58
Obrázek 26 Moodboard kolekce III	59
Obrázek 27 Moodboard kolekce IV	59
Obrázek 28 Moodboard kolekce V	60
Obrázek 29 Moodboard kolekce VI.....	60
Obrázek 30 Materiálová karta I	62
Obrázek 31 Materiálová karta II.....	63
Obrázek 32 Textilní vzorky	64

Obrázek 33 Konstrukce spodního kojeneckého oděvu z časopisu Bazar, číslo 34, z roku 1869	66
Obrázek 34 Modelace spodního kojeneckého oděvu I.....	67
Obrázek 35 Konstrukce spodního kojeneckého oděvu z časopisu Bazar, číslo 10, z roku 1869	69
Obrázek 36 Učební pomůcka konstruování spodního kojeneckého oděvu pro střední školy	70
Obrázek 37 Modelace spodního kojeneckého oděvu II	71
Obrázek 38 Modelace podprsenky	72
Obrázek 39 Kombinace spodního kojeneckého oděvu a podprsenky	73
Obrázek 40 Modelace spodního oděvu	74
Obrázek 41 Princip zavínování I.....	75
Obrázek 42 Princip zavínování II	76
Obrázek 43 Uzel, nadměrná velikost	77
Obrázek 44 Krejzlík, slinták, límec.....	78
Obrázek 45 Sbíрка skic.....	79
Obrázek 46 Line-up I	80
Obrázek 47 Line-up II	80
Obrázek 48 Line-up III.....	81
Obrázek 49 Line-up oděvní kolekce	82
Obrázek 50 První model.....	83
Obrázek 51 Technický náčrt prvního modelu	84
Obrázek 52 Druhý model.....	85
Obrázek 53 Technické náčrtky druhého modelu	86
Obrázek 54 Rozložený střih podprsenky.....	87
Obrázek 55 Třetí model.....	88
Obrázek 56 Technické náčrtky třetího modelu	89
Obrázek 57 Čtvrtý model	91
Obrázek 58 Technické náčrtky čtvrtého modelu	92
Obrázek 59 Pátý model	93
Obrázek 60 Technické náčrtky pátého modelu	94
Obrázek 61 Rozložený střih šatů pátého modelu	95
Obrázek 62 Šestý model.....	96
Obrázek 63 Technické náčrtky šestého modelu	97
Obrázek 64 Sedmý model.....	98
Obrázek 65 Technické náčrtky sedmého modelu	99

Obrázek 66 Osmý model	100
Obrázek 67 Technický nákres šatů osmého modelu	101
Obrázek 68 Rozložený střih šatů osmého modelu	102
Obrázek 69 Technický nákres přehozů osmého modelu	103
Obrázek 70 Devátý model	105
Obrázek 71 Technický nákres šatů devátého modelu	106
Obrázek 72 Rozložený střih šatů devátého modelu	107
Obrázek 73 Technický nákres kalhotek devátého modelu	108

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Konstrukce spodního kojeneckého oděvu

Příloha P II: Spodní kojenecký oděv v muzejních sbírkách

PŘÍLOHA P I: KONSTRUKCE SPODNÍHO KOJENECKÉHO ODĚVU

Konstrukce je v polovičním měřítku 1:2.

Soupis a popis konstrukčních úseček:

Horizontální

d dolní přímka
h hrudní přímka
k krční přímka
m manžetová přímka
n nadpažková přímka
p podpažní přímka
př převěs límce
sk snížení krční přímky
vp výška pásku

Vertikální

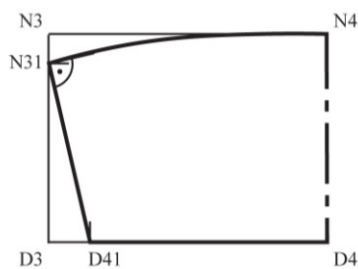
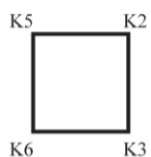
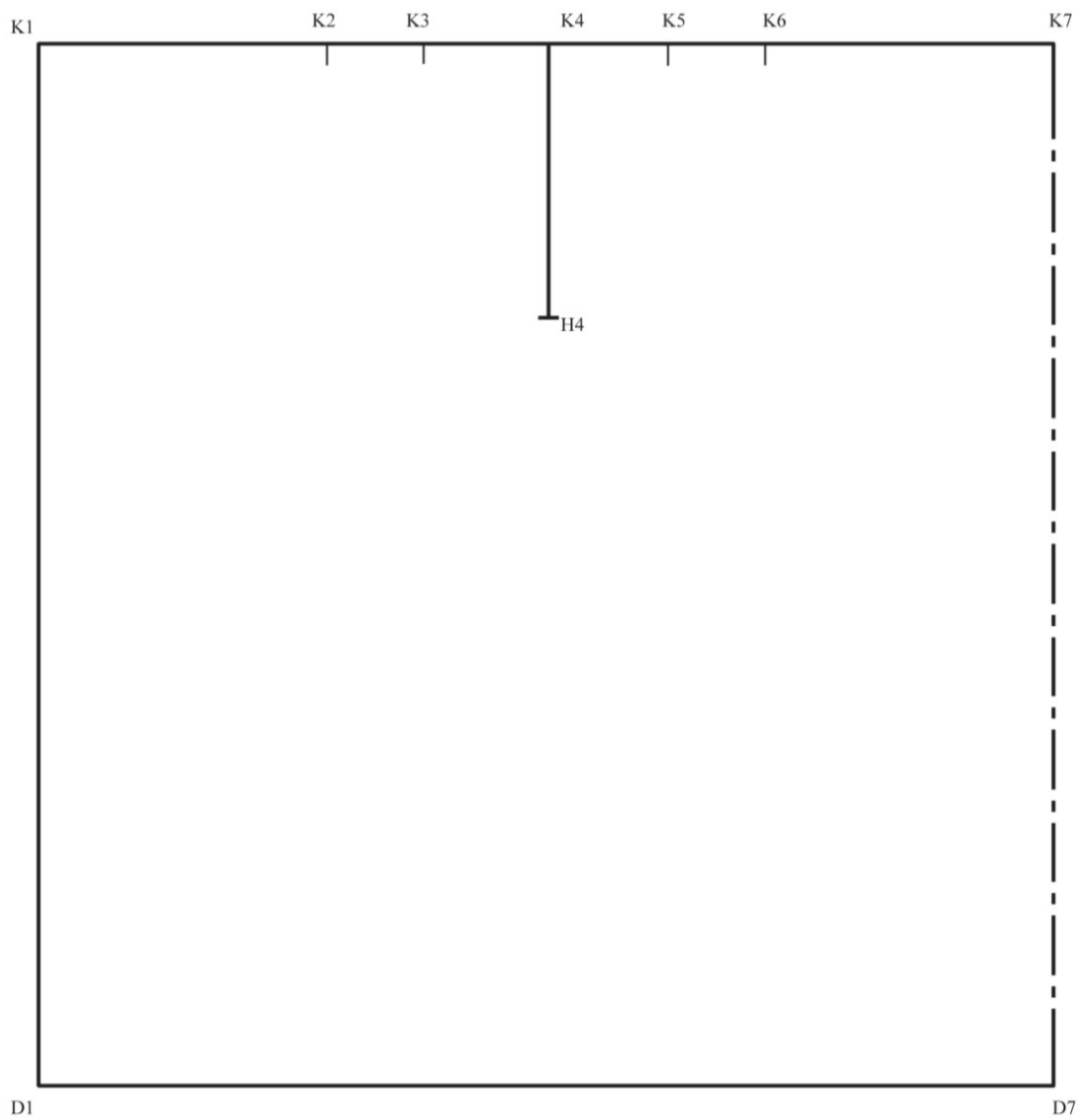
1 zadní středová linie
2 boční krční přímka
3 zadní průramková přímka
4 boční linie
5 přední průrazková přímka
6 prsní přímka
7 přední středová přímka
8 přímka přepínání

KONSTRUKCE KOJENECKÉHO SPODNÍHO ODĚVU

časopis Bazar, rok 1869, ročník 1, číslo 10, I

Konstrukce trupové části kojeneckého spodního oděvu				
Délka košilky = 38 cm				
Šíře košilky = 37 cm (poloviční, započteno nabírání)				
P. č.	Rozměr	Konstrukční úsečka	Vzorec	Kontrolní výpočet
1	Zadní středová přímka a krční přímka	$1 \perp k \Rightarrow K1$		
2	Délka košilky	K1D1		38 cm
3	Horizontální přímka	$1 \perp d$		
4	Šíře košilky	K1K7		37 cm
5	Vertikální přímka	$k \perp 7$		
6	Šířka ZD	K1K4	1/2 šíře oděvu	18,5 cm
7	Vertikální přímka	$k \perp 4$		
8	Hloubka průramku	K4H4		10 cm
9	Šíře průkčnicku ZD	K1K2		10,5 cm
10	Šíře průkčnicku PD	K7K6		10,5 cm
11	Šíře ramene ZD = šíře klínku	K2K3		3,5 cm
12	Šíře ramene PD = šíře klínku	K6K5		3,5 cm
13	Vykreslit přehyb předního dílu	7		
Konstrukce klínku				
Šíře klínku = 3,5 cm				
1	Čtvercový půdorys			3,5 cm
2	Body K2, K3, K5, K6			
Konstrukce rukávu				
Šíře rukávové hlavice = hloubka průramku = 10 cm				
Délka rukávu = 7,5 cm				
Šíře rukávu dole = 8,5 cm				
1	Středová přímka a horizontální nadpažková	$4 \perp n \Rightarrow N4$		
2	Šíře rukávové hlavice	N4N3		10 cm
3	Vertikální přímka	$n \perp 3$		
4	Délka rukávu	N4D4		7,5 cm
5	Horizontální přímka	$4 \perp d \Rightarrow D3$		
6	Snížení rukávové hlavice	N3N31		1 cm
7	Šíře rukávu dole	D4D41		8,5 cm
8	Vykreslit přehyb rukávu	4		
9	Vykreslit rukávovou hlavici, tvar rukávu	N4N31, N31D41		

Konstrukce spodního kojeneckého oděvu, ramenního klínku, rukávu, časopis Bazar, rok 1869, ročník 1, číslo 10, I

KONSTRUKCE KOJENECKÉHO SPODNÍHO ODĚVU

časopis Bazar, rok 1869, ročník 1, číslo 10, II.

Konstrukce trupové části kojeneckého spodního oděvu

Délka košilky = 38 cm

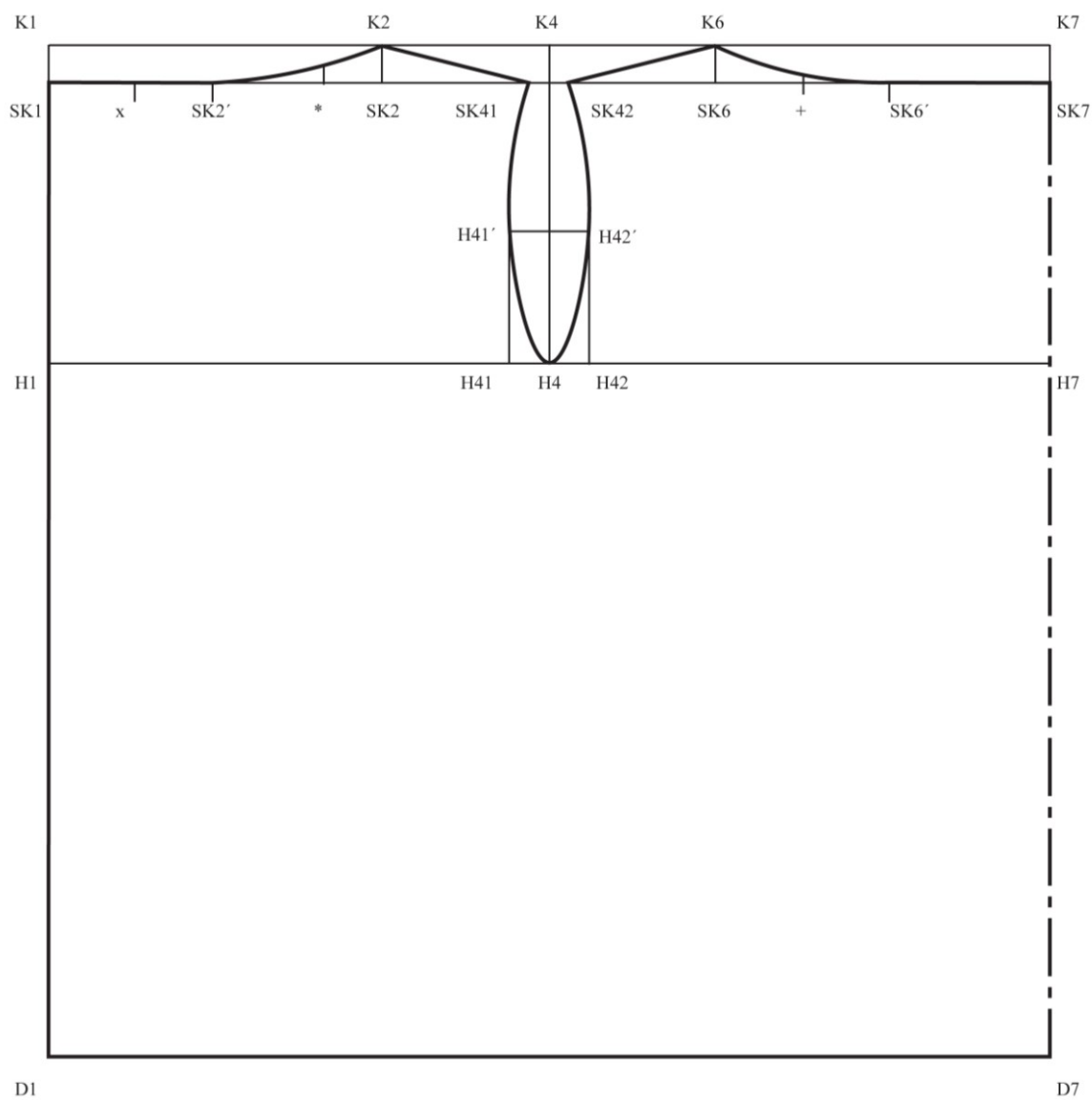
Šíře košilky = 37,5 cm (poloviční, započteno nabírání)

P. č.	Rozměr	Konstrukční úsečka	Vzorec	Kontrolní výpočet
1	Zadní středová přímka a krční přímka	$1 \perp k \Rightarrow K1$		
2	Hloubky průramku	K1H1		12 cm
3	Délka oděvu	K1D1		38 cm
4	Horizontální přímka	$1 \perp h, d$		
5	Šířka oděvu	H1 H7		37,5 cm
6	Vertikální přímka	$k, h, d \perp 7 \Rightarrow K7, D7$		
7	Šířka ZD	H1H4	$\frac{1}{2}$ šíře oděvu	18,75 cm
8	Vertikální přímka	$4 \perp H \Rightarrow K4$		
9	Snížení krční přímky	K1SK1		1,5 cm
10	Horizontální přímka	$1 \perp sk$		
11	Šíře průkrčníku ZD (započteno nabírání)	K1K2		12,5 cm
12	Vertikální přímka	$k \perp 2$		
13	Vertikální přímka	K2SK2		
14	Šíře průkrčníku ZD (započteno nabírání)	K7K6		13 cm
	Vertikální přímka	$k \perp 6$		
15	Vertikální přímka	K6SK6		
17	Polovina průkrčníku ZD	K1K2'	12,5/2	6,25 cm
18	Polovina průkrčníku PD	SK7SK6'	12,5/2	6,25 cm
19	Šířka náramenice ZD	K2SK41		5,5 cm
20	Šířka náramenice PD	K6SK42		5,5 cm
21	Šíře průramku ZD	H4H41		1,5 cm
22	Šíře průramku PD	H4H42		1,5 cm
23	Vertikální přímka	$h \perp 41$ $h \perp 42$		
24	Pomocný bod pro vykreslení průramku ZD	H41H41'		5 cm
25	Pomocný bod pro vykreslení průramku PD	H42H42'		5 cm
26	Vykreslení průkrčníku ZD a PD, průramků	SK1SK2'K2, SK41H41'H4, H4H42'SK42, K6SK6'SK7		
27	Bod x (průkrčník ZD)	SK1x	$\frac{1}{4}$ z 12,5	3,125 cm
28	Bod * (průkrčník ZD)	*K2	$\frac{1}{6}$ z 12,5	2,1 cm
29	Bod + (průkrčník PD)	K6+	$\frac{1}{4}$ z 12,5	3,125 cm
30	Vykreslit přehyb předního dílu	7		

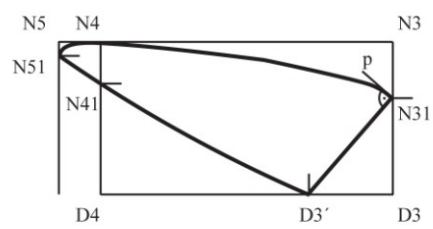
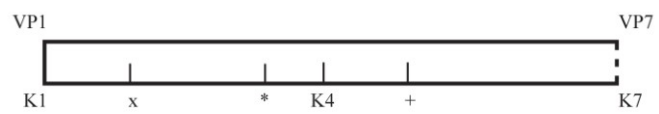
Konstrukce pásku

Výška pásku = 1,5 cm				
Délka pásku = 20,5 cm				
1	Zadní středová a krční přímka	$1 \perp_k \Rightarrow K1$		
2	Výška pásku	K1VP1		1,5 cm
3	Délka pásku	K1K7		20,5 cm
4	Horizontální přímka	$1 \perp_{vp}$		
5	Vertikální přímka	$k \perp_7 \Rightarrow VP7$		
6	Délka ZD pásku	K1K4		10 cm
7	Bod x (průkrčník ZD)	K1x		3 cm
8	Bod * (průkrčník ZD)	K4*		2,1 cm
9	Bod + (průkrčník PD)	K4+		3 cm
10	Vykreslit přehyb předního dílu	7		
Konstrukce rukávu				
Délka rukávu = 5,5 cm				
Hloubka průramku = 10,5 cm (poloviční rukáv)				
1	Středová přímka a horizontální nadpažková	$4 \perp_n \Rightarrow N4$		
2	Šíře rukávové hlavice	N4N3		10,5 cm
3	Vertikální přímka	$n \perp_3$		
4	Prodloužená hlavice rukávu	N4N5		1,5 cm
5	Vertikální přímka	$n \perp_5$		
6	Délka rukávu	N4D4		5,5 cm
7	Horizontální přímka	$4 \perp_d \Rightarrow D3$		
8	Snížení středu rukávové hlavice	N4N41		1,5 cm
9	Snížení rukávové hlavice	N3N31		2 cm
10	Snížení prodloužené rukávové hlavice	N5N51		0,5 cm
11	Bod pro vykreslení dolního kraje rukávu	D3D3'		3 cm
12	Spojení bodů	D3'N31		
13	Kolmice pro vykreslení rukávového kraje (pomocná přímka p)	$D3'N31 \perp_p$		
14	Vykreslení tvaru rukávu	N4N51, N51N41, N41D3', D3'N31, N31N4		

Konstrukce spodního kojeneckého oděvu, časopis Bazar, rok 1869, ročník 1, číslo 10, II

Konstrukce pásku, rukávu, časopis Bazar, rok 1869, ročník 1, číslo 10, II

KONSTRUKCE KOJENECKÉHO SPODNÍHO ODĚVU

Střihy prádla podle míry, 1914

Konstrukce trupové části kojeneckého spodního oděvu

Velikost II.

Délka košilky = 38 cm

Šíře košilky = 33 cm (poloviční)

Pásek = 14 cm

P. č.	Rozměr	Konstrukční úsečka	Vzorec	Kontrolní výpočet
1	Přední středová přímka a krční přímka	$7 \perp k \Rightarrow K7$		
2	Hloubky průramku	K7H7		12 cm
3	Délka oděvu	K7D7		38 cm
4	Horizontální přímka	$7 \perp h, d$		
5	Šířka oděvu	H7H1		33 cm
6	Vertikální přímka	$1 \perp k, h, d \Rightarrow K1, D1$		
7	Šířka PD	H7H4	$\frac{1}{2}$ šíře oděvu - 1	15,5 cm
8	Vertikální přímka	$4 \perp h \Rightarrow K4, D4$		
9	Snížení krční přímky PD	K7SK7		3 cm
10	Horizontální přímka	$7 \perp sk$		
11	Šíře průkrčníku PD	K7K6	$\frac{1}{2}$ délky proužku - 1	6 cm
12	Vertikální přímka	$k \perp 6 \Rightarrow SK6$		
13	Snížení krční přímky ZD	K1SK1		2 cm
14	Horizontální přímka	$1 \perp sk \Rightarrow N4$		
15	Šíře průramku	N4', N4''		2 cm
16	Vertikální přímka	$N4' (N4'') \perp sk$		
17	Náramnicová přímka PD	K6N4'		7,5 cm
18	Přenesení délky náramnice PD na ZD	N4''K2		7,5 cm
19	Vykreslit přehyb předního dílu	7		
20	Vykreslení průkrčníku PD a ZD, průramků	SK7K6, N4'H4, H4N4'', K2SK7		

Konstrukce rukávu

Délka rukávu = 19 cm

Šíře rukávu = 13 cm (poloviční)

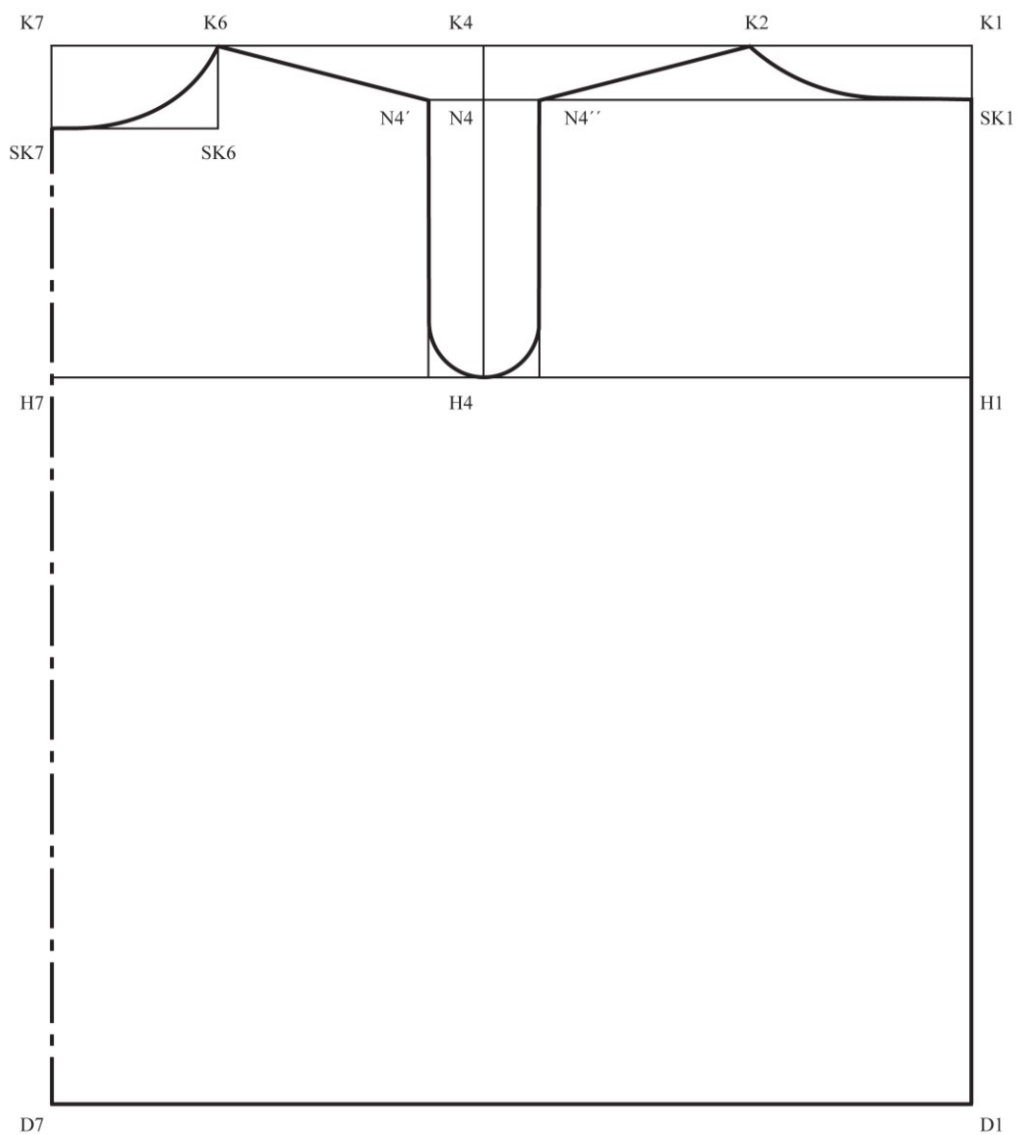
Výška manžety = 4 cm

1	Středová průramková přímka a horizontální	$4 \perp n \Rightarrow N4$		
2	Šíře rukávu	N4N3		13 cm
3	Vertikální přímka	$3 \perp n$		
4	Délka rukávu	N4D4		19 cm
5	Výška manžety	D4M4		4 cm
6	Horizontální přímka	$d, m \perp 4 \Rightarrow D3, M3$		
7	Snížení rukávové hlavice	N3N31		3 cm
8	Šíře rukávu dole	D4D31	$\frac{3}{4}$ šířky rukávu	10 cm

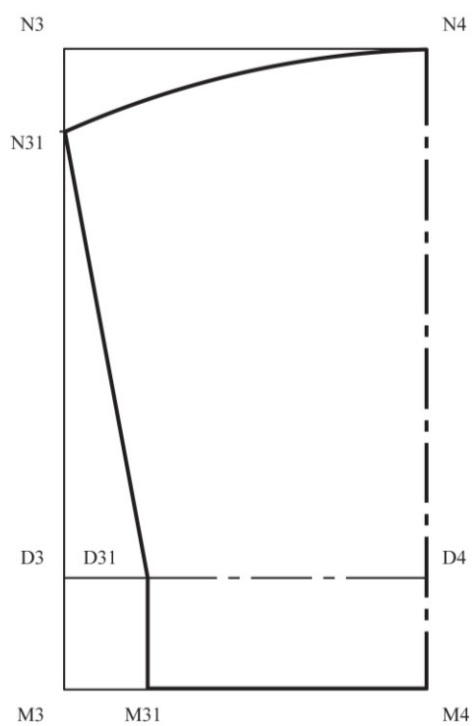

9	Vertikální přímka	$d \perp 31 \Rightarrow M31$		
10	Přímka	N31D31		
11	Vykreslit přehyb rukávu	4		
12	Vykreslit přehyb manžety	d		
13	Vykreslení rukávové hlavice, tvaru rukávu	N4N31, N31D31, D31M31		

Konstrukce spodního kojeneckého oděvu, Střihy prádla podle míry, 1914

Konstrukce rukávu, Střihy prádla podle míry, 1914

KONSTRUKCE KOJENECKÉHO SPODNÍHO ODĚVU

Oblékáme batolátko od narození do 2 let, rok 1950

Konstrukce trupové části kojeneckého spodního oděvu

Délka košilky = 35 cm

Šíře košilky = 21 cm (poloviční, započteno nabírání)

P. č.	Rozměr	Konstrukční úsečka	Vzorec	Kontrolní výpočet
1	Zadní středová přímka a krční přímka	$1 \perp k \Rightarrow K1$		
2	Snížení krční přímky	K1SK1		1,5 cm
3	Zadní hloubka podpaží	K1H1		11,5 cm
4	Délka košilky	K1D1		35 cm
5	Horizontální přímky	$1 \perp sk, h, d$		
6	Šíře košilky	H1H7		21 cm
7	Přepínání PD	H7H8		8,3 cm
8	Vertikální přímka	$h \perp 7, 8 \Rightarrow K7, SK7, D7, D8$		
9	Šíře ZD	H1H4	1/2 šíře košilky	10,5 cm
10	Vertikální přímka	$h \perp 4 \Rightarrow K4, SK4, D4$		
11	Šíře průkrčníku ZD	K1K2		3,8 cm
12	Vertikální přímka	$k \perp 2 \Rightarrow SK2$		
13	Šíře průramku	SK4SK41 SK4SK41'		0,8 cm
14	Vertikální přímky	$sk \perp 41 \Rightarrow H41$ $sk \perp 41' \Rightarrow H41'$		
15	Pomocné body pro vykreslení průramku	H41H42 H41'H42'		1 cm
16	Šíře náramenice ZD	SK2SK41		6 cm
17	Šíře náramenice PD	SK41'K6		6 cm
18	Snížení průkrčníku PD	K7SK71		5,5 cm
19	Snížení přímky na přepínání PD	H8H81		3,5 cm
20	Horizontální přímka	$8 \perp h \Rightarrow H71, H43$		
21	Přímka průkrčníku PD	K6SK71 SK71H81		
22	Zvýšení od dolního okraje PD	D8ZD8		9 cm
23	Horizontální přímka	$8 \perp zd \Rightarrow ZD7, ZD4$		
24	Odklonění kraje na PD	ZD8ZD81		0,5 cm
25	Umístění značek pro zavazování	H43x ZD4*		1,5 cm
26	Vyznačit přehyb zadního dílu	1		
27	Vykreslit průkrčník ZD, průramek a kraj PD	SK1K2, SK41H42H4, H4H42'SK41', H81ZD81D7		

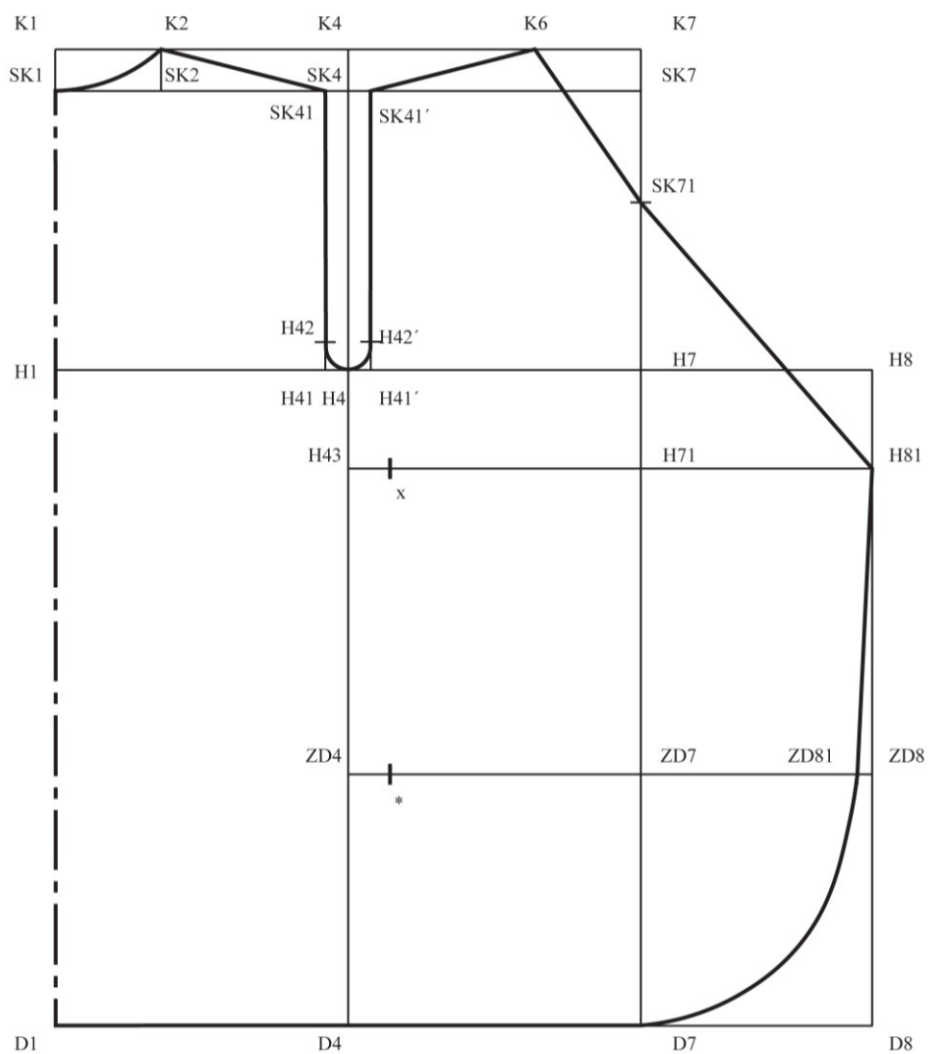
Konstrukce rukávu

Délka rukávu = 22 cm

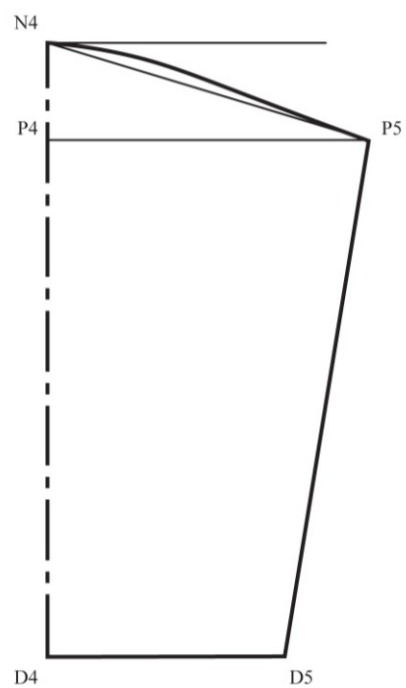
Šíře rukávu dole = 8,5 cm (poloviční rukáv)				
1	Nadpažková přímka a střední rukávová přímka	$4 \perp_n \Rightarrow N4$		
2	Výška rukávové hlavice	N4P4		3,5 cm
3	Délka rukávu	N4D4		22 cm
4	Horizontální přímky	$4 \perp_{p, d}$		
5	Šíře rukávové hlavice	P4P5		11,5 cm
6	Šíře rukávu dole	D4D5		8,5 cm
7	Pomocná linie	N4P5		
8	Vykreslit přehyb rukávu	4		
9	Vykreslit tvar rukávu	N4P5, P5D5		

Konstrukce spodního kojeneckého oděvu, Oblékáme batolátko od narození do 2 let, rok 1950

Konstrukce rukávu, Oblékáme batolátko od narození do 2 let, rok 1950

KONSTRUKCE KOJENECKÉHO SPODNÍHO ODĚVU

Vkus, 1980

Konstrukce trupové části kojeneckého spodního oděvu s klínovým rukávem

Délka košilky = 34 cm

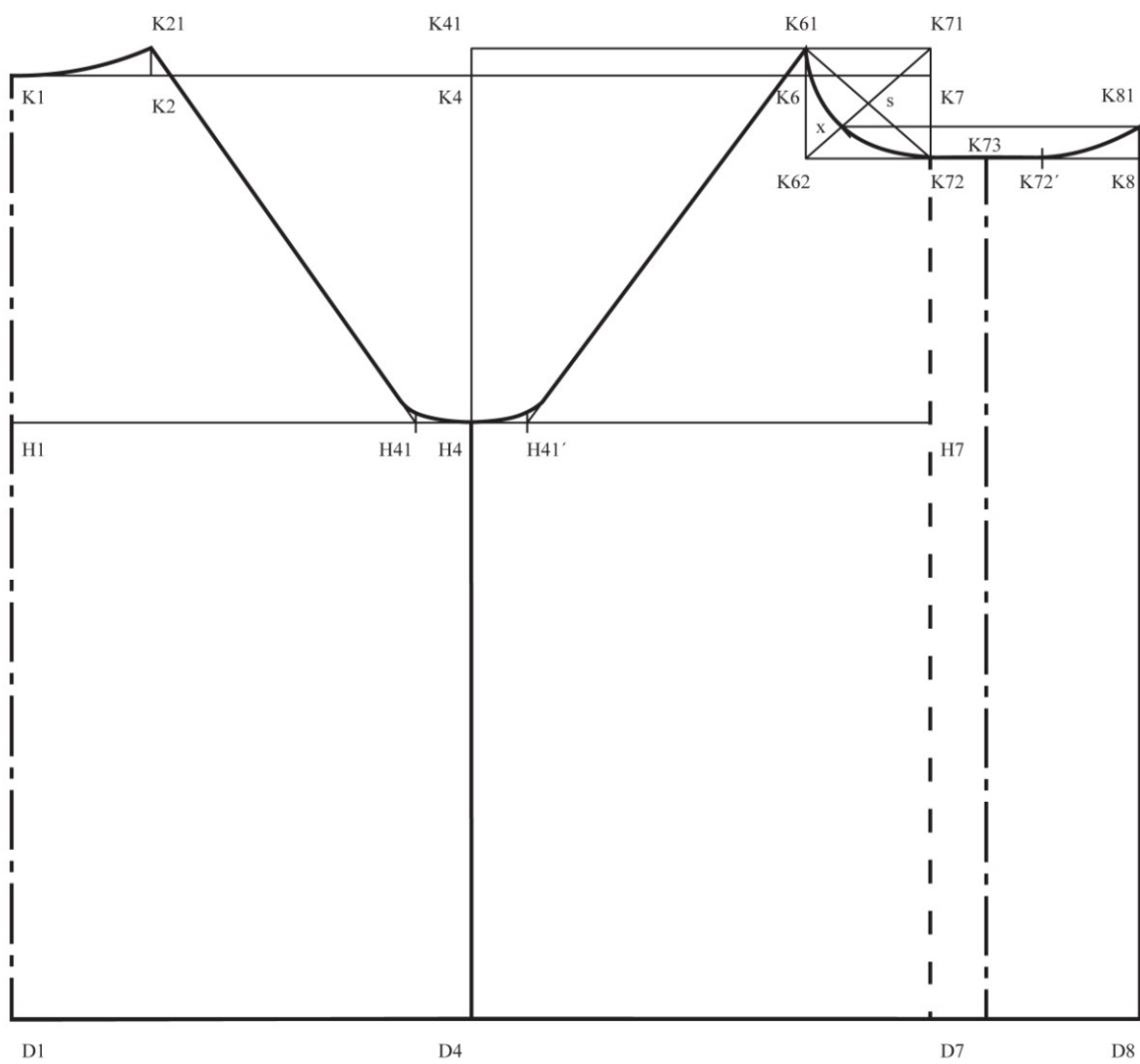
Šíře košilky = 33 cm (poloviční, započteno nabírání)

P. č.	Rozměr	Konstrukční úsečka	Vzorec	Kontrolní výpočet
1	Zadní středová přímka a krční přímka	$1 \perp k \Rightarrow K1$		
2	Zadní hloubka podpaží	K1H1		12,5 cm
3	Délka košilky	K1D1		34 cm
4	Horizontální přímky	$1 \perp h, d$		
5	Šíře košilky	H1H7		33 cm
6	Šíře ZD	H1H4		16,5 cm
7	Vertikální přímky	$h \perp 4, 7 \Rightarrow$ K4, D4, K7, D7		
8	Šíře průkrčníku ZD	K1K2		5 cm
	Vertikální přímka	$k \perp 2$		
9	Zvýšení průkrčníku ZD	K2K21		1 cm
10	Šíře prúramku ZD, PD	H4H41 H4H41'		2 cm
11	Zvýšení PD	K7K71		1 cm
12	Horizontální přímka	$71 \perp k$		
13	Prodloužení boční přímky	$4 \Rightarrow K41$		
14	Šíře průkrčníku PD	K7K6		4,5 cm
15	Vertikální přímka	$6 \perp k \Rightarrow K61$		
16	Hloubka průkrčníku PD	K71K72		4 cm
17	Horizontální přímka	$7 \perp K72 \Rightarrow$ K62		
18	Pomocná přímka prúramku ZD	K21H41		
19	Pomocná přímka prúramku ZD	K61H41'		
20	Pomocné spojení průkrčníkových bodů PD	K61K72 K62K71		
21	Průsečík přímek	s		
22	Pomocný bod pro vykreslení průkrčníku PD	sx (K62K71)		1 cm
23	Přepínání PD	K72K73		2 cm
24	Pomocný bod	K73K72'		2 cm
25	Šíře podsádky	K73K8		5,5 cm
26	Vertikální přímky	$k \perp 73, 8 \Rightarrow$ D8		
27	Rovnoběžka	K62K8 xK81		
28	Prodloužení přímky	8		
29	Vyznačit přehybové a středové přímky	1, 7, 73		

30	Vykreslit průřezníky a průramky	K1K21, K21H41H4, H4H41'K61, K61xK72, K72K73K72', K72'K8		
Konstrukce klínového rukávu Délka rukávu (od průřezníku po dolní kraj) = 36 cm Šíře rukávu dole = 20 cm (poloviční rukáv)				
1	Nadpažková přímka a středová přímka	$n \perp 4 \Rightarrow N4$		
2	Výška rukávové hlavice	N4H4		13,5 cm
3	Délka rukávu	N4D4		36 cm
4	Horizontální přímky	$4 \perp h, d$		
5	Šíře průřezníku rukávu ZD	N4N3		1,25 cm
6	Šíře průřezníku rukávu ZD	N4N5		1,25 cm
7	Šíře rukávové hlavice ZD	H4H3		13 cm
8	Šíře rukávové hlavice PD	H4H5		13 cm
9	Pomocný bod pro vykreslení průramku ZD	H3H31		2 cm
10	Pomocný bod pro vykreslení průramku ZD	H5H51		2 cm
11	Pomocné spojení bodů	N3H31 N5H51		
12	Šíře rukávu dole ZD	D4D3		10 cm
13	Šíře rukávu dole PD	D4D5		10 cm
14	Vykreslení tvar rukávu	N5H5, H5D5, D5D3, D3H3, H3N3, N3N5		
Konstrukce límce				
1	Krční přímka a zadní středová přímka	$k \perp 1 = K1$		
2	Šířka převěsu límce	K1Př1		6 cm
3	Přímka převěsová	$1 \perp př$		
4	Šíře průřezníku zadního dílu	K1K2		5 cm
5	Vertikální přímka	$2 \perp k \Rightarrow PŘ2$		
6	Zvýšení krční přímky	K2K21		0,6 cm
7	Zvýšení převěsové přímky	Př2Př21		0,5 cm
8	Spojení bodů s prodloužením	K1K21		
9	Spojení bodů s prodloužením	Př1Př21		
10	Pomocný bod na krční přímce	K21K3		2 cm
11	Pomocný bod na převěsové přímce	Př21Př3		2,5 cm
12	Nanést kolmici	z bodu K3		
13	Nanést kolmici	z bodu Př3		
14	Zvýšení krční přímky	K3K31		0,4 cm
15	Spojení bodů	K31Př3		
16	Šířka převěsu	K31Př31		6 cm
17	Spojení bodů s prodloužením	K21K31		
18	Spojení bodů	Př21Př31		

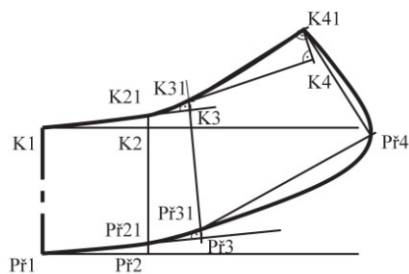
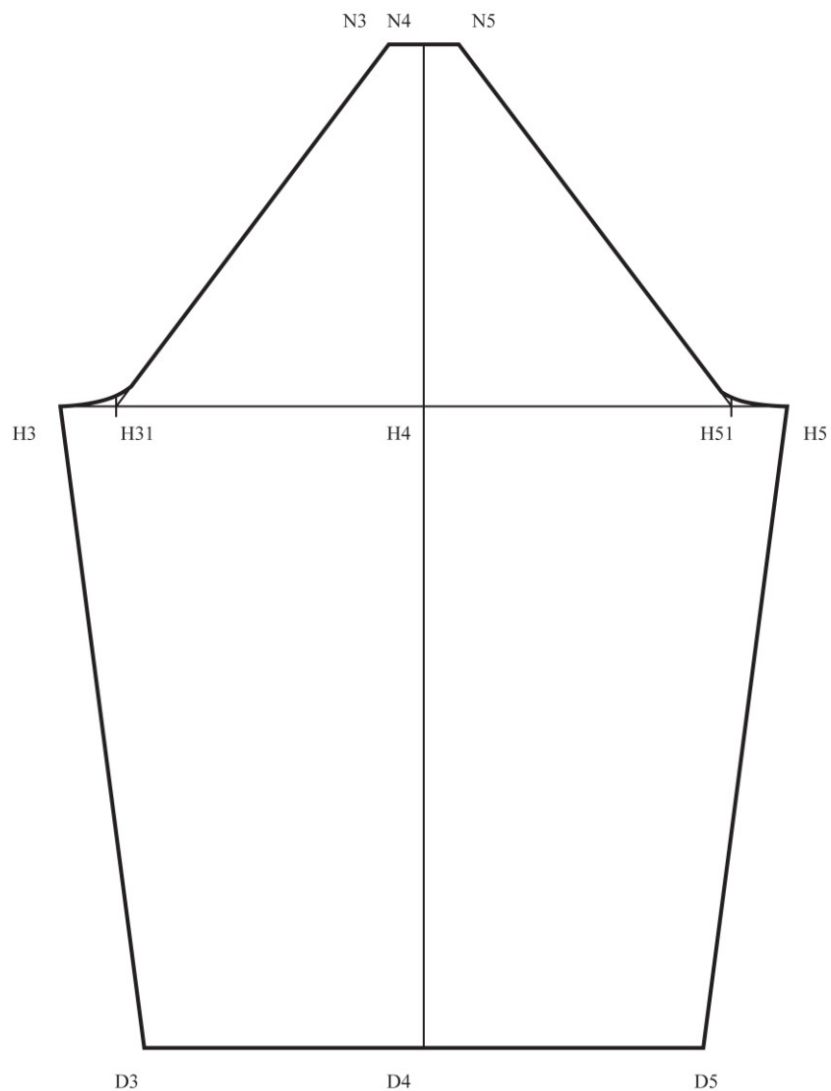
19	Šíře průkrčníku předního dílu (oblouk K61 x K72)	K31K4		6 cm
20	Nanést kolmici	Z bodu K4		
21	Zvýšení krční přímky	K4K41		1,5 cm
22	Spojení bodů	K31K41		
23	Nanesení kolmice	Z bodu K41		
24	Nanesení zkrácené šířky převěsu límce	K41Př4		5 cm
25	Spojení bodů	Př31Př4		
26	Vyznačit přehyb límce	1		
27	Vykreslit tvar límce	K1K21, K21K31, K31K41, K41Př4, Př4Př31, Př31Př21, Př21Př1		

Konstrukce spodního kojeneckého oděvu, Vkus, 1980

Konstrukce rukávu, límce, Vkus, 1980

KONSTRUKCE KOJENECKÉHO SPODNÍHO ODĚVU

učební pomůcka, Střední umělecko-průmyslové školy Jihlava-Helenín, rok 2000

Konstrukce trupové části kojeneckého spodního oděvu

Výška postavy = 70 cm

Obvod hrudi (polovina) = 24 + 1 cm

Délka košilky = 30 + 4 cm

Šíře ramene = 7 cm

Zadní hloubka podpaží = $0,1VP + 4,5 = 7 + 4,5 = 11,5$ cm

Šíře průkrčníku ZD = $0,1OH + 2,4 - 1 = 3,8$ cm

Výšky průkrčníku ZD = $0,05OH + 0,25 = 1,4$ cm

Zvýšení PD = $0,05OH + 0,25 = 1,45$ cm

Snížení náramenice ZD = 1,4 cm

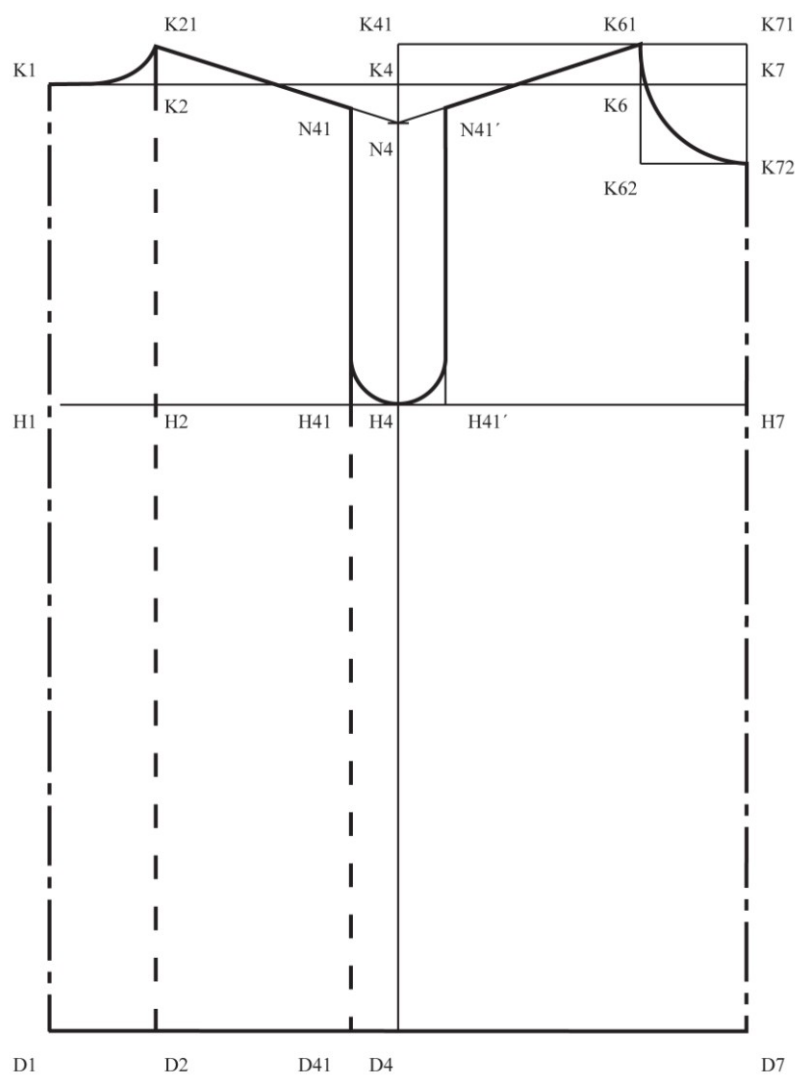
Šíře průkrčníku PD = $0,1OH + 2,4 - 1 = 3,8$ cm

Hloubka průkrčníku PD = $\check{S}PP + 0,5 = 4,3$ cm

P. č.	Rozměr	Konstrukční úsečka	Vzorec	Kontrolní výpočet
1	Střední zadní přímka a krční přímka	$1 \perp k \Rightarrow K1$		
2	Zadní hloubka podpaží	K1H1	$0,1VP (7) + 4,5$	11,5 cm
3	Délka košilky	K1D1		34 cm
4	Horizontální přímky	$1 \perp h, d$		
5	Šíře košilky	K1K7		25 cm
6	Vertikální přímka	$k \perp 7 \Rightarrow H7, D7$		
7	Šíře ZD	H1H4	1/2 šíře košilky	12,5 cm
8	Vertikální přímka	$H \perp 4 \Rightarrow K4, D4$		
9	Šíře průkrčníku ZD	K1K2	$0,1OH + 2,4 - 1$	3,8 cm
10	Vertikální přímka	$k \perp 2$		
11	Výška průkrčníku ZD	K2K21	$0,05OH + 0,25$	1,4 cm
12	Zvýšení PD	K7K71	$0,05OH + 0,25$	1,45 cm
13	Horizontální přímka	$K \perp 71 \Rightarrow K41$		
	Snížení náramenice ZD	K4N4		1,4 cm
14	Šíře průkrčníku PD	K7K6	$0,1OH + 2,4 - 1$	3,8 cm
15	Vertikální přímka	$K \perp 6 \Rightarrow K61$		
16	Hloubka průkrčníku PD	K7K72	$\check{S}PP + 0,5$	4,3 cm
17	Horizontální přímka	$72 \perp k \Rightarrow K62$		
18	Ramenní přímka	K21N4 K61N4		
19	Šíře náramenice ZD	K21N41		7 cm
20	Šíře náramenice PD	K61N41'		7 cm
21	Rovnoběžka	$4 \parallel N41' \Rightarrow H41'$		
22	Rovnoběžka	$4 \parallel N41 \Rightarrow H41, D41$		
23	Rovnoběžka	$1 \parallel K21 \Rightarrow H2, D2$		
24	Vykreslit přehyb PD a ZD	7, 1		

25	Vykreslit průřechníky ZD a PD, průramky	K1K21, N41H4, H4N41', K61K72		
Konstrukce rukávu Délka rukávu = 22 + 1 cm Obvod zápěstí = 5,5 + 2 cm Výška manžety = 4 cm <hr/> Výška rukávové hlavice = 0,2OH – 1 = 3,5 cm Šíře rukávové hlavice = 0,5OPR – 0,5 = 11,5 cm				
1	Středová přímka a nadpažková přímka	$4 \perp_n \Rightarrow N4$		
2	Výška rukávové hlavice	N4H4	$0,2OH - 1$	3,5 cm
3	Délka rukávu	N4D4		23 cm
4	Výška manžety	D4M4		4 cm
5	Horizontální přímky	$4 \perp_{h, d, m}$		
6	Šíře rukávové hlavice	N4H5	$0,5OPR - 0,5$	11,5 cm
7	Obvod zápěstí	D4D5	$5,5 + 2$	7,5 cm
	Spojit body	N4H5		
8	Rozdělit N4H5 na čtvrtiny	x, *, +		
9	Pomocné kolmice	$N4H5 \perp_x$ (1/4 od N4) $N4H5 \perp_*$ (2/4 od N4)		
10	Výška kolmice x	x'		0,5 cm
11	Výška kolmice *	*'		0,4 cm
12	Rukávový kraj	H5D5		
13	Pomocný bod	D4D41		4 cm
14	Horizontální přímka	$41 \perp_d \Rightarrow$ D51		8,2 cm
15	Šíře manžety	$D41D51 \Rightarrow$ M4M5		8,2 cm
	Vykreslit přehyb rukávu a manžety	4, D4D5		
16	Vykreslit tvar rukávové hlavice, tvar rukávu	$N4x', x'^*,$ $*'+, +H5,$ H5D5, D5M5		

Konstrukce spodního kojeneckého oděvu, učební pomůcka, Střední umělecko-průmyslová škola Jihlava-Helenín, 2000

PŘÍLOHA P II: SPODNÍ KOJENECKÝ ODĚV V MUSEJNÍCH SBÍRKÁCH

Severočeské muzeum v Liberci

T00864

T00865

T13201

T11218

T13189

T13196

T13200

T13217

T13219

Městské muzeum a galerie Břeclav

	
T-641	T-734
	
T-748	T-797
	
T-836	T-837

T-1256

T-1257

T-1258

Horácké muzeum Nové Město na Moravě

4613NM-A

4614NM-A

4615NM-A

4615NM-A

4617NM-A

4618NM-A

4619NM-A

4620NM-A

18183NM-A

18184NM-A

18185NM-A

